

Foto: Nomevann fra Nuke

ÅRSBERETNING 2016

Innhold

1. Rådmannens innledning	4
2. Generell informasjon	6
2.1 Politisk organisering	6
2.2 Kommunens folkevalgte	6
2.3 Kommunens administrasjon mv.	7
Administrativ organisering av kommunen, gjeldene for første halvår 2016.	8
Nøkkeltall – Årsverk og sykefravær:.....	8
Nøkkeltall - Årsverk	9
Etikk.....	9
Likestilling.....	9
Diskriminering	10
Sykefravær.....	10
2.4 Folketall og befolkningsutvikling	11
3. Kommunal økonomi	12
3.1 Driftsregnskapet 2015 – avvik i forhold til budsjett	12
3.2 Netto driftsresultat – utviklingstrekk	14
3.3 Investeringsregnskapet m/finansiering.	15
Kommentarer til investeringsprosjekter 2016.	16
3.4 Balanseregnskapet.....	19
3.5 Utviklingen av noen utvalgte økonomiske nøkkeltall	20
A. Fondsutvikling	20
B. Lånegjeldsutvikling.....	21
C. Netto renter/avdrag i % av driftsinntekter	22
D. Brutto driftsinntekter fordelt på hovedarter	23
E. Lønnsutgifter i % av totale driftsutgifter	23
F. Likviditet	24
3.6 Økonomiske utfordringer.....	25
Nøkkeltall 1: Økonomisk balanse målt ved netto driftsresultat	25
Nøkkeltall 2: Disposisjonsfond i % av driftsinntekter.....	25
Nøkkeltall 3: Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	26
Nøkkeltall 4: Avvik fra budsjett	26
Oppsummering	26
4 Hovedansvar 1: Administrative og politiske fellestjenester	28
4.1 Økonomi – totale rammer	28
4.2 Tjenesteområde 11: Politisk styring og kontrollorganer	29
4.3 Tjenesteområde 12: Fellestjenester	29
4.4 Tjenesteområde 13: Sentraladministrasjonen	30
4.5 Tjenesteområde 14: NAV NOME.....	32
4.6 Tjenesteområde 15: Nome statlige mottak.....	34
4.7 Tjenesteområde 16: Kirkelige formål	35
5 Hovedansvar 2: Oppvekstsektoren	37
5.1 Økonomi – totale rammer	37
5.2 Tjenesteområde 21: Administrasjon og andre fellesutgifter	39
5.3 Tjenesteområde 22 Voksenopplæring.....	39
5.4 Tjenesteområde 23 Grunnskolen med skolefritidsordning (SFO)	40

Læringsresultater	40
5.5 Tjenesteområde 24 Barnehager	43
6 Hovedansvar 3: Helse- og omsorgssektoren.....	47
6.1 Økonomi – totale rammer	47
6.2 Tjenesteområde 31: Administrative og andre fellesfunksjoner	48
6.3 Tjenesteområde 32: Helsetjenester	49
6.4 Tjenesteområde 33: Institusjonstjenester	54
6.5 Tjenesteområde 34: Hjemmetjenester	55
7 Hovedansvar 4: Biblioteksektoren	58
7.1 Økonomi – totale rammer	58
7.2 Beskrivelser av tjenesten.....	58
8 Hovedansvar 5: Kultur- og næringssektoren	59
8.1 Økonomi – totale rammer	59
8.2 Tjenesteområde 51: Administrative og andre fellesfunksjoner	60
8.3 Tjenesteområde 52: Kulturvern og lokalhistorie	60
8.4 Tjenesteområde 53: Nøye kulturskole	61
5301 Den kulturelle skolesekken (DKS)	62
5302 Den kulturelle spaserstokken (DKSS)	62
8.5 Tjenesteområde 54: Kulturtiltak barn/unge og funksjonshemmede.	62
5400 Kultur- og fritidstilbud til funksjonshemmede	62
5401 Kulturtilbud barn/unge	63
8.6 Tjenesteområde 55 Andre kulturaktiviteter	64
5511 Ulefoss samfunnshus og Ulefosshallen	64
5512 Nøye kino.	65
8.7 Tjenesteområde 56: Reiseliv	65
8.8 Tjenesteområde 57: Næring	66
9 Hovedansvar 6: Teknisk sektor	67
9.1 Økonomi – totale rammer	67
9.2 Tjenesteområde 61 Etatsadministrasjon og felles tjenester	68
9.3 Tjenesteområde 62 Arealforvaltning	69
9.4 Tjenesteområde 63 Kommunalteknikk ex Vann og Avløp.....	70
9.5 Tjenesteområde 631 Kommunalteknikk - Vannforsyning.....	71
9.6 Tjenesteområde 632 Kommunalteknikk – avløp	72
9.7 Tjenesteområde 64 Eiendomsforvaltning	73
10 Hovedansvar 7: Midt-Telemark brann- og redningstjeneste.....	74
10.1 Økonomi – Totale rammer	74
10.2 Beredskap/forebyggende.....	74
10.3 Feiing	75

1. Rådmannens innledning

I innledningen til fjorårets dokument oppsummerte rådmannen den økonomiske situasjonen slik; *Akkumulert «underskudd» er nå til sammen 10,6 mill., 8,0 mill. for 2014 og 2,6 mill. for 2015. Samtidig viser regnskapet for 2015 et merforbruk på driftsområdene ansvar 1, ansvar 2 og ansvar 3 på til sammen 13,7 mill!*

Med dette som bakgrunn må vi bare konstatere at omfanget av driftsreduserende tiltak må bringes videre fra et nivå betydelig til et nivå omfattende. Ikke bare er det nok å redusere driften i seg selv, men de driftsreduserende tiltakene må i all hovedsak bestå av tiltak som gir en varig reduksjon i driftsnivået.

....

Vi altså i en økonomisk situasjon som må håndteres umiddelbart.

...

I tillegg til de mer akutte kostnadsutfordringene bidrar den negative befolkningsutviklingen til å svekke det økonomiske handlingsrommet ytterligere.

Med dette som utgangspunkt er det gledelig å konstatere vi har lyktes i en krevende snuoperasjon, som et resultat av omstillingstiltak, tett budsjettoppfølging fra de ansvarlige gjennom året og større inntekter enn det vi kunne forutse på det aktuelle tidspunktet.

Samtlige driftsområder kan vise til mindre forbruk enn budsjettet. Dette er spesielt gledelig og viser til god budsjett disiplinen i en krevende tid for kommunen. Samlede netto driftsutgifter var 398,5 mill. kr. i 2016 mot 397,2 mill. i 2015, dvs. en vekst på kun 0,3 %. Vedtatte driftsreduserende tiltak ser nå ut til å gi effekt. Uten denne svake utgiftsveksten hadde det ikke vært mulig å oppnå årets meget gode økonomiske resultat.

Netto driftsresultat for 2016 ble altså på 14,4 mill., etter to forutgående år med negativt resultat. Forbedringen fra 2015 er på hele 24,2 mill. og sier noe om den snuoperasjonen som er foretatt og om hvilke muligheter vi har til å omstille driften når vi jobber systematisk og målrettet. Netto driftsresultat utgjør 2,2 % av driftsinntektene, som er godt over måltallet for sunn økonomiforvaltning i kommunene på 1,75 %.

For kommende driftsår blir det svært viktig å sikre gode økonomiske resultater gjennom god økonomistyring og arbeidet for en enda mer positiv befolkningsutvikling.

Pr. 1. januar 2017 hadde Nome et folketall på 6 585 innbyggere, en økning på 51 i løpet av 2016. Dette tilsvarer en vekst på 0,78 %. Vi har dermed «tatt tilbake» 51 av de innbyggerne vi mistet i årene 2013-2015. I 2015 alene mistet vi 96 innbyggere, noe som ble beregnet å gi et inntektstap på 8 mill. kroner. Men vi har fortsatt fødselsunderskudd. Dersom vi kan klare å komme i pluss på dette måltallet, kan vi se lysere på fremtiden. Utfordringen er at innvandringen har absolutt størst betydning for folketallsveksten og at negativ innenlandsk flytting må snus i positiv retning – vi må øke innflyttingen.

Utviklingen i våre nabokommuner i Midt-Telemark viser meget god vekst i **Bø**, med 161 innbyggere, til totalt 6 262 innbyggere 1.1.2017. Kommunen hadde både fødselsoverskudd (14), positiv netto innvandring (48) og positiv netto innenlands flytting (98).

Veksten på 2,64 % er den sterkeste blant alle kommunene i Telemark. **Sauherad** hadde derimot en nedgang i folketallet (-35), til totalt 4 303 innbyggere.

Sykefraværet i Nome har stabilisert seg på et snitt rundt 8,5 %. Dette var også resultatet i 2016. Dette er høyt, men ligger allikevel under landsgjennomsnittet for kommuner.

Til tross for en vanskelig økonomisk situasjon er nok et svært aktivt år tilbakelagt. Ikke minst vil 2016 bli husket som det året da den nye Holla 10-årige skole ble ferdigstilt. Vi har nå en bestand av svært moderne og veltilpassede formålsbygg som samlet danner det beste grunnlaget for en utvikling av tjenestetilbudet på våre kjerneområder.

I tillegg til å holde «orden i eget hus» er primæroppgaven for kommunen å være (lokal)samfunnsutvikler. Kommunen gjør det ikke bedre enn det utviklingen i lokalsamfunnet tilsier. En kommune som omfattes som positiv og i utvikling av omgivelsene og har en positiv «image», er som oftest en kommune preges av mye aktivitet og som vokser i folketall.

Telemarksforskning har gitt viktig ny kunnskap om hva som karakteriserer kommuner som vokser. Veksten til disse kommunene bygger på 3 pilarer;

- Bostedsattraktivitet
- Bedriftsattraktivitet
- Besøksattraktivitet

I tillegg til god økonomistyring, må denne kunnskapen være fundamentet for et videre arbeid med å skape vekst også i Nome kommune. Grunnlaget for en slik vekst vil ligge i utviklingen av tettstedene med økt attraktivitet for bosetting og vekst i antall arbeidsplasser lokalt og regionalt. Men, i en situasjon med manglende vekst, har Nome kommune tross alt et stort fortrinn i nærheten til Grenland. Selv med liten vekst i Grenland vil det allikevel kunne gi støtte for vekst i egen kommune, dersom bostedsattraktiviteten er høy nok. Dette er elementer som må bygges inn i den nye kommuneplanen som er under arbeid.

Den nye kommuneplanen må bli et verktøy for samfunnsutvikling og vekst i Nome kommune.

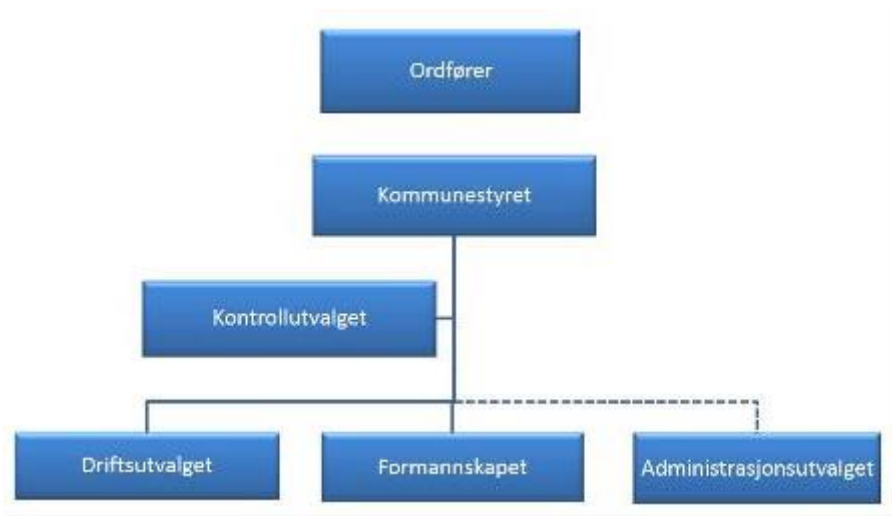
Parallelt med økonomistyringsarbeidet, må hele organisasjonen være opptatt av fornying, kvalitet og utvikling i tjenesteproduksjonen. Fornyingsarbeidet skal legge grunnlaget for en effektiv kommunal forvaltning i årene fremover og skal gi oss kraft til å møte fremtiden.

Med bakgrunn i det svært gode økonomiske resultatet vi oppnådde for 2016 og det store arbeidet som er nedlagt i virksomheten gjennom hele året, vil jeg rette stor takk til alle ansatte for utmerket innsats for kommunens innbyggere og for Nome kommune som arbeidsplass og organisasjon.

Bjørn Gunerius Andersen
Rådmann

2. Generell informasjon

2.1 Politisk organisering

2.2 Kommunens folkevalgte

Arbeiderpartiet:	Kristelig folkeparti
Bjørge Tveito Lundefaret (ordfører)	Stian Refsdal
Marthe Kristine Myrland fritak fra 12/5-16	
Gro Rønningen nytt medlem fra 12/5-16	Venstre
Knut Helkås Dahl	Bjørn Olav Haukelidsæter (uavh. fra 02.09)
Anders Skogheim	
Siw Haugland Børresen	Høyre
Tormod Halvorsen	Stig Halfdan Kjeldal varaordfører fra 12/5-16
Rolf Fredrik Andersen	Hans G. Jørgensen medlem fra 12/5-16
Lisa Dawn Paulsen fritak fra 9/2-17	Jarl-Håvard Borgen
Britt Gursli Tobro nytt medlem fra 9/2-17	
Trond Gunnar Skippervold-Hansen	Fremskrittspartiet
Bjørn Ove Nordskog	Gry Anette R. Amundsen
Toralf Orekåsa	Tove Karin Aandahl
Gunn Reidunn Tufte	Knut Bjørn Kjellberg
	Bjarne Hermansen
Sosialistisk venstreparti	
Arvid Høgvoll fritak fra 8/12-16	
Mette Sanden nytt medlem fra 8/12-16	
Senterpartiet	
Torunn Brukåsa Kleiva	
Anders Hjelseth	
Anita Høidalen	
Gry-Beate Nordskog	
Tom Vidar Slåtta	
Vidar Høglid	
Anne Birgit Kleiva	

Antall møter og saker i de forskjellige politiske utvalg 2016:

Utvalg	Antall møter	Antall saker
Kommunestyret	12	119
Formannskapet	16	84
Driftsutvalget	12	89
Eldrerådet	5	17
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	5	18
Valgstyret (folkeavstemning)	4	7
Administrasjonsutvalget	6	24

2.3 Kommunens administrasjon mv.

Rådmannen er kommunens øverste administrative leder med ansvar for 716 ansatte. Kommunen er fra 01.08.2016 organisert med 3 stabsenheter og 3 etater. Rådmannen, personal- og organisasjonssjefen, økonomisjef, assisterende rådmann som leder av Kultur, Plan og Utviklingsavdelingen), leder av NAV Nome og de 3 etatssjefene utgjør rådmannens ledergruppe.

Før omorganiseringen var disse ledere for følgende etater/staber:

Rådmann

Bjørn G. Andersen

Etatssjefer:

- * Helse- og omsorgssjef
- * Skole- og barnehagesjef
- * Teknisk sjef
- * Kultur- og næringssjef

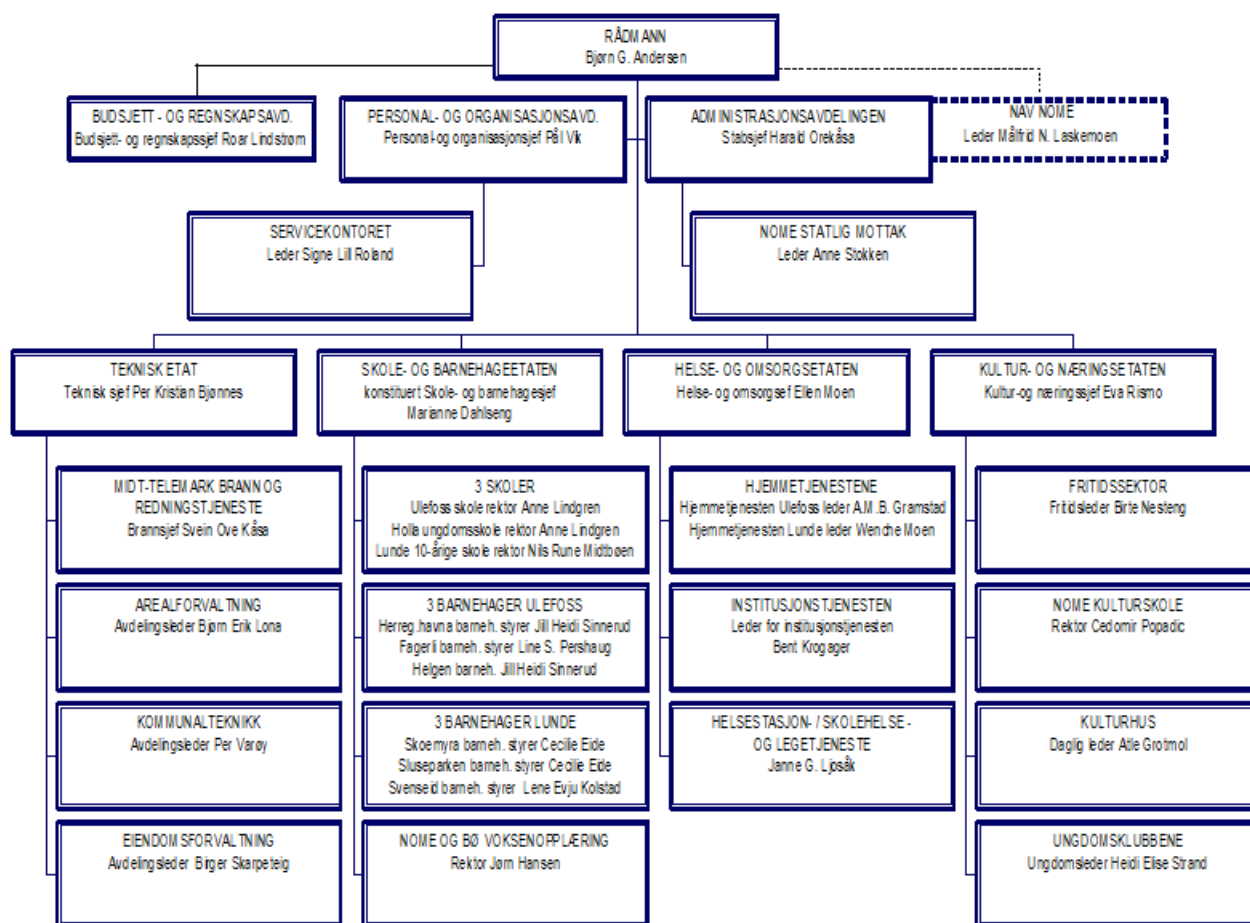
Ellen Moen
Tone Amundsen (fra oktober)
Per Kristian Bjønnes
Eva Rismo

Stabssjefer:

- * Personal- og organisasjonssjef
- * Budsjett- og regnskapssjef

Pål Vik
Roar Lindstrøm

Administrativ organisering av kommunen, gjeldene for første halvår 2016.

Nøkkeltall – Årsverk og sykefravær:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall ansatte	740	753	791	787	705	724	716
Antall årsverk	540	546	569	556	540	534	533
Menn	19 %	19 %	19 %	19 %	20	20	20
Kvinner	81 %	81 %	81 %	81 %	80	80	80
Sykefravær kvinner		8,5 %	8,9 %	10,9 %	9,6	9,3	9,4
Sykefravær menn		5,4 %	5,7 %	5,1 %	3,6	5,3	4,8
Samlet sykefravær	7,7 %	7,9 %	8,3 %	9,8 %	8,4	8,5	8,4

Tallene for 2012 og 2013, spesielt på antall ansatte, kan være noe høye da rapporteringsverktøyet i Visma har vært nytt og det har vært parametere som har vært feil satt. Blant annet kan vikariater og engasjerte vært tatt med i beregningene. Fra 2014 er det ansettelsesprosenten for faste stillinger og de med permisjon uten lønn som kommer frem. Det må presiseres at alle stillingene på fylkesbiblioteket er tatt med i beregningene. Dette er ikke presist da ca. 8,5 årsverk tilhører fylkeskommunen. Dette er endret i årsberetning 2016.

Nøkkeltall - Årsverk

Årsverk	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sentraladministrasjon	22,0	22,1	22,4	21,6	19,1	18,3	16,5
Helse- og omsorg	227,6	238,5	252,1	249	234	230	236
Skole- og barnehage	196,5	195,3	199,1	194	200	200	202
Teknisk inkl. MTBR	51	53,9	54,1	52	56,7	55	55,1
KN - KPU	11	12	15,4	12	7,8	6,8	12,3
Nome statlige mottak	7	7	9,3	9,0	8,0	8,0	9,0
NAV	8,4	8,6	8,9	8,0	7,0	8,0	9,4
Biblioteket	11	11	11	10	9	9,2	-
Sum	540	546	569	556	540	536	540

(Tallene kan variere noe avhengig av tidspunkt rapportene er kjørt og feilmarginer. Har ikke tatt med tall fra før 2010 når det gjelder årsverk da skolenedleggelse og overføring av personell til NAV osv. er endret i statistikken). Årsverkstallene er basert på de i fast ansettelse, permisjon uten lønn og ansatte på arbeidsavklaringspenger. De med arbeidsavklaringspenger er ikke tatt med tidligere men vil være mest riktig å ta med i grunnlaget da disse også har en fast stilling i kommunen (utgjorde 4 ekstra ansatte i 2016).

Innenfor **sentraladministrasjonen** er 1,85 årsverk knyttet opp mot frikjøp av tillitsvalgte og verneombud.

Etikk

For å sikre en høy etisk standard i Nome kommune blir det allerede ved ”Kurs for nytilsatte” informert grundig i egen leksjon om hvilke etiske standarder som etterstrebes. Her eksemplifiseres grensetilfeller.

Dette temaet blir også jevnlig diskutert på personalmøter i avdelingene, men ikke etter fast mønster. Kommunen har i 2012 og 2013 også hatt fokus på etisk refleksjon i ledergruppa gjennom to samlinger. I 2014 har også en tverrsektoriell gruppe laget en «etikklakat» for Nome kommune. Etiske retningslinjer er nye og det er laget ny retningslinje for bruk av sosiale medier.

Likestilling

Som det kommer frem av tabellen over er 80 % av kommunens ansatte kvinner. Innenfor helse- og omsorg, renhold og barnehage er et fåtall menn representert. Det er vanskelig å rekruttere menn inn i disse avdelingene.

Innenfor skole er også kvinner i klart flertall med noen flere menn representert.

I administrative stillinger på rådhuset er menn i flertall spesielt på teknisk avdeling.

Lønnsnivået innenfor de forskjellige avdelinger er her helt nøytralt og styrt for det aller meste av tariff. Forhandlinger med organisasjonene om lønn i Nome kommune er basert på grupper og lite på individuelle kriterier.

Der vi kan se forskjeller på grupper er i all hovedsak på teknisk avdeling hvor ingeniørene har noe høyere lønn enn grupper med like lang utdanning innenfor for eksempel Helse – og omsorg. Når vi tar med kortere arbeidstid i forbindelse med turnus, blir nok dette mer utjevnet uten at dette er regnet på lokalt.

Diskriminering

Nome kommune ved personalavdelingen gjennomfører hvert tredje år medarbeiderundersøkelse for de ansatte. Dette har tidligere vært gjort gjennom kommuneforlagets ”bedrekommune.no”, sist gjennomført høsten 2011. På spørsmål rundt ”Mobbing, diskriminering og varsling” er gjennomsnittlig score 5,1 noe som er 0,2 poeng bedre enn landsgjennomsnittet. Dersom enkelte avdelinger scorer lavt på denne dimensjonen vil AMU gå dypere inn i saken for å finne ut av dette. Vår 2016 ble ny medarbeiderundersøkelse (10 faktor) gjennomført. Dette er en ny medarbeiderundersøkelse som er utarbeidet mellom KS og BI og vi har derfor ikke sammenligningsgrunnlag mot landsgjennomsnitt på denne.

Sykefravær

Som det fremgår av tabell (over) har sykefraværet i Nome stabilisert seg på et snitt rundt 8,5 %. Dette var også resultatet i 2016. Dette er høyt, men allikevel på et akseptabelt nivå. Det er under landsgjennomsnitt for kommuner. Administrativ og politisk målsetting er for 2017 på 7,5 %. Det jobbes på flere nivåer for å nå dette men det er ressurskrevende å jobbe aktivt med sykefravær og vi har ingen dedikerte ansatte til dette.

De siste årene har lederne på den enkelte arbeidsplass hatt tidligere og tettere oppfølging av den sykemeldte. Lederne deltar også på jevnlige møter med personal- og organisasjonssjef og Nav arbeidslivssenteret for oppfølging. I 2015-2016 har det vært et spesielt fokus på sykefraværet i barnehagene i Nome som har ligget høyt på sykefraværsstatistikken over flere år. Dette er riktignok et område med høyt sykefravær også på landsbasis.

AKTIV i ny form samler mange deltagere til diverse trening på Dagsrud. Det er fortsatt god aktivitet på treningssenter på Dagsrud hvor spinning og styrketrening er blant aktivitetene. Personalavdelingen er veldig tilfreds med dette tilbudet til ansatte og innbyggere og det har blitt oppfattet veldig positivt av de som er brukere av tilbudet

2.4 Folketall og befolkningsutvikling

Folketall og befolkningsendringer er en mye brukt målestokk på ”helsetilstanden” i kommunene. Økt folketall indikerer en positiv utvikling, mens nedgang oppfattes som et faresignal og gir grunnlag for bekymring. Det er en tett kobling mellom folketallsutvikling og grunnlaget for statlige, økonomiske rammeoverføringer til kommunene. En svakere vekst enn gjennomsnittet eller en forholdsvis liten nedgang i folketallet kan vise seg å få svært negative konsekvenser for kommunens økonomi.

Pr. 1. januar 2017 hadde Nome et folketall på 6 585 innbyggere. Dette er en økning på 51 i løpet av 2016, noe som tilsvarer 0,78 %.

Tabell 1. Folketallsutviklingen i Nome i 50-årsperioden 1976-2017.

2017	2006	1996	1986	1976
6 585	6 571	6 587	7 104	7 255

Folketallsutviklingen er styrt av noen få komponenter; forholdet mellom antall fødte og døde (fødselsoverskudd/underskudd), netto innvandring, og netto innenlands flytting. For 2016 var det fødselsunderskudd på 14 personer (65 fødte og 79 døde), netto innvandring utgjorde 110 personer (innvandring 126, utvandring 16), og innenlands flytting utgjorde – 41 personer.

Folketallet utviklet seg positivt i 2016, etter 3 forutgående år med negativ befolkningsutvikling.

Tabell 2. Folketallsveksten pr.1.1 i Nome i 10-årsperiode (2008-2017).

2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
51	-96	-13	-16	18	46	18	34	-30	-44

Utviklingen i våre nabokommuner i Midt-Telemark i løpet av 2016 viser vekst i **Bø** (161), til totalt 6 262 innbyggere. Kommunen hadde både fødselsoverskudd (14), netto innvandring (48), og netto innenlands flytting (98). Veksten på 2,64 % er den sterkeste blant alle kommunene i Telemark. **Sauherad** hadde derimot en nedgang i folketallet (-35), til totalt 4 303 innbyggere.

Samlet økte folketallet i løpet av 2016 i regionen **Midt-Telemark** med 177, til totalt 17 150 innbyggere.

I Telemark hadde 9 kommuner positiv befolkningsutvikling i løpet av 2016, mens 9 kommuner hadde nedgang i folketallet. **Bø** (2,64 %) og **Nissedal** (2,29 %) ligger med god margin på 1. og 2. plass. Nome innehar 4. plassen i fylket med 0,78 %, som er kun 0,07 % under landsgjennomsnittet. I andre enden ligger **Sauherad** (- 0,81 %) og **Hjartdal** (-1, 24 %) på de 2 nederste plassene.

I **Telemark** som helhet var det 173 307 innbyggere pr. 1. januar 2017. Veksten på 0,47 % i vårt fylke i løpet av året er både lavere enn i **Norge** som helhet (0,85 %) og i forhold til våre nabofylker **Vestfold** (0,85 %), **Buskerud** (0,73 %) og **Aust-Agder** (0,77 %). Den forholdsvis svakere utviklingen i Telemark har vært en langvarig tendens. I Norge var det bare fylkene **Hedmark**, **Oppland**, **Rogaland**, **Møre og Romsdal**, og **Nordland** som har svakere vekst enn Telemark i løpet av 2016.

3. Kommunal økonomi

3.1 Driftsregnskapet 2015 – avvik i forhold til budsjett

AVVIK - BUDSJETT/REGNSKAP 2016	Budsjett	Regnskap	Avvik
	2016	2016	+ betyr overskudd
Beløp i hele 1.000 kr			- betyr underskudd
"Frie disponible inntekter"	-432 020	-435 800	3 780
Herav :			
Skatt formue og inntekt	-145 000	-142 744	-2 256
Statlig rammetilskudd	-211 400	-215 408	4 008
Eiendomsskatt netto	-22 800	-22 818	18
Konsesjonsavgifter	-180	-595	415
Konsesjonskraftinntekter	-1 000	-2 107	1 107
Statstilskudd flyktninger	-21 525	-22 011	486
Rente og avdragskompensasjon	-2 385	-2 387	2
Vertskommunetilskudd psyk utviklingsh	-25 130	-25 130	0
Vertskommunetilskudd asylmottak	-2 600	-2 600	0
Netto finansutgifter:	20 930	20 952	-22
Herav:			
Renteutgifter	11 200	10 365	835
Renteinntekter	-1 800	-1 634	-166
Avdrag på løpende lån	17 975	18 666	-691
Utbytte Midt-Telemark Energi	-3 880	-3 880	0
Utbytte Midt-Telemark Kraft	-2 565	-2 565	0
Felles formål utenom driftsområdene:	10 190	13 517	-3 327
Herav:			
Avregning pensjonspremie + premieavvik	-5 320	-2 516	-2 804
Avskrivning av premieavvik foregående år	5 930	5 899	31
Avsetning til kraftfondet	180	595	-415
Inndekking regnskapsunderskudd 2014/15	7 475	7 475	0
Finansiering av investeringer	1 925	1 922	3
Avsetning renter til bundne fonds	0	142	-142
SUM fellesinntekter/fellesutgifter	-400 900	-401 331	431

AVVIK - BUDSJETT/REGNSKAP 2016	Budsjett	Regnskap	Avvik
	2016	2016	+ betyr overskudd
Beløp i hele 1.000 kr			- betyr underskudd
Driftsområdene:	400 900	398 530	2 370
Herav:			
Administrative og politiske fellestjenester	66 649	66 204	445
Skole- og barnehagesektor	116 904	115 885	1 019
Helse- og omsorgssektor	182 337	181 700	637
Biblioteksektoren	2 240	1 960	280
Kultur og næringssektor	9 907	9 895	12
Teknisk sektor ekskl. vann og avløp	32 345	32 193	152
Teknisk sektor - vann	-4 053	-3 833	-220
Teknisk sektor - avløp	-5 159	-5 006	-153
Midt-Telemark Brann og redning	-270	-468	198
SUM MINDREFORBRUK DRIFT		-2 801	2 801

Kommentarer til tabellen foran:

Driftsregnskapet for 2016 framkommer med et samlet netto mindreforbruk (driftsoverskudd) på 2,801 mill. kr. Driftsoverskudd i en kommune er å forstå som mindreforbruk sammenholdt med de bevilgninger kommunestyret har satt av i budsjettet til ulike formål.

Som kjent ble det – etter budsjettregulering i desember – forutsatt å dekke inn til sammen 7,475 mill. kr av tidligere års driftsunderskudd. Denne forutsetningen er oppfylt etter planen, og det gjenstår om lag 3,6 mill. kr i underskudd til inndekking i budsjett 2017 og 2018.

Avvik innenfor driftsområdene:

Samlet ble det i budsjettet stilt til disposisjon netto om lag 400,9 mill. kr. Regnskapet viser et forbruk på om lag 398,5 mill. kr, dvs. et samlet mindreforbruk på om lag 2,4 mill. kr. Det utgjør om lag 0,6 % av det samlede netto budsjett stilt til disposisjon.

Samtlige driftsområder kan vise til mindre forbruk enn budsjettet. Dette er spesielt gledelig, og viser at budsjettdisiplinen har vært god i en krevende tid for kommunen. Samlede netto driftsutgifter på 398,5 mill. kr. kan sammenlignes med tilsvarende størrelse i 2015 på 397,2 mill. kr., dvs. en vekst på kun 0,3 %. Moderat utgiftsvekst er en vesentlig årsak til den klare forbedringen av kommuneøkonomien i 2016. Vedtatte driftsreducerende tiltak de siste par årene, ser nå ut til å gi effekt. Lønnsregnskapet viser innsparinger ved mindre vikarbruk, og noen stillinger har stått vakante hele eller deler av året.

Avvik innenfor hovedansvarsområdene er nærmere redegjort for i gjennomgangen senere i årsberetningen.

Avvik fellesinntekter/fellesutgifter:

Samlet viser tabellen en netto merinntekt på om lag kr 400.000 for det som vi definerer som fellesinntekter og fellesutgifter. Det er spesielt følgende punkter som bidrar til dette:

- De såkalte frie inntekter (skatt + rammetilskudd) ble i sum om lag 1,750 mill. kr høyere enn budsjettet. Som kjent ble forventede skatteinntekter/inntektsutjamning oppjustert med 2,5 mill. kr senest i kommunestyret i desember. De endelige regnskapstall viser altså en betydelig merinntekt utover det oppjusterte anslaget. Økt landsvekst gir mer inntektsutjamning gjennom rammetilskuddet fra Staten. Anslagsvis har de frie inntektene gitt en merinntekt på 4,5 – 5 mill. kr utover det en kunne forvente da rammene for budsjett 2016 ble lagt høsten 2015.
- Bosetting av flyktninger, herunder familiegjeforeninger utløste integreringstilskudd fra Staten med om lag 22 mill. kr, dvs. om lag kr 500.000 mer enn budsjettet.
- Nye avtaler vedr Eidsfoss og Vrangfoss kraftverk bidro til en etterbetaling som utløste høyere konsesjonskraftinntekter enn budsjettet (merinntekt om lag 1, 1 mill. kr). Nye avtaler medførte også høyere konsesjonsavgifter, som pliktmessig er avsatt på kommunens kraftfond.
- Netto finansutgifter er som budsjettet. Lavt rentenivå har bidratt til at våre renteutgifter i 2016 er om lag 800.000 kr lavere enn budsjettet. Samtidig har vi hatt noe høyere avdragsutgifter, primært fordi vi av likviditetsmessige årsaker tok opp budsjettete lån på et tidlig tidspunkt i 2016.
- Våre pensjonskostnader ble i 2016 om lag 2,8 mill. kr høyere enn forutsatt i budsjettet. I løpet av året ble budsjettanslaget optimistisk nok nedjustert, noe det viser seg ikke å være grunnlag for.

3.2 Netto driftsresultat – utviklingstrekk

Netto driftsresultat er et begrep som forteller oss hvor mye som er til disposisjon av samlede driftsinntekter etter at driftsutgiftene og renter og avdrag på lån er dekket. Størrelsen gir informasjon om evnen til å påta seg nye forpliktelser i form av økte driftsutgifter, og/eller betjening av nye låneopptak.

	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap
Beløp i 1.000 kr	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Driftsinntekter inkl. utbytte	525 720	564 598	610 329	617 163	616 127	649 348
Driftsutgifter ekskl. avskrivninger	497 874	534 078	581 881	590 875	601 890	607 607
"Brutto driftsresultat"	27 846	30 520	28 448	26 288	14 237	41 741
Netto renter	10 977	10 248	10 135	10 246	8 707	8 730
Netto avdrag	16 434	15 883	17 154	17 624	15 451	18 666
Netto driftsresultat	435	4 389	1 159	-1 582	-9 921	14 345
"Benyttes slik":						
Netto avsetninger bundne fonds	412	514	-2 050	7 289	-3 084	2 022
Netto avsetninger disposisjonsfonds	2 950	-3 134	4 748	-925	-4 186	-
Finansiering av investeringsregnsk.	2 325	1 251	4 219			2 047
Bruk av tidligere års overskudd	-5 252		-5 758			
Inndecking tidligere års underskudd						7 475
Regnskapsmessig resultat		5 758		-7946	-2 651	2 801
	435	4 389	1 159	-1 582	-9 921	14 345

Driftsregnskapet for 2016 viser samlede inntekter på om lag 649,3 mill. kr inkl. utbytte fra kraftselskapene. Dette er en økning fra regnskap 2015 med 5,4 %. Samlede driftsutgifter er på om lag 607,6 mill. kr, og viser en økning på 0,9 % sammenholdt med regnskap 2015. I driftsregnskapet er det utgiftsført om lag 27,4 mill. kr i netto renter og avdrag. Lavt rentenivå har også i 2016 isolert sett ført til økt handlefrihet i kommunen. Økte avdragsutgifter som en konsekvens av høy opplåning de siste årene, bidrar i motsatt retning. Rente- og avdragspostene viser en samlet økning med 3,3 mill. kr sammenlignet med regnskap 2015.

Netto driftsresultat for 2016 er på 14,3 mill. kr. De 2 foregående år har denne størrelsen vært negativ. Forbedringen fra 2015 er på 24,2 mill. kr. Netto driftsresultat utgjør 2,2 % av totalinntektene. Definert målsetting for sunn økonomiforvaltning er 1,75 %.

I den interne analysen, kan det settes opp følgende oversikt over hvordan netto driftsresultat for 2016 er disponert:

- Om lag 2 mill. kr til pliktige fondsavsetninger
- Om lag 2 mill. kr som overføring til investeringsregnskapet
- Om lag 7,5 mill. kr til inndekking av tidligere års driftsunderskudd
- Om lag 2,8 mill. kr er driftsoverskudd som disponeres i regnskapssaken.

Kommunesektoren kan i 2016 vise til svært gode økonomiske resultater sammenlignet med foregående år. Netto driftsresultat samlet for kommunene er på om lag 4 %. Hovedutfordringen i Nome framover blir å etablere reelle, positive netto driftsresultat på i gjennomsnitt minst 1 % slik at en over tid kan bygge en tilstrekkelig buffer for å imøtekomme uforutsette driftsutgifter gjennom året, og ha mulighet til en sunn egenkapital i kommende investeringer.

3.3 Investeringsregnskapet m/finansiering.

Tabellen neste side viser investeringsregnskapet m/finansiering for 5-årsperioden 2012 – 2016. Oversikten viser investeringene de enkelte år, og en egen kolonne for samlet investering i perioden. Det framgår innenfor hvilke områder de vesentligste investeringer er foretatt.

Oversikten viser også hvordan investeringsregnskapet er finansiert.

Kommentarer til oversikten:

- Det er investert for til sammen 299,5 mill. kr i 5-årsperioden. Investeringer innenfor vannforsyning/avløp utgjør 59,3 mill. kr (20 %), og innenfor grunnskolen om lag 118,9 mill. kr (40 %).
- I 2016 er det samlet investert for 77,9 mill. kr. Av dette utgjør tiltak innenfor grunnskolen (i hovedsak Holla 10-årige skole) om lag 29,7 mill. kr.
- I gjennomsnitt er det investert for om lag 60 mill. kr hvert år i 5-årsperioden. Til å finansiere investeringene og utlånene (28 mill. kr) er det brukt lånemidler på til sammen 272 mill. kr i 5-årsperioden. Egenkapitalen er heller beskjeden - driftsregnskapene har i liten grad bidratt til å finansiere investeringsprosjekter. I 2016 er momskompensasjon knyttet til investeringer inntektsført med 10,8 mill. kr (forskriftsendring fra 2014 medførte at investeringsmomsen føres direkte i investeringsregnskapet).

- Investeringsregnskapet for 2016 viser udekket finansiering på 4,762 mill. kr. Dette knytter seg til utlån (utlån til boligstiftelsene med 3,1 mill. kr, og videreutlån av startlån fra Husbanken). Det gjenstår også en rest som mangler inndekking fra regnskapet for 2015, og samlet udekket i investeringsregnskapet utgjør 4,941 mill. kr pr 31.12.2016. Kommunestyret må ved behandling av regnskapet ta stilling til hvordan dette skal dekkes inn.

INVESTERINGSREGNSKAPET

	<i>Regnskap</i>	<i>Regnskap</i>	<i>Regnskap</i>	<i>Regnskap</i>	<i>Regnskap</i>	<i>Sum</i>
	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2012 - 16</i>
BRUTTO INVESTERINGER	32 673	25 319	41 174	122 412	77 943	299 521
Herav bl.a. tiltak innen:						
Grunnskolen	754	1 113	14 914	72 462	29 675	118 918
Vannforsyning og avløp	16 584	7 148	14 447	16 236	4 937	59 352
Utlån	6 233	7 089	4 841	3 052	6 756	27 971
Kjøp av aksjer/andeler	1 177	1 291	1 475	1 542	1 922	7 407
Avdrag på lån	4 111	8 102	4 005	6 212	8 905	31 335
Avsetninger	476	3 157	2 793	140	-	6 566
SUM FINANSIERINGSBEHOV	44 670	44 958	54 288	133 358	95 526	372 800
FINANSIERING:	44 670	44 958	54 288	133 358	95 526	372 800
Bruk av lån	36 473	29 094	40 639	100 856	65 080	272 142
Tilskudd og ref. vedr. invest.	2 123	1 129	4 202	4 413	2 727	14 594
Kompensasjon mva			4 406	19 201	10 837	34 444
Bidrag fra årets driftsregnskap	1 251	4 220	-	-	2 047	7 518
Salg av fast eiendom m.v.	580	3 123	205	334	580	4 822
Mottatte avdrag på utlån	4 111	4 828	4 005	6 212	7 243	26 399
Bruk av tidl. avsetninger	132	2 564	831	1 503	2 250	7 280
Udekket	0	0	-	839	4 762	5 601

Kommentarer til investeringsprosjekter 2016.

Detaljert oversikt over gjennomførte investeringstiltak framgår av regnskapsdokumentet – regnskapsskjema 2 B på side 7. Til enkelte prosjekter knyttes følgende kommentarer:

I160 Ramme for utstyr/bil.

Det er kjøpt inn en pigghammer til hjulgraver og en bil og en plenetraktor til Eiendomsavdelingen.

I161 Geovekst prosjekt

Ved en feil ble ikke dette kartleggingsprosjektet lagt inn i budsjett for 2016. For 2015 ble utgiftene finansiert av salgsinntekter for kart som organiseres av Statens Kartverk. Det ble derfor bevilget midler i PLØM2 for å dekke utgiftene i 2016 (kr 125 000).

I300 Trafikksikkerhetstiltak

Midlene i 2016 ble brukt til å legge om deler av kjørebane i Kirkebakken ved Ulefoss kirke. Dette for å kunne gi plass til et fortau på motsatt side. Prosjektet har også byttet ut en gammel overvannsledning. Prosjektet forventes å ferdigstilles i 2017. Det vil da være et nytt fortau fra biblioteket og frem til avkjøring Pilerødvegen. Det er et ønske om at prosjektet kan fortsette i 2018 med forlengelse av fortau til avkjøring Ekornrød / innkjøring barneskolen.

I321 Stedsutvikling Ulefoss

Kun midler til planlegging.

I322 Asfaltere grusveger

Det ble i 2016 asfaltert i byggefelt på Berget / Kåsene samt Bakkevegen i Lunde. Prosjektet har et merforbruk på kr 57 000.

I327 Utskifting av gatelys

Midt-Telemark Energi har jobben med å skifte ut gatelys til LED-lys. Det prioriteres lys som er uten fotocelle og enkeltpunkt med HQL lys i første omgang da det er dette som gir den største gevinsten.

I328 Jernverksparkeringa

Det er utført noen arbeider i 2016. Det er i samarbeid med grunneier etablert en gangsti og montert skilt. Innkjøringen til Jernverksparkeringa har også blitt asfaltert. Det som gjenstår nå er at pumpestasjonen i området må heves som følge av oppfyllingen. Det ble bevilget kr 2 000 000 til prosjektet som helhet. Det gjenstår kr 850 000 som må overføres til 2017.

I330 Rehabilitering kulvert Hollavegen

På grunn av sprekkdannelse og tæring på betongrør sto kulvert i Hollavegen i fare for å kollapse. Rimeligste og beste løsning var å grave vekk gammel kulvert og etablere en ny i plast. Prosjektet gikk som forutsatt og kan avsluttes i balanse.

I400 Opprusting kommunale eiendommer

Gymbygget på Holla 10-årige skole har fått nye garderober og dusjer. Dette har stort sett blitt utført av egne håndverkere.

Samfunnshuset/vertshuset har fått nytt kjølerom, der var våre håndverkere delaktig med demontering av det gamle kjølerommet og med klargjøring for det nye.

På grunn av ikke tilstrekkelig kapasitet er det en del penger til overs på denne post som ønskes overført til 2017.

I420 ENØK

Ved Holla 10-årige skole barnetrinnet har hele taket blitt etterisolert og fått utbedret luftingen til kaldloftet. Dette er for å få bedre u-verdi på takkonstruksjonen slik at energikostnadene blir lavere.

Det har blitt installert nytt solfanger system på sjukeheimen noe som er med på å forvarme forbruksvannet. I den sammenheng har det vært kostnader med integrering og montering av systemet.

Det har blitt montert nytt ventilasjonsanlegg ved bassenget på Dagsrud. Det har også her vært kostnader med montering og integrering av systemet.

I440 Brannsikring av kommunale bygg.

På Dagsrud har det vært fokus på eltavler og Maristua har fått flyttet el-skapet ifra kjeller og opp til 1 etasje samt blitt utstyrt med nye bedre sikringer med integrerte jordfeilbrytere. På sjukeheimen har det blitt byttet en del eltavler og brannsentraler.

Brannvarsling- /og ledelys systemet på Samfunnshuset er nå ferdigstilt og dermed er tilbakeholdte midler nå blitt utbetalt.

Arbeidet med å forbedre brannsikkerheten på rådhuset har fortsatt også dette året med utskifting av bla. branndører.

I461 Skoleutbygging Holla

Det vil bli lagt fram sluttrapport i løpet av våren.

I464 Utvidelse legesenter Ulefoss

Bygget hvor søppeldunkene skal stå er ferdig, dette ble også gjennomført med egne håndverkere.

I465 Boliger Smedkåsa

De kostnadene som har påløpt i dette året er knyttet opp til bredbånd og TV tilkobling. Det vil bli lagt fram sluttrapport i løpet av våren.

I467 Opprusting Lundehallen

Lundehallen er nå ferdig og prosjektet er tross mange forskjellige utfordringer som dukket opp under arbeidet og de merkostnadene dette medførte, ferdigstilt innenfor de fastsatte rammene. Det vil bli lagt fram sluttrapport i løpet av våren.

I468 Carporter til hjemmesykepleiens biler i Lunde

Prosjektet er gjennomført med egne håndverkere og carport med plass til 4 biler er ferdig. Prosjektet ble gjennomført for en litt lavere kostnad enn det som var bevilget.

Vann og avløpstiltak:

I200 Oppgradering avløpsrensaneanlegg

I 2015 ble oppgraderingen av Lunde rensaneanlegg gjennomført. Prosjektet ble ikke 100 % ferdigstilt i 2015. Prøvedrift startet 1 kvartal 2016 og pågikk i 6 måneder. Det gjenstår en optimalisering av rensaneanlegget noe som tas på driftsbudsjettet.

I216 Diverse egne prosjekter

Det er to hovedprosjekter som er finansiert under denne budsjettposten. Det ene er materiell til ny overvannsledning i Kirkebakken i forbindelse med aksjon skoleveg prosjektet. Vann og avløp har dekket materialkostnadene i forbindelse med utskifting av overvannsledning.

Kostnadene med arbeid og graving ligger på aksjon skoleveg prosjektet.

Det har i tillegg vært lagt en ny overvannsledning på Berget på et punkt som har tidligere vært problematisk og som har medført at avløpsledningene har fått en stor mengde overvann i nedbørsperioder. Dette problemet er nå løst.

Resterende beløp på kr 1 200 000 overføres til fordeling i VA ramme for 2017.

I217 VA Tufte/Fen

På grunn av at det er behov for en permanent løsning med deponi for steinmasser fra Tufte / Fen området er prosjektet midlertidig utsatt inntil det er funnet en løsning med deponering av massene. Kommunen har et behov for en langsiktig løsning med tanke på en sikker lagring av masser fra området. Dette kombinert med at statens strålevern melder om lang saksbehandlingstid, tilsier dette at det bør det finnes en permanent løsning. Man løser da utfordringen om deponi av masser ved for eksempel husbygging hvor massene ikke kan benyttes på egen tomt.

I218 Ny inntaksledning Ulefoss vannverk

Dette prosjektet har ikke startet hovedsakelig på grunn av kapasitetsproblemer og delvis fordi Skien kommune ikke har konkludert om senking av inntaksledning har gitt den ønskede effekten.

3.4 Balanseregnskapet.

EIENDELER	2014	% 2014	2015	% 2015	2016	% 2016
Omløpsmidler	134,6	9,6	110,5	7,3	124,7	7,8
Herav:						
Kasse, post, bank	26,2		5,1		25,6	
Kortsiktige fordringer	53,2		56,0		51,8	
Premieavvik	55,2		49,3		47,3	
Anleggsmidler	1 260,6	90,4	1 398,5	92,7	1 473,7	92,2
Herav:						
Pensjonsmidler	670,9		711,4		733,4	
Utlån, aksjer/andeler	83,1		81,4		82,9	
SUM EIENDELER	1 395,2	100	1 509,0	100	1 598,4	100
GJELD	1 460,8	104,7	1 550,8	102,8	1 635,7	102,3
Herav:						
Kortsiktig	98,4		96,3		91,7	
Pensjonsforpliktelse	859,6		882,4		921,5	
Langsiktige lån	502,8		572,1		622,4	
EGENKAPITAL	-65,6	-4,7	-41,8	-2,8	-37,3	- 2,3
Herav bl.a.:						
Fond	25,0		16,3		16,1	
Regnsk.m. over/underskudd	-7,9		-10,6		- 0,3	
SUM GJELD/EGENKAP.	1 395,2	100	1 509,0	100	1 598,4	100
Memoriakonto:						
Ubrukte lånemidler	21,2		11,4		24,2	

I balanseregnskapet framkommer verdiene på kommunens eiendeler, gjeld og egenkapital pr. 31.12 i det år regnskapet avsluttes. Tabellen foran viser balanseoversikt for de 3 siste regnskapsår (beløp i mill. kr).

Eiendeler

I regnskapet for 2016 utgjør samlede eiendeler 1.598 mill. kr, som er en økning fra 1.509 mill. kr i regnskap 2015. **Omløpsmidler** er på til sammen 124,7 mill. kr, og utgjør 7,8 % av eiendelene. De kortsiktige fordringene er omtrent på samme nivå som foregående år, mens

kommunens innestående på bankkonti er betydelig styrket. Dette skyldes delvis at beholdningen av ubrukte lånemidler er om lag 13 mill. kr høyere enn ved forrige årsskiftet. **Anleggsmidler** viser også i 2016 en kraftig økning - dels som følge av regnskapsreglene for føring av pensjon. I tillegg kommer aktivering av nye faste eiendommer og anlegg med om lag 72,1 mill. kr, og utstyr, maskiner og transportmidler med 5,1 mill. kr. Det er foretatt avskrivning av fast eiendom, maskiner/transportmidler, og utstyr med om lag 25,2 mill. kr.

Gjeld

Samlet gjeld utgjør 102,3 % av totalkapitalen. Langsiktig lånegjeld brutto utgjør pr. 31.12.16 kr 622,4 mill., og pensjonsforpliktelsene 921,5 mill. kr. Det vises til nærmere omtale i pkt. 3.5 nedenfor.

Egenkapital

Egenkapital er splittet på flere konti. Samlet er egenkapitalen negativ, og utgjør – 2,3 % av totalkapitalen. De nye regnskapsreglene for føring av pensjon har medført at egenkapitalens andel av totalkapitalen er kraftig redusert de siste årene.

Sentralt blant egenkapitalkontiene står fonds, som viser en samlet beholdning på om lag 16,1 mill. kr pr. 31.12.16. Det vises til nærmere omtale i pkt. 3.5 nedenfor.

3.5 Utviklingen av noen utvalgte økonomiske nøkkeltall

A. Fondsutvikling

Kommunale regnskaper er splittet i 4 typer fonds:

Beløp i hele 1.000 kr	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Endring 2015-2016
Disposisjonsfond:	363	5 111	4 186	0	0	0
Ubundne investeringsfond	595	1 188	562	0	0	0
Bundne driftsfond:	12 296	10 246	17 535	13 651	15 674	2 023
Bundne investeringsfond:	101	101	2 689	2 689	439	-2 250
SUM fond:	13 355	16 646	24 972	16 340	16 113	-227
Disp fond i % av driftsinnt.	0,01	0,84	0,68	0,00	0,00	

Fondskapitalen samlet utgjør om lag 16,1 mill. kr pr 31.12.2016 – omtrent på samme nivå som foregående år.

Bundne drifts- og investeringsfond er midler kommunestyret **ikke** kan omdisponere på et senere tidspunkt. Som en ser av oversikten, er beholdningen på bundne driftsfond på om lag 15,6 mill. kr. Av dette utgjør vann- og avløpsfondene om lag 9,4 mill. kr.

Disposisjonsfond og ubundne investeringsfond derimot har kommunestyret fullt ut styringen av. Disposisjonsfonds ble styrket vesentlig i 2013 ved uttak av det ekstraordinære utbytte fra

Midt-Telemark Kraft AS. Midlene ble disponert i 2014 og 2015, og beholdningen på disposisjonsfonds er 0. Kommunen er svært sårbar dersom uforutsette forhold oppstår.

Ubundne investeringsfond viser også en beholdning på 0. Det betyr at vi ikke har egenkapital til å gjennomføre investeringer. Eventuelle salgsinntekter fra tomte-/eiendomssalg skal i utgangspunktet settes av til ubundet investeringsfond.

Rådmannen understreker nødvendigheten av å sikre midler på de frie fonda for bl.a. å imøtekomme uforutsette utgifter både i drifts- og investeringsbudsjettet gjennom året.

B. Lånegjeldsutvikling.

Utvikling i netto lånegjeld	1999	2012	2013	2014	2015	2016
Brutto lånegjeld	160 847	464 224	479 468	502 758	572 095	622 423
Utlån Husbank-midler	16 060	49 964	52 224	53 060	49 899	46 312
Netto lånegjeld	144 787	414 260	427 244	449 698	522 196	576 111
Driftsinntekter inkl utbytte	271 468	564 598	610 329	617 163	616 127	649 348
Netto lånegj. i % av driftsinnt.	53,3	73,4	70,0	72,9	84,8	88,7

Netto lånegjeld utgjør om lag 576,1 mill. kr. ved utgangen av 2016. Tilsvarende størrelse i 1999, var om lag 145 mill. kr. Da utgjorde netto lånegjeld, bare 53,3 % av driftsinntektene.

Målt i forhold til samlede driftsinntekter i kommunen, har netto lånegjelds andel hatt en kraftig økning de siste 2 årene, og utgjør nå 88,7 %. Dette har i hovedsak sammenheng med den gjennomførte skoleutbyggingen på Ulefoss.

Ved vurdering av lånebelastningen til den enkelte kommune, kan det være hensiktsmessig å skille ut den gjeld som er knyttet helt eller delvis til selvfinansierende investeringer, f.eks. innen vann- og avløpssektoren, til opprusting av skolebygg, og til gjennomføring av handlingsplan for eldreomsorg (omsorgsboliger og sjukeheim). Lånegjelda pr 31.12.2016 kan splittes opp slik:

Sammensetning av kommunens lånegjeld	
	Mill. kr
Brutto lånegjeld	622,4
Herav:	
Lån til videre utlån	46,3
Lån til vann og avløpssektoren (brukerfinansiert)	100
Lån til skoleanlegg og kirkelige formål (statlig ref.)	27,6
Lån til omsorgsb./sjukeheim (statlig ref.)	23,3
Lån betjent i sin helhet av kommunen	425,2

Fast rente – flytende rente:

Lån på faste vilkår	112	19,4
Lån på flytende vilkår	464,1	80,6
Netto lånegjeld	576,1	

Av kommunens netto lånegjeld på 576,1 mill. kr, er om lag 19,4 % ved årsskiftet på fastrentevilkår. Nytt reglement for finans- og gjeldsforvaltning ble vedtatt av kommunestyret i møte 20. oktober 2016, K-sak 90/16. I reglementet heter det at minimum 20 % av gjeldsportefølgjen skal ha fast rente, mens 60 % skal vurderes ut i fra markedssituasjonen. I reglementet er det lagt opp til at rådmannen skal foreta disse vurderingene.

Det er rådmannens vurdering at kommunen må ha et våkent øye til markedssituasjonen. Den flytende rente i Kommunalbanken har gjennom hele 2016 holdt et lavt nivå. Med virkning fra oktober 2015 har renta ligget på 1,65 % - for så å øke til 1,80 % fra august 2016. For driftsregnskapet har det derfor vært en økonomisk fordel å ha en relativt stor andel på flytende vilkår. Dette må veies opp mot den forutsigbarhet som binding av renta vil gi. Som det framgår av oversikten, lå fastrenteandelen ved årsskiftet marginalt i underkant av finansreglementets ramme. I løpet av vinteren, er det foretatt en administrativ sammenslåing av våre lån på flytende vilkår i Kommunalbanken. I den forbindelse er også fastrenteandelen økt noe, og er pr mars 2017 på om lag 28 %.

Lån betjent i sin helhet av kommunen utgjør 425,2 mill. kr slik oversikten foran viser. Fratrukket lån på faste vilkår med 112 mill. kr, vil resterende beløp – 313,2 mill. kr – være basert på flytende vilkår. Det betyr at en renteøkning med 1 % vil innebære en netto årlig merbelastning på de kommunale budsjetter med om lag kr 3,1 mill. kr. Ved å binde en større del av lånegjelda, vil kommunen være mindre sårbar for en kraftig renteøkning. Det er klare tegn på at rentenivået vil fortsatt ligge på samme, lave nivå fram til sommeren 2019.

Kommunens brutto lånegjeld på 622,4 mill. kr pr 31.12.16 er fordelt på følgende finansieringsinstitusjoner:

Finansieringsinstitusjon	Gjeld pr 31.12.16	%-vis andel
Kommunalbanken	463,8	74,5
Husbanken	65,3	10,5
Kommunal Landspensjonskasse	93,3	15,0
Sum	622,4	100,0

C. Netto renter/avdrag i % av driftsinntekter

Det kan settes opp flg. oversikt over utviklingen de siste årene:

	2013	2014	2015	2016
Driftsinntekter ekskl. renter	610.329	617.163	616.127	649.348
Netto renter	10.135	10.246	8.707	8.730
Netto avdrag	17.154	17.624	15.451	18.666
Sum netto renter/avdrag	27.289	27.870	24.158	27.396
Netto renter/avdrag i % av driftsinntekt.	4,5	4,5	3,9	4,2

Reduksjonen i renta de siste årene har medført at andelen renter og avdrag målt i forhold til totale driftsinntekter har holdt seg stabilt. Fortsatt lavt rentenivå kombinert med vedtak om å forlenge avdragstida på kommunens lån, medførte at prosentandelen i 2015 gikk ned. Høyere avdragsbelastning som en konsekvens av skoleutbyggingen på Ulefoss gjør at prosentandelen øker i 2016.

D. Brutto driftsinntekter fordelt på hovedarter

Det kan settes opp følgende oversikt over utviklingen av kommunens driftsinntekter med fordeling på de viktigste inntektskildene:

Tallene er oppgitt i mill. kr	2013	2014	2015	2016
Brutto driftsinntekter inkl. utbytte:	610,3	617,2	616,1	649,3
Herav bl.a.:				
Skatt formue og inntekt	132,1	133,6	140,7	142,7
Statlig rammetilskudd	206,8	213,7	203,8	215,4
Eiendomsskatt	21,7	21,9	21,5	22,8
Utbytte fra kraftselskapene	12,9	5,9	6,5	6,4
Betaling for kommunale tjenester	76,1	80,8	83,8	88,8

Skatt formue/inntekt utgjorde 142,7 mill. kr i 2016 mot 140,7 mill. kr i 2015, dvs. en vekst på 1,4 %. Skatteinntektene må ses i nær sammenheng med rammetilskuddet – bokført med 215,4 mill. kr i 2016. Vår egen skatteinnngang viste en relativt svak vekst, men landsgjennomsnittlig skattevekst bidrar til vesentlig høyere inntektsutjamning. Til sammen utgjør skatt + rammetilskudd 358,1 mill. kr i 2016, dvs. om lag 55 % av de totale driftsinntektene inkl. utbytte.

Omtaksering og utvidelse av eiendomsskattegrensene medførte for noen år siden en vesentlig økning av inntektene fra eiendomsskatt. I regnskap for 2016 er de totale eiendomsskatteinntektene på 22,8 mill. kr, herav 8,5 mill.kr fra verker og bruk, og 14,3 mill. kr fra boliger mv.

Salgs- og leieinntekter/brukerbetalinger er på samlet kr 88,8 mill. i 2016, og utgjør 13,7 % av de totale driftsinntektene i kommunen.

E. Lønnsutgifter i % av totale driftsutgifter

Lønnsutgiftene har utviklet seg slik de siste årene:

Tall i mill. kr	2014	2015	2016
Brutto lønn ekskl. sosiale utgifter	323,2	331,9	338,2
Sosiale utgifter (arb.giveravg. og pensjon)	83,7	79,3	81,3

De rene lønnsutgiftene viser en vekst på kun 1,9 % sammenlignet med 2015. Lønn og sosiale utgifter var samlet på 419,5 mill. kr i Nome i 2016, og dette utgjør 64,6 % av de totale driftsutgifter inkl. utbytte. Lavere arbeidsgiveravgift med virkning fra 1. juli 2014 førte til en utgiftslettelse.

F. Likviditet

Over tid er kommunens likviditet stadig blitt svekket. Fra i mange år å kunne bruke kommunens kassabeholdning som ”byggelånsbank”, er vi nå i den situasjon at vi i perioder av året må benytte kassakreditt for å imøtekomme våre daglige betalingsforpliktelser. Kommunen etablerte i 2011 kassakreditt med en limit på 15 mill. kr. Denne grensen ble utvidet til 30 mill. kr ved kommunestyrevedtak i september 2015.

Hovedforklaringen til den svake likviditetsutviklingen, har å gjøre med statlig regelendring knyttet til føring av pensjonskostnader i kommunenes regnskaper. Over flere har kommunen betalt langt mer i pensjonspremie enn det som er kostnadsført i kommuneregnskapet.

Begrepet premieavvik ble innført i 2002, og er forskjellen mellom det som kommunen faktisk betaler i årlig premie til våre pensjonsleverandører, og det beløpet som føres i driftsregnskapet som pensjonskostnad. Premieavviket har vokst betydelig i årene fram til og med 2014, men har gått noe ned de 2 siste årene. Innføring av premieavvik har den konsekvensen at regnskapene ”skjuler” den reelle utbetalingen fra kommunekassa, og regnskapene gir et bedre inntrykk av kommunens økonomi enn det som faktisk er tilfelle.

Følgende tabell kan settes opp over utviklingen av årlige premieavvik, avskrivning av disse, og oppsamlet (akkumulert) premieavvik ved utgangen av hvert år:

År	Årets	Avskrivning	Akkumulert	Merknad
	premieavvik		premieavvik	
2002	6 479 282		6 479 282	
2003	2 942 507	-6 479 282	2 942 507	Avskrivning på 1 år
2004	1 972 007	-2 942 507	1 972 007	Avskrivning på 1 år
2005	-4 047 055	-1 972 007	-4 047 055	Avskrivning på 1 år
2006	2 336 174	4 047 055	2 336 174	Avskrivning på 1 år
2007	2 910 615	-155 744	5 091 045	Avskrivning på 15 år for premieavvik 2006
2008	7 980 461	-349 786	12 721 720	Avskrivning på 15 år for premieavvik 2006 og 2007
2009	968 377	-881 815	12 808 282	Avskrivning på 15 år for premieavvik 2006 - 2008
2010	4 922 241	-946 374	16 784 149	Avskrivning på 15 år for premieavvik 2006 - 2009
2011	2 748 362	-1 274 524	18 257 987	Avskrivning på 15 år for premieavvik 2006 - 2010
2012	17 597 545	-1 549 359	34 306 173	Avskrivning 15 år 2006 - 10, og 10 år for 2011
2013	3 957 499	-3 309 114	34 954 558	Avskrivning 15 år 2006 - 10, og 10 år for 2011 og 2012
2014	17 193 430	-3 704 863	48 443 125	Avskrivning 15 år 2006 - 10, og 10 år 2011 - 13
2015	-1 969 505	-6 141 932	40 331 688	Avskrivning 15 år 2006 - 10, 10 år 2011 - 13, 7 år 2014
2016	5 192 989	-5 898 843	39 625 834	Avskrivning 15 år 2006 - 10, 10 år 2011 - 13, 7 år 2014 - 15

Bortsett fra i årene 2005 og 2015, har det vært slik at det har oppstått et positivt premieavvik, dvs. at kostnadsførte pensjonskostnader i regnskapet har vært lavere enn det som faktisk er betalt premie.

I de første 4 årene etter innføringen, var det slik at kommunen valgte 1 års avskrivningstid. Positivt premieavvik som oppstod i 2002, ble budsjettert og utgiftsført i regnskapet året etter. I 2006 ble det vedtatt å ta overgang til 15 års avskrivningstid, dvs. at inndekkingen av de årlige, positive premieavvikene fordeles på de kommende 15 år. Fra og med 2011 ble

regelverket endret slik at maksimal avskrivningstid ble redusert til 10 år. Ytterligere reduksjon av avskrivningstiden til 7 år ble gjennomført med virkning for premieavvik oppstått i 2014 og senere.

I 2016 har vi inntektsført om lag 5,2 mill. kr som årets premieavvik, og vi har avskrevet om lag 5,9 mill. kr av tidligere års inntektsførte premieavvik. Følgelig er samlet premieavvik i 2016 redusert med om lag 700.000 kr – fra 40,3 mill. kr til 39,6 mill. kr.

Ved å etablere maksimal avskrivningstid, har en i budsjettoppdraget hatt ”mer å rutte med”, men svekkelsen av kommunens likviditet har vært smertefull. Svekkelsen av kommunens likviditet er en stor utfordring for kommunen. For å imøtekomme våre løpende betalingsforpliktelser, må det treffes tiltak. Ett av disse er å utvide kassakreditten. Et annet tiltak er å ta opp de budsjetterte lån til investeringsformål tidligst mulig i året for derved å være i forkant av reell regnskapsbelastning for løpende prosjekter. I 2016 er dette gjennomført for bl.a. skoleutbyggingen på Ulefoss. Dette har bidratt til å begrense kassakredittbruken. Videre er det viktig at hele organisasjonen er bevisst på å få sendt refusjonskrav så raskt som mulig etter gjennomføring av tiltak slik at forskotteringsperioden blir kortest mulig.

3.6 Økonomiske utfordringer

I drøfting av kommunens økonomiske situasjon, har vi i økonomiplansammenheng pekt på følgende økonomiske nøkkeltall, og knyttet noen målsettinger til disse:

Nøkkeltall 1: Økonomisk balanse målt ved netto driftsresultat

Det er redegjort for utviklingen av størrelsen netto driftsresultat i pkt. 3.2. foran.

I 2016 kommer Nome kommune ut med et netto driftsresultat på 14,3 mill. kr, som utgjør 2,2 % av totalinntektene. De 2 foregående år har størrelsen vært negativ. Som kjent er det et sunnhetstegn ved en vurdering av kommunens økonomiske stilling dersom netto driftsresultat utgjør 1,75 % av driftsinntektene.

Hovedutfordringen framover blir å etablere reelle, positive netto driftsresultat over tid slik at en kan bygge en tilstrekkelig buffer for å imøtekomme uforutsette driftsutgifter gjennom året, og ha mulighet til en sunn egenkapital i kommende investeringer. Med henvisning til drøftingene i økonomiplanen for 2017 – 2020, er det en målsetting på kort sikt å etablere netto driftsresultat som utgjør minimum 1 % av totale driftsinntekter, dvs. om lag 6,5 mill. kr. Avlagt regnskap for 2016 viser at det bør være en realistisk målsetting.

Nøkkeltall 2: Disposisjonsfond i % av driftsinntekter

Det vises til oversikt i årsberetningen foran, jf. pkt. 3.5.A.

Regnskapene de 2 siste år er avsluttet uten noen beholdning på disposisjonsfonds.

Med henvisning til økonomiplanen for 2017 – 2020, vil det være en klar målsetting for økonomiplanperioden å bygge opp disposisjonsfondet til å være en reell buffer for uforutsette utgifter. Siktemålet er et disposisjonsfond som utgjør 2 % av totale driftsinntekter (om lag 13 mill. kr) innen utgangen av planperioden.

På kort sikt kan denne målsettingen synes urealistisk. Hovedprioritet nå er først å dekke inn resterende del av tidligere års underskudd med 3,6 mill. kr så raskt som mulig. Deretter vil det være nødvendig å bygge opp reserver for å «stå imot» uforutsette hendelser som vil oppstå også i årene framover.

Nøkkeltall 3: Netto lånegjeld i % av driftsinntekter

Det vises til utviklingen redegjort for i pkt. 3.5. B foran.

Kommunens samlede lånegjeld har gjort et kraftig steg oppover de 2 siste årene. Vi er i for stor grad avhengig av lånefinansiering for å gjennomføre investeringer. Kommunens netto lånegjeld på om lag 576 mill. kr utgjør nærmere 89 % av driftsinntektene ved siste årsskiftet.

I økonomiplanen for 2017 – 2020 er det satt en målsetting for økonomiplanperioden å begrense netto lånegjelds andel til maksimalt 80 % i forhold til totale driftsinntekter. Det betyr at lånefinansierte investeringer må begrenses i de neste åra. Vedtatt økonomiplan legger opp til en begrensning i låneomfanget.

Nøkkeltall 4: Avvik fra budsjett

Økonomistyringa av de ulike hovedansvarsområdene er basert på netto budsjetttrammer, dvs. at inntekter som tilhører ansvarsområdet er trukket fra brutto utgifter. I opprinnelig budsjett for 2016 ble det samlet stilt til disposisjon netto om lag 392,7 mill. kr. Det viste seg å være nokså urealistisk. Regnskapet for 2015 ble lagt fram med netto utgifter på 397,2 mill. kr.

Ved budsjettreguleringer gjennom året ble budsjettene oppjustert, bl.a. for å dekke utgiftene til integrering av nye flyktninger i kommunen. Regulert budsjett viser nettobudsjett for driftsområdene på til sammen 400,9 mill. kr. Regnskapet kommer ut med forbruk på om lag 398,5 mill. kr, og samlet sett var det netto mindreforbruk i driftsområdene på om lag 2,4 mill. kr., eller 0,6 %.

Med henvisning til økonomiplanen for 2017 – 2020, er det lagt vekt på fortsatt å utarbeide realistiske budsjetter med tett oppfølging og fokus på kostnadskontroll i budsjettåret. Det var i 2016 en målsetting å begrense det samlede budsjettavviket for driftsområdene til maks 0,6 % av netto driftsbudsjett. Mindreforbruket i 2016 viser at vi har greid målsettingen med svært god margin. Samtlige driftsområder har maktet å holde budsjettene, og dette er en klar forbedring sammenlignet med 2015. Så lenge kommunen ikke har økonomiske reserver på fond, er det avgjørende for totaløkonomien at budsjettene etterleveres.

Oppsummering

Nome kommune var gjennom 2 vanskelige økonomiske år: 2014 og 2015. Til tross for vedtak om driftsreducerende tiltak, ble de økonomiske utfordringene forverret. Driftsunderskudd på om lag 8 mill. kr i 2014, og på om lag 2,6 mill. kr i 2015, og kommunen stod på etterm vinteren 2016 med en utfordring på 10,6 mill. kr. Som et resultat av negative regnskapsresultat og manglende inndekking av regnskapsunderskudd etter vedtatt plan, ble Nome kommune i juni 2016 innmeldt i Register for betinget godkjenning og kontroll (ROBEK).

Avlagt regnskap for 2016 viser at kommuneøkonomien er i klar bedring.

Regnskapsunderskudd fra tidligere år er dekket inn med om lag 7,5 mill. kr slik som forutsatt i budsjettet. I tillegg er driftsregnskapet gjort opp med et netto mindreforbruk (overskudd) på om lag 2,8 mill. kr. Netto driftsresultat er på 14,3 mill. kr, og utgjør 2,2 % av samlede driftsinntekter.

Kommunene har i 2016 gode økonomiske resultater. Det skyldes en uventet landsvekst i kommuneskatt. Det slår også ut for Nome i form av økt rammetilskudd fra Staten (inntektsutjamning). De økte skatteinntektene i 2016 er engangsinntekter, som ikke kan forventes videreført inn i 2017.

Det som er vel så gledelig, er utviklingen på utgiftssiden. De samlede driftsutgiftene viser en økning på kun 0,9 % sammenlignet med 2015. Budsjettdisiplinen har vært gjennomgående god. Det kan se ut som at driftsreduserende tiltak begynner å virke. Lønnsregnskapet viser innsparinger ved mindre vikarbruk, og noen stillinger har stått vakante hele eller deler av året. Det betyr at i noen tilfeller har kapasiteten for å yte tjenester vært noe begrenset i 2016.

Kommunen har i 2016 tatt et langt, og viktig steg i retning av økonomisk balanse. Det er viktig at alle budsjettansvarlige er innstilt på at dette arbeidet må videreføres i 2017. Kontrollen på utgiftssiden er i så måte et gledelig tegn. Men det er viktig å understreke at jobben med å gjenopprette økonomisk balanse ikke er fullført. Nøktern drift også i tiden framover er avgjørende for om vi skal lykkes.

Formannskapet har i januar vedtatt et forsterket rapporteringsopplegg for oppfølging av budsjettet. God løpende kontroll av tjenesteproduksjon målt mot budsjett, er viktig for raskt å oppdage avvik, og treffe nødvendige tiltak.

Vedtatt budsjett 2017/økonomiplan 2017- 2020 i kommunestyret før jul, forutsetter at resterende driftsunderskudd på 3,1 mill. kr skal dekkes inn med kr 500.000 i 2017 og 2,6 mill. kr i 2018. Ved behandling av regnskapssaken, må kommunestyret ta stilling til om denne planen skal endres. I denne sammenhengen må også udekket finansiering i investeringsregnskapet finne sin løsning. Rådmannen kommer tilbake til dette i regnskapssaken til kommunestyret i mai.

Roar Lindstrøm
Økonomisjef

4 Hovedansvar 1: Administrative og politiske fellestjenester

4.1 Økonomi – totale rammer

		Budsjett	Regnskap	Avvik i	%-	Regnskap
		2016	2016	kr	forbruk	2015
Hovedansvar:	1 Administrative og politiske fellestjenester					
Tjenesteomr:	11 Politisk styring og kontrollorgan					
1100	Folkevalgte organer	2 804	2 850	-46	102	2 529
1101	Valgavvikling	-	-6	6	0	192
1102	Partistøtte	69	69	-	100	66
1110	Revisjon og kontrollutvalg	994	1 015	-21	102	982
	Sum tjenesteomr: 11 Politisk styring og kontrollorgan	3 867	3 928	-61	102	3 768
Tjenesteomr:	12 Fellestjenester					
1200	Diverse formål administrasjonsavdelingen	997	1 098	-101	110	2 174
1201	Rådhuset	358	403	-45	113	421
1202	Forsikring	2 987	2 644	343	89	2 980
1204	Boligtiltak	-	-	-	0	-
1210	Diverse formål servicekontoret	626	595	31	95	920
1211	Porto/trykkeri	335	361	-26	108	418
1220	Diverse formål personal- og org.avdelingen	265	242	23	92	662
1221	IKT	2 145	2 333	-188	109	2 121
1222	Velferds- og opplæringstiltak	50	92	-42	185	96
1223	Tillitsvalgte	1 338	1 407	-69	105	1 378
	Sum tjenesteomr: 12 Fellestjenester	9 101	9 176	-75	101	11 170
Tjenesteomr:	13 Sentraladministrasjon					
1300	Rådmannen	1 119	1 185	-66	106	1 138
1301	Administrasjonsavdelingen	2 503	2 259	244	90	2 809
1302	Personal- og organisasjonsavdelingen	7 053	6 703	350	95	6 272
1303	Servicekontoret	2 663	2 635	28	99	2 613
1304	Økonomiavdelingen	1 849	1 992	-143	108	1 825
	Sum tjenesteomr: 13 Sentraladministrasjon	15 187	14 774	413	97	14 657
Tjenesteomr:	14 NAV Nome					
1400	Sosial rådgivning og veiledning	7 154	7 738	-584	108	5 990
1401	Økonomisk sosialhjelp	17 284	17 423	-139	101	16 082
1402	Tiltak rusmiddelbruk	-	47	-47	0	-1
1403	Etablering og integrering av flyktninger	770	621	149	81	858
1404	Avlastnings- og aktivitetstiltak	7 977	7 521	456	94	7 474
	Sum tjenesteomr: 14 NAV Nome	33 185	33 351	-166	101	30 403
Tjenesteomr:	15 Nome Statlige Mottak					
1500	Asylmottak - ordinær drift	-890	-1 340	450	151	-1 042
1501	Asylmottak - samarbeidsrådet	390	394	-4	101	330
	Sum tjenesteomr: 15 Nome Statlige Mottak	-500	-946	446	189	-712
Tjenesteomr:	16 Kirkelige formål					
1600	Nome kirkelig fellestjeneste	5 640	5 640	-	100	5 513
1601	Andre religiøse formål	169	281	-112	166	177
	Sum tjenesteomr: 16 Kirkelige formål	5 809	5 921	-112	102	5 690
	Sum hovedansvar: 1 Adm og politiske fellestj	66 649	66 204	445	99	64 976

Generell kommentar til hele sektoren:

(Alle beløp i kommentarene er i hele tusen)

Budsjett for denne sektoren inneholder grovt sett kostnader vedr. kommunalt demokrati, kontrollorgan, samt personalkostnader til rådmannen og rådmannens stab. Dessuten dekker sektoren ulike felleskostnader som IKT, forsikringer; drift av kontorfunksjoner på rådhuset, overføringer til kirkelig fellestråd og lignende.

I tillegg er Nome statlige mottak lagt her, og fra 2009 er NAV Nome blitt en del av sektoren. Dette er virksomheter som rapporterer direkte til rådmannen.

Ansvar 1 er inndelt i 6 tjenesteområde som vist i tabellen over.

Virksomhetsområdet hadde en netto budsjetttramme med 66649, mens regnskapet viser 66204. Dette gir et mindreforbruk på 445, eller 0,7 %.

Det har blitt lagt ned mye arbeid for å holde de vedtatte budsjetttrammer best mulig og dette har nå heldigvis gitt et positivt resultat. Spesielt gledelig er det at det ser ut til at den negative utviklingen innenfor tjenesteområde 1401 Økonomisk sosialhjelp (NAV) har flatet ut.

Avvikene blir kommentert under, og fortegn + betyr merinntekt/mindrekostnad, mens fortegn – betyr mindreinntekt/merkostnad.

4.2 Tjenesteområde 11: Politisk styring og kontrollorganer

Beskrivelse av området:

Tjenesteområdet omfatter folkevalgte organer, partistøtte, revisjon, samt utgifter til kontrollutvalgssekretariatet.

Kommunens andel til drift av Midt-Telemark-rådet inngår her.

Budsjettavvik:

Tjenesteområdet samlet viser et regnskap med nettokostnad på 3928 som er et overforbruk med 61 i forhold til budsjett.

Viktige forhold i 2016:

Midt-Telemark-rådet er koordinerende organ for det politiske og administrative samarbeidet mellom kommunene Bø, Nome og Sauherad. For virksomheten i 2016 blir det utarbeidet en egen årsrapport, som etter behandling i Midt-Telemark-rådet, blir oversendt kommunestyrene. Rådmannen henviser til denne særskilte rapporten.

Godtgjøring for politisk arbeid og utvalgsstruktur ble behandlet av avtroppende kommunestyre.

Det ble her vedtatt at godtgjørelser skulle evalueres foran hvert kommunevalg.

Alle godtgjørelser, så vel faste som møtegodtgjøring, skal reguleres med folketrygdens G.

Møtegodtgjøring for kommunestyret ble økt til kr 1000/møte(hovedutvalg samme beløp).

Endring i perioden skal gjennomføres som omtalt over, og så skal det ny sak til kstyret ved slutten av valgperioden.

4.3 Tjenesteområde 12: Fellestjenester

Beskrivelse av området:

Vi har her forsøkt å single ut felleskostnader som gjelder hele organisasjonen, for så i større grad rendyrke kostnader til sentraladministrasjonen i område 13 under.

Herunder inngår bl.a. drift og vedlikehold av felles IKT-systemer, vår andel av organisasjonen Midt-Telemark IKT, bedriftshelsetjeneste, forsikringer, diverse kontingenter, drift av rådhuset, felles telefon- og portokostnader, tap på kommunale fordringer, juridisk bistand, velferds- og opplæringstiltak, kostnader til frikjøpte tillitsvalgte, mv.

Budsjettavvik:

Området som helhet viser en nettokostnad med 9176 som er et merforbruk med 75. Det negative avviket forklares med at budsjetttramma ble pint for å løse et budsjettproblem. Tallene ville vært enda mer negative dersom ikke forsikringer gikk kraftig i pluss. Dette grunnet tilbakebetalt premie for 2015/16 da det var feil grunnlag på personforsikringer.

4.4 Tjenesteområde 13: Sentraladministrasjonen

Beskrivelse av området:

Sentraladministrasjonen består av rådmannen og tre stabsenheter med hvert sitt detaljbudsjett; personal- og organisasjonsavdelingen med servicekontoret, budsjett- og regnskapsavdelingen og administrasjonsavdeling.

Rådmannen er administrativ leder for hele den kommunale organisasjonen. Han har sin stab til disposisjon hvis primæroppgave er å yte mangeartet bistand ovenfor etatene, samt drive fellestjenester som lønn, personal, organisasjonsutvikling, regnskap, innfordring av kommunale krav og skatter.

Budsjettavvik:

Området som helhet viser en nettoutgift med 14774 som er et mindreforbruk med 413, eller 2,7 %. Hovedsakelig skyldes dette et mindreforbruk på MT IKT som utgjorde +200 for Nome. Frikjøp fra MTR ifbm. e-læring på +100 og ca. +113 i lønnskostnader. Stabsenhetene tilstreber godt samarbeid på tvers for å utnytte ressurser og kompetanse optimalt.

Personal- og organisasjonsavdelingen

Avdelingen har ansvar for oppfølging av egne ansatte innenfor personal- og lønnsaker. Kompetanse- og medarbeiderutvikling, utarbeidelse av policydokumenter og reglementer, utlysninger/tilsetninger og forhandlinger om lønns- og arbeidsvilkår for ansatte er sentrale oppgaver for avdelingen.

I tillegg er avdelingen ansvarlig for drift og utvikling innenfor IT og telefoni og er faglig kontakt mellom kommunen og Midt-Telemark IKT.

Avdelingen består av 4,3 årsverk men har i 2016 hatt vakanse i 0,2 årsverk.

Personalavdelingen har ansvaret for å administrere administrasjonsutvalget som håndterer saker om arbeidsgiverpolitikk, personalpolitikk, organisasjon, lønnspolitikk og andre reglementer/retningslinjer.

Avdelingen har også sekretærfunksjon for arbeidsmiljøutvalget. Det er primært saker innen HMS-området som drøftes i arbeidsmiljøutvalget.

Avdelingen arrangerer og legger til rette for diverse kompetanseutviklingstiltak. Det vil være lederutviklingstiltak, dataopplæring og aktuelle temaer innenfor arbeidsmiljø, for eksempel sykefraværsoppfølging. I 2015 og 2016 har det vært ekstra fokus på oppfølging av sykefraværet i barnehagene i Nome. Noe som vi ser har gitt resultater.

Lærlingeordningen står sentralt i arbeidet på avdelingen og i 2016 har personalrådgiver vært i flere kommuner og fylkeskommuner og fortalt om det gode arbeidet som gjøres i Nome. At Nome er langt fremme ifbm. lærlinger kan det ikke være tvil om og dette medfører mye godt omdømme for kommunen.

Også i 2016 har det vært ekstra fokus på e-læringskurs for ansatte og ledere. Dette er et område vi er langt fremme på i Midt – Telemark. E-læringskurs for nyansatte er nå gjennomført av 573 ansatte og nytt lederkurs som er utviklet lokalt ble gjennomført av alle ledere og hovedtillitsvalgte siste halvår 2016. Lederkurset som er etablert er allerede etterspurt av flere større kommuner som Bærum og Bergen.

Avdelingen ser nå gevinstene av nytt ERP (Enterprise Resource Planning) system som er tatt i bruk de senere år. For avdelingen har alle nye moduler innenfor HR (human resource) som er tatt i bruk de siste år vært krevende men medarbeidere ser nå effekten av nye og bedre styrings og støttesystemer. Våre ansatte har i dag opparbeidet seg en meget høy kompetanse på bruk og forståelse av nye systemer, og har gjennom dette også økt sin digitale kompetanse betydelig.

Organisasjonen fikk ny bedriftshelsetjeneste i 2016 og etter 1 års samarbeid ser dette positivt ut. Bedriftshelsetjenesten Sykehuset Telemark er profesjonell og har mye faglig kompetanse å spille på.

AKTIV samler fortsatt mange deltagere til diverse trening for ansatte og innbyggere på Dagsrud og er et populært lavterskeltilbud for mange.

Servicekontoret.

Ny versjon Acos websak innført - fra versjon 6.6.2950 til 6.8.9286 samt ny politikerportal og nytt skjemamottak. Konsulenter fra Acos stod for den første opplæringa av de ansatte i en felles samling med Bø og Sauherad rett i forkant av innføringa. For Nomes del er det servicekontoret som har bistått /bistår mye de øvrige saksbehandlere i organisasjonen m/opplæring, veiledning og utarbeiding av nye rutiner dette siste året. Dette er selvsagt helt nødvendig, men også ressurskrevende. Samtidig ble det innført en ny ordning med at sekretæren i møtene i DU fra og med våren 2016, skulle rekrutteres fra servicekontoret.

I tillegg ble det høsten 2016 foretatt en restdeponering til IKA Kongsberg, så nå skal alt arkivmateriale dannet før 1980 være deponert.

Økonomiavdelingen (tidligere Budsjet- og regnskapsavdelingen)

Avdelingen har etter omorganiseringen fått 5 faste medarbeidere fordelt på 4,4 årsverk. Til å løse avdelingens oppgaver er det i praksis et nært samarbeid med personal- og organisasjonsavdelingen.

Avdelingen har ansvar for koordinering av økonomiarbeidet i kommunen. Herunder budsjett- og økonomiplanprosessen med utarbeidelse av framdriftsplan, oppfølging av de administrative prosessene, og utarbeide beslutningsgrunnlaget for den politiske behandlingen. Avdelingen har faglig ansvar for kommuneregnskapet, herunder å etablere interne rutiner slik at kommuneregnskapet føres i samsvar med gjeldende forskrifter, og avsluttes og rapporteres til statlige myndigheter innen de frister som gjelder. I tillegg har avdelingen ansvar for føring av regnskapet for kirkelig fellesråd.

Avdelingen har et overordnet ansvar for rapportering av KOSTRA-statistikk til Statistisk Sentralbyrå, og har ansvar for kommunens innkjøpsavtaler.

Etter omorganiseringen har avdelingen også fått ansvar for eiendomsskatt, skatt og kommunal innkreving. Skatteoppkrever er dermed underlagt økonomiavdelingen.

Administrasjonsavdelingen

Denne stabsenheten og dens oppgaver er fra 01. juli splittet i samsvar med administrativ omorganisering som ble vedtatt første halvår 2016. Oppgaver innenfor skatteinnkreving, kommunal innkreving og eiendomsskatt er overført til ny økonomiavdeling. Valg, personforsikringer og bostøtte er overført til personal- og organisasjonsavdelingen og utleie av kommunale boliger, START-lån og boligtilskudd er overført til teknisk etat. Gjeldsrådgivning er overført til Nav.

Viktige forhold i sentraladministrasjonen 2016

Det har vært store endringer i staben i 2016. Administrasjonsavdelingen er nedlagt og oppgaver overført andre avdelinger. Dette har medført at flere ansatte i stab har fått tildelt oppgaver og ansvar som de har hatt lav kompetanse på. Det er satt av noe ekstra midler til opplæring i 2017 grunnet dette.

4.5 Tjenesteområde 14: NAV NOME

Organisering

Kommunale oppgaver i NAV Nome er økonomisk sosialhjelp, råd og veiledning, tiltak for funksjonshemmede og bosetting av flyktninger. NAV Nome har ved utgangen av 2016 8,45 faste kommunale årsverk, og 0,25 % prosjektstilling. Kontoret har i løpet av året fått økt bemanning med 2 årsverk til bosetting av flyktninger med oppgaver knyttet til etablering og integrering. I tillegg har området kommunalt lønnsbudsjett til 50 % vaktmester i teknisk etat i forbindelse med arbeidstreningstiltak.

Kommentar til regnskapsavvik

- 1400 – Lønn og driftsbudsjett – Lønnsbudsjett har betydelig merforbruk, men balanserer med inntekter ved refusjon fødselspenger og refusjon knyttet til interkommunale tiltak. Hovedårsak til merforbruk på dette området er underbudsjetterte kostnader til anskaffelse av boliger til flyktninger og til utbedring av boliger - både private boliger med framleieavtale og kommunale boliger. Budsjettposten på 255 er brukt med 613. Merforbruket må ses i sammenheng med mindreforbruk til samme formål på budsjett 1403 – etablering og integrering av flyktninger. Merforbruket er ikke rapportert underveis, da internkrav er mottatt helt på slutten av året og er uforutsigbart å anslå.
- 1401 – Opprinnelig budsjett for økonomisk sosialhjelp er redusert betydelig over de siste årene, og dekket ikke behovet. Budsjettet ble styrket med 1500 ved behandling av økonomimelding 1/2016. Dette ble gjort for å møte kostnader knyttet til økt bosetting og uforutsett ankomst av mange personer på familieforening. Ved behandling av økonomimelding 2/2016 ble det rapportert om merforbruk på 1800 – 2000. Budsjettet ble styrket med 1600. Resultat ved årsslutt er merforbruk på 139. Merforbruket ble noe lavere enn fryktet noe som i hovedsak skyldes høy aktivitet og rom for flere sosialhjelpsmottakere på arbeidsmarkedstiltak, deltakelse i introduksjonsprogram – og flere kom i jobb.
- 1402 - Kommunen fikk statlige prosjektmidler til «Full pakke» med 1200. Opprinnelig budsjett var basert på statstilskudd på 1250.
- 1404 - Budsjett for avlastnings- og aktivitetstiltak har mindreforbruk noe som i hovedsak skyldes noen færre tiltak og reduserte ytelser. Alle vedtak og avtaler gjennomgås årlig med sikte på reduksjon for å oppnå budsjettbalanse, samtidig som antall brukere er redusert i 2016

Økonomisk sosialhjelp

	2016*	2015	2014	2013	2012
Antall personer som har mottatt økonomisk sosialhjelp					
Mål i 2015: færre enn 250 personer	299	296	291	285	269
Klienter med forsørgeransvar for barn	109	97	102	78	77
Klienter mellom 18 – 24 år					
Mål i 2015: færre enn 50 ungdommer på sosialhjelp	70	69	81	69	67
Klienter 18 – 29 år uten aktivitet					
Mål i 2015: Ingen ungdom i alderen 18-29 år mottar økonomisk sosialhjelp uten å være i aktivitet eller behandling	3	3	5	15	
Klienter mellom 25 – 44 år	151	147	132	136	122
Gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp pr klient	56 045	50 974	47 536	45 617	42 396
Gjennomsnittlig antall måned med sosialhjelp per klient	5,66	5,37	4,85	5,09	5,06
Antall behandlede saker	2120	1 948	1 798	1 876	1 766

*Foreløpige tall

Bosatte flyktninger

	2016*	2015	2014	2013	2012
Bosatt voksen	20	19	7	7	9
Bosatt barn	15	6	4	3	1
Utflyttet voksen	0	3	0	2	0
Utflyttet barn	0	8	0	0	0
Familiegjenforening	28	2	0	3	7
	63	38	11	15	17

*Kommunestyret har vedtatt å øke antall bosatte flyktninger fra 10 personer til 25 personer i 2015. Bosetting av 35 personer i 2016, 30 personer i 2017, 25 personer i 2018 og 2019.

Rettighetsbaserte tjenester for funksjonshemmede

	Barn: 0-12	Ungdom: 13-18	Voksen: 19-66	Eldre: 67+
Støttekontakt/avlastning: 64 (76)**	7 (6)	10 (19)	32 (35)	15 (16)
Omsorgslønn: 42 (41)**	12 (14)	19 (16)	9 (9)	2 (2)

**Tall i parentes 2015

Kommunen følger laveste lønnsats, og de fleste avtalene om omsorgslønn er deltid - 15 %.

«Full pakke» er driftet av attføringsbedriften KanJa, og er et arbeidsrettet tiltak for rusmisbrukere. Tiltaket kan ha inntil 10 deltakere. Deltakerne er yngre enn før og har tyngre og sammensatt problematikk. Mange har svært dårlig skolegrunnlag, og motivasjon og innsats for å gjenoppta skolegang er blitt en viktig del av tiltaket.

I løpet av 2016 var 12 deltakere i «Full pakke», hvorav 8 nye. Det var 8 deltakere som avsluttet tiltaket. Av disse gikk 3 personer til jobb, 2 til egenetablering/jobb, 1 til skole, 1 til arbeidstrening i NAV, 1 ble avklart for uføretrygd.

Kvalifiseringsprogram

Nome kommune budsjetterte kr 1900 til kvalifiseringsprogram (kvp) i 2016.

Programdeltakerne har tett oppfølging, og kvp er et viktig tiltak som bidrar til aktivitet og endret livssituasjon for deltakere som klarer å gjennomføre. Staten stilte krav om gjennomsnittlig deltakelse for 10 brukere hele året. Vi hadde gjennomsnitt på 9,2 (10) deltakere** i kvp i 2016; - hvorav 6 deltakere avsluttet i løpet av året. Av disse gikk 3 til utdanning, 1 til jobb, og 2 er registrerte arbeidssøkere.

**Tall i parentes 2015

Økonomisk rådgivning / gjeldsrådgivning

Nav Nome samarbeider tett med kommunens økonomirådgiver. Ved utgangen av året er det registrert 47 (43) personer/familier med økonomirådgivning, hvorav 30 (23) personer/familier ikke har mottatt økonomisk sosialhjelp.**

Økonomirådgivning er et rettighetsbasert tilbud for brukere som sliter med gjeldsproblematikk. Nav kontoret har ikke kapasitet eller kompetanse til å utøve økonomiforvaltning i tilstrekkelig grad, og er avhengig av økonomirådgivers innsats på dette området.

**Tall i parentes 2015

«Talenter for fremtida» – interkommunalt tiltak i Midt Telemark

Talenthuset i Midt Telemark ble etablert som 3-årig prosjekttiltak og ble videreført i ordinær drift fra 2016. Talenthuset bidrar betydelig i oppfølgingsarbeidet av unge sosialhjelpsmottakere – og med godt resultat. De fleste starter med avtale om «arbeid for sosialhjelp» / kommunal arbeidspraksis. Slike avtaler reduserer ikke sosialbudsjettet på kort sikt, men er et viktig bidrag til videre utvikling og grad av selvhjelp i et lengre perspektiv. Enten i form av videre skolegang, statlige arbeidsmarkedstiltak når det er ledig tiltaksplasser, - og for enkelte også ordinær jobb.

Deltakere fra Nome per september -16:

Oppfølging i forbindelse med ordinær skole / utdanning: 10 ungdommer

Oppfølging i ordinær jobb: 3 ungdommer

Arbeidstrening: 6 ungdommer

Motivasjonskurs, 4 uker: 6 ungdommer, hvorav 1 allerede er i arbeidstrening

Jobbklubb: 8 ungdommer

Ved utgangen av året deltok 16 ungdommer fra Nome, hvorav 6 nye. Av disse deltok 4 på kurs, hvorav 1 kom i jobb, 2 i arbeidstrening, 1 i behandlingsopplegg.

Prosjektmidler til å forebygge barnefattigdom

Nome kommune har i 3 år – siste år i 2015 – fått tilskudd til tiltak for å forebygge barnefattigdom, i alt ca. 1000. Midlene er brukt til å styrke skolehelsetjenesten som har etablert kontakt med utvalgte familier med lavinntekt, med mål om å øke barnas deltakelse i kultur- og fritidsaktiviteter. Prosjektet hadde ubrukte midler som ble satt på fond og godkjent for bruk i 2016. Midlene er brukt i tråd med forutsetningene til overføring til ordinær drift.

Utfordringer framover

- Budsjettutvikling innenfor vedtatt ramme for økonomisk sosialhjelp
- Oppnå mål om færre sosialhjelpsmottakere
- Tilstrekkelig bemanning til å gjennomføre krav om aktivitet for sosialhjelpsmottakere
- Fond for ubrukt integreringstilskudd

4.6 Tjenesteområde 15: Nome statlige mottak

Beskrivelse av området:

Tjenesteområdet omfatter Nome statlige mottak på Dagsrud som drives av Nome kommune.

Budsjettavvik:

Regnskapet for 2016 endte med et positivt resultat med 946 som er 446 over budsjettet overskudd.

Viktige forhold i 2016

Driftsåret har vært preget av nedgang i antall asylsøkere. Som et resultat av intensiverte grensekontroller, kom det kun 3500 asylsøkere til Norge i 2016, mot 31000 året før. Første halvår var det fortsatt høy aktivitet etter flyktningkrisen. Ankomsttallene flatet ut og opsjons-

og tilleggs plasser ble oppsagt og avviklet per 1. september. UDI startet av den grunn en omfattende nedbygging av mottaksplasser siste halvår.

Regnskapet for 2016 endte med et positivt resultat på 945 TNOK, 445 TNOK over budsjettert overskudd. Overskuddet skyldes hovedsakelig god kapasitetsutnyttelse av variable stykkpris plasser, opsjon og tilleggs plasser i første halvår.

Økte inntekter har muliggjort en intern overføring på totalt 695 TNOK, 490' til teknisk etat og 205' til sentraladministrasjonen. Det er regnskapsført husleie inntekt på 4,860 mill. som er overført teknisk etat.

Det er viktig for oss å profilere mottaket som et aktivt og veldrevet mottak Vi har derfor hatt to prosjektstillinger finansiert fra UDI deler av året, for å fokusere på henholdsvis returarbeid og kontakt med frivillige organisasjoner.

UDI har bidratt med 18 TNOK i tolkemidler til foreldreveiledningskurs, 69' til aktivitetsmidler til barn og unge, og 45' til tolk og lønn for dialoggrupper i mottak, et kurs utviklet av *Alternativ til vold* rettet mot menn i mottak.

Det totale energiforbruket for mottaket endte på 1.5 MNOK, og er den største enkeltutgiften etter lønn. Arbeidet med å forbedre internett kvaliteten for beboere ble påbegynt og er planlagt avsluttet våren 2017. Det er nødvendig med installering av fiber til alle hus, da eksisterende løsning ikke er tilfredsstillende. Det søkes derfor om å disponere 200 TNOK av overskuddet til dette formålet.

Nome mottak har et godt samarbeid med politiet i Telemark, og har også i 2016 vært hospiteringssted for politistudenter. Ansattes gode erfaring og høy kompetanse på samtalemotodikk bidrar til få konflikter.

Vi har hatt mye lokalt engasjement og samarbeid med lag og organisasjoner. Lokalbefolkningen har gitt mengder med klær og utstyr, som har vært et kjærkomment bidrag til asylsøkerne.

Vi har tett kontakt med den kommunale helsetjenesten som sørger for god oppfølging av beboere, og voksenopplæringen som gir et viktig tilbud om norskundervisning.

4.7 Tjenesteområde 16: Kirkelige formål

Nome kirkelig fellesråd består av to sokn, Holla og Helgen sokn samt Lunde og Flåbygd sokn. På vegne av soknene har kirkelig fellesråd ansvar for å utføre lovpålagte oppgaver i kommunen, deriblant konfirmantundervisning og gravferd i tillegg til vedlikehold av kirker og kirkegårder. Vi er 11 ansatte i tillegg til to prester, som tilhører den andre arbeidsgiverlinjen i kirken, Agder og Telemark Bispedømme. Kirkelig fellesråd har et eget styre med tilhørende AMU og AdmU.

Budsjettavvik:

Etter mediafokus høst 2016 gjennomgikk revisjon kommunens utbetalinger til tros og livssynsamfunn. Det viser seg at beregningsgrunnlaget har vært for lavt, noe som medførte merforbruk på 112.

Fellesrådets drift:

Kommunens kontantoverføring til fellesrådets drift var 5755. Det var inngått avtale om tjenesteyting, 285, som dekker husleie, lønn/regnskap, revisjon, porto, telefon m.m. Kontantoverføringen ble i PLØM1 redusert med 400 til 5355. Tilskuddet dekker drift av den

lokale kirke og kirkegårdene i kommunen. For øvrig bestemmer fellesrådet selv hvordan midlene skal brukes.

Kirkelig fellesråd hadde et merforbruk på drifta med kr 282.306. Merforbruket skyldes i hovedsak Nome kommunes reduksjon i kontantoverføringen i mai, da flere store utgifter var gjort i forkant av reduksjonen. Merforbruket blir dekket ved bruk av fellesrådets disposisjonsfond.

Kirkelig fellesråd sendte ut tilbud om festeavgifter, pålydende kr. 150,- pr. grav i 15 år. Dette ble inntektsført med ca. 518.

Vi har tilbud om stell av graver og vi ivaretok 128 gravstellavtaler. Det ble inntektsført 116 avtaler.

5 Hovedansvar 2: Oppvekstsektoren

5.1 Økonomi – totale rammer

	Beløp i hele 1.000 kr	Budsjett	Regnskap	Avvik i	%-	Regnskap
		2016	2016	kr	forbruk	2015
Hovedansvar	2 Oppvekstsektoren					
Tjenesteomr:	21 Etatsadministrasjon og fellestjenester					
2100	Etatsadministrasjon og fellestjenester	4 499	5 321	-822	118	4 556
	Sum tjenesteomr: 21 Etatsadm og fellestj	4 499	5 321	-822	118	4 556
Tjenesteomr:	22 Voksenopplæring					
2200	Voksenopplæring	1 361	2 439	-1 078	179	4 581
2201	Introduksjonsprogrammet	5 927	5 145	782	87	-
	Sum tjenesteomr: 22 Voksenopplæring	7 288	7 585	-297	104	4 581
Tjenesteomr:	23 Grunnskolen inkl. SFO					
2300	Grunnskole - felles	5 163	5 369	-206	104	8 020
2310	Holla 10-årige skole	35 307	35 197	110	100	15 456
2320	Lunde 10-årige skole	28 233	28 176	57	100	28 764
2321	Lunde 10-årige skole - SFO	534	732	-198	137	696
2322	Lundehallen	318	69	249	22	339
2330	Ulefoss skole	-	-	-	-	20 665
2331	Holla 10-årige skole - SFO	801	662	139	83	797
	Sum tjenesteomr: 23 Grunnskolen inkl. SFO	70 356	70 205	151	100	74 737
Tjenesteomr	24 Barnehager					
2400	Barnehager - felles	-7 289	-7 431	142	102	-6 611
2410	Helgen barnehage	2 902	2 664	238	92	2 594
2420	Herregårdshavna barnehage	8 282	8 340	488	94	9 410
2430	Fagerli barnehage	10 862	10 537	325	97	11 071
2440	Svenseid barnehage	5 007	4 800	207	96	4 433
2450	Skoemyra og Sluseparken barnehager	14 451	13 863	588	96	13 546
	Sum tjenesteomr: 24 Barnehager	34 761	32 774	1 987	94	34 444
	Sum hovedansvar: 2 Oppvekstetaten	116 904	115 885	1 019	99	118 318

Etatens netto regnskap ligger 1 % under vedtatt budsjett, med kr **1 019 000 i overskudd**.

Det opprinnelige budsjettet for 2016 var kr 114 904 000, og ble etter behandling i kommunestyret i oktober på bakgrunn av PLØM/2 styrket med kr 2 000 000.

Oppvekstetaten ga i 2016 tilbud til:

Tjenester	2014	2015	2016	Endring*
Barnehagebarn	311	284	265	- 6,69 %
Skoleelever	735	694	696	+ 0,29 %
SFO	136	125	136	+ 8,08 %
Voksenopplæring	>200	220	250	

*Endring fra 2015 til 2016

Det var 40 elever bosatt i Nome kommune i privatskoler i 2016, hvorav 38 på Helgen Montessoriskole.

	2014	2015	2016	Endring fra 2015-16
Private skoler	23	31	40	+ 23 %

Skolene og barnehagene har høy kvalitet og tilfredshet blant brukere og medarbeidere. Alle skoler og barnehager har gode og funksjonelle bygg. De ansatte arbeider systematisk i samarbeid med helse, PPT og barnevern i forhold til forebygging og barn/ungdom/voksne som har særskilte behov. Voksenopplæringen, grunnskoler og barnehager har et godt og tett samarbeid med Nome kommunale asylmottak og er på tilbudssida når det gjelder brukernes behov.

Etisk standard i etaten

Den etiske standarden for Nome kommune; etikkplakaten, blir fulgt i etaten. I det daglige arbeidet i skoler og barnehager følger vi lover og forskrifter, og har rutiner på tilsyn med dette. Ansatte ivaretas gjennom arbeidsmiljøloven, og når det gjelder barns grunnleggende rettigheter forholder vi oss til FNs barnekonvensjon. I skoleverket er det Opplæringslova og spesielt § 9A som omhandler barns rett til et trygt og inkluderende miljø. I barnehagene er det barnehageloven og barneloven og i voksenopplæringen introduksjonsloven, lov om voksenopplæring i tillegg til opplæringslova. I grunnskolen presenterer vi en tilstandsrapport for politikerne hvert år. Etaten har i det tverrfaglige samarbeidet utviklet rutiner for oppfølging av barn som bekymrer, som benyttes av ansatte.

Likestilling

Nome kommune har utfordringer når det gjelder å rekruttere menn til skole og barnehage. I barnehagen er det ca.96 % kvinner, og i grunnskolen ca. 75 %. Ungdomstrinnet har tradisjonelt sett hatt større andel menn, men denne andelen er nå synkende. Rekruttering av menn inn i skole og barnehage er ikke enkelt, det er for få menn som søker, og i tillegg vil og må man ansette den som er best kvalifisert. Når det gjelder ledelse er det 100 % kvinner blant styrerne og rektorene i grunnskolen. Ser vi alle skolelederne samlet – grunnskole og voksenopplæring, er det 66 % kvinner blant skolelederne.

Skole- og barnehageplanen

Skole- og barnehageplanen «Viktig og riktig» gikk ut i 2014. Arbeidet med en ny, mer kortfattet plan som ble igangsatt i 2015 ble ikke fullført. Det vil derfor bli igangsatt arbeid med ny plan i 2017.

Diverse prosjekter:

- Veiledning av nyansatte/nyutdanna – skoler og barnehager
- Vurdering for læring – satsingsområde for skolene, påbegynt 2016
- Kompetanse for mangfold – barnehager og voksenopplæring
- Ny rammeplan for barnehagene
- Erasmus (Lunde 10- årige)

Bekymringsområder:

- **Levekår:** Nome kommune skårer lavt i leveårsstatistikkene angående utdanningsnivå og inntekt, og høyt på uføretrygd, barnefattigdom og økonomisk sosialhjelp. Det mest bekymringsfulle er unge uføre og unge sosialhjelpsmottakere. Forholdene i den

voksne delen av befolkningen gjenspeiles i skole og barnehage, og det er et mål for skole- og barnehage å arbeide for å utjevne disse ulikhetene.

- **Spesialundervisning:** Levekår fører også med seg et høyt forbruk av ressurser til spesialundervisning, og et høyt antall elever som mottar spesialundervisning.
- **Barnevern:** Nome kommune har et høyt antall barn i fosterhjem. I 2016 var det 30 barn, se kommentarer under hovedansvar 3. Dette er krevende for barna, for familiene og for ansatte som «står i det». Dette er også en stor økonomisk utfordring, i og med at de fleste som blir plassert i fosterhjem også har behov for spesialundervisning.
- **Kjønnsforskjeller:** Et annet bekymringsområde er de store kjønnsforskjellene i skolen; både på nasjonale prøver, eksamensresultater på 10. trinn og at 80 % av elevene som har spesialundervisning er gutter.

Tidlig innsats og høyt fokus på samarbeid mellom barnehage, skole, PPT og helsetjenesten er viktige tiltak. Dette arbeidet har fortsatt hatt stort fokus i 2016. Det har vært en liten nedgang i vedtak om spesialundervisning med 10.5 % skoleåret 2015-16 til 9,77 % i 2016-17. Økte statlige ressurser i arbeidet med tidlig innsats er ett av faktorene i forhold til reduksjonen i spesialundervisningen. I tillegg til fokus på arbeid med grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning, noe som har bevisstgjort lærere, elever og foreldre. Holla 10-årige skole har også gjennomført temakvelder om regning og lesing for foreldre.

5.2 Tjenesteområde 21: Administrasjon og andre fellesutgifter

Kontoret har hatt alle stillingene besatt i 2016. I tillegg til saksbehandling, prosjekter, kompetanseutvikling og møtevirksomhet, arbeides det mye med enkeltsaker i forhold til personalet og barn/elever. Mye av dette foregår i samarbeid med PPT, barnevern, helse og andre etater og institusjoner. Samarbeidet med Midt- Telemark og fylkesmannens utdanningsavdeling er også betydelig.

Økonomi

Tjenesteområde 21 hadde et **overforbruk på kr 822 000 (18 %)** i 2016.

Dette skyldes hovedsakelig en budsjettmessig følgefeil på kr 1 mill. for høyt budsjettert i inntekt.

5.3 Tjenesteområde 22 Voksenopplæring

Voksenopplæringen har hatt et spennende og krevende år. Skolen startet høsten 2015 som en interkommunal voksenopplæring for Nome og Bø, og er lokalisert ved Nome videregående skole, avdeling Lunde. Budsjettåret 2016 har vært et krevende driftsår med store omstillinger som en følge av sammenslåing av voksenopplæringen i Nome og Bø, og ikke minst med et høyt sykefravær. Det har samtidig vært en sterk etterspørsel, bl.a. fra innvandrere og asylsøkere som har rett til norskopplæring. Dette har ført til mye administrativt arbeid, med omlegging av timeplaner og gruppedelinger.

I 2016 var det ca. 250 elever på skolen i løpet av året. Også fra annet hold har voksenopplæringen fått stor pågang om norskopplæring. Nome og Bø voksenopplæring (NBVO) har nesten all norskopplæring av arbeidsinnvandrere i Midt -Telemark. Innenfor tjenesteområdet er det introduksjonsprogrammet som er den største posten, sammen med norskopplæring/samfunnsfag og grunnskoleopplæring for voksne. NBVO samarbeider også tett med NAV og mottaket, og står for utbetaling av introstønad til kursdeltakerne.

Økonomi

Voksenopplæringa er stort sett drevet av eksterne midler, fra IMDI og UDI, og betaling fra kommuner og andre for tjenester. Introduksjonsprogrammet er det største området, der skolen også står for utbetaling av stønad til deltagerne på introduksjonsprogrammet.

Tjenesteområde 22 hadde et **overforbruk på kr 297000 (4 %)**. Årsaken til dette er blant annet høyere kostnader til husleie og skoleskyss enn budsjettert.

5.4 Tjenesteområde 23 Grunnskolen med skolefritidsordning (SFO)

Elevtallet har vært synkende fra 868 i 2005 til 696 i 2016 (tallet er hentet fra GSI-rapporteringa i oktober 2016). Tallet henger sammen med den generelle utviklingen i Nomesamfunnet - flere eldre og færre barn, og generelt lav innflytting. Noe av grunnen til lavere elevtall er også at det er 40 elever fra Nome kommune på private skoler.

Privatskoler

I 2016 startet Helgen Montessoriskole på skoleår nr. 6, og rekruttering fra kommunen har hatt en økning på 9 elever (29 til 38). Vi har også to elever på privatskole i Skien kommune.

Spesialundervisning

Spesialundervisning etter enkeltvedtak ble gitt til 68 elever i Nomeskolen i 2016, med en liten nedgang fra 73 elever i 2015. Nome kommune må dekke utgifter til spesialundervisning for elever på private skoler som har behov for spesialundervisning. I 2016 hadde 12 % av Nome kommunes elever på Helgen Montessoriskole spesialundervisning. I tillegg kommer også utgifter til spesialundervisning for elever fra Nome som er fosterhjemsplassert i andre kommuner. Det er utarbeidet en strategiplan for Telemark fylke som dreier seg om å arbeide på en annen måte og med mål om redusert nivå på spesialundervisning. Vi har tett dialog med PPT på alle nivå i skole og barnehage, og vil jobbe videre med dette i 2017.

SFO ga tilbud til 136 barn. Det er 53 % av barna på 1. til 4. trinn, mot 49 % i 2015.

Leksehjelp er endret i loven, og kan tilbys elever på høyere trinn enn barnetrinnet. På Holla 10-årige skole deltar til sammen 115 elever på leksehjelp på 4. til 10. trinn. På Lunde 10-årige skole deltar til sammen 59 elever på leksehjelp på 6. og 8. trinn.

Skoleskyss. Kommunen brukte ca. 2,5 mill. til skoleskyss i grunnskolen i 2016, og tallet er uendret fra 2015. Totalt var forbruket ca. 3 mill. i 2016 inkludert voksenopplæringen. Etter en gjennomgang med transportørene og skolene, strammet vi noe inn på skoleskyssen høsten 2015. Der bør fortsatt vurderes om det kan strammes ytterligere inn med tanke på skyss som innvilges kommunalt uten at det foreligger en lovfestet rett.

Læringsresultater

Nasjonale prøver:

Disse prøvene har to hensikter:

1. Gi lærere og skoleledere et kunnskapsgrunnlag om den enkelte elevs resultater og utvikling.
2. Gi politikere, administrasjon og skolene dokumentasjon av elevenes resultater som er sammenlignbare fra år til år.

Det er viktig å forstå at disse resultatene kan variere sterkt fra år til år, også mellom skoler. Det er først og fremst på elevnivå i kontakten mellom elev, hjem og lærere dette er nyttig Statistikk med tanke på å iverksette ulike tiltak. Likevel gir det skoleledelsen en pekepinn på hvordan situasjonen er i den enkelte klasse/gruppe.

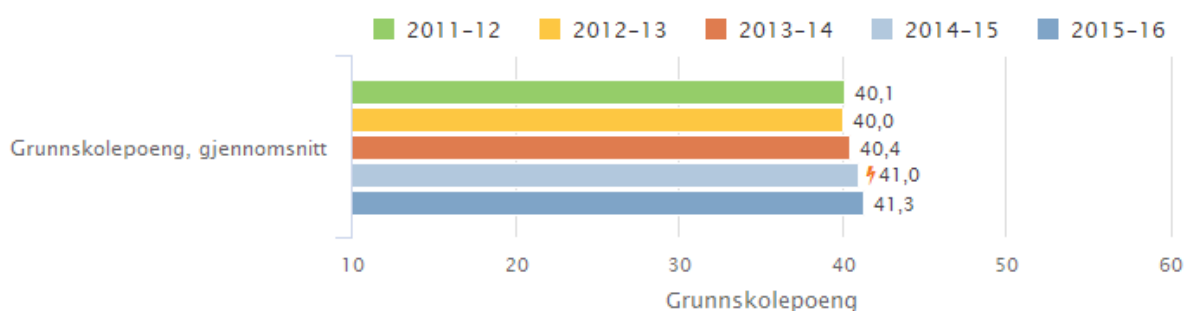
Resultat fra nasjonale prøver i lesing og regning på 5., 8. og 9. trinn viser at det fortsatt bør jobbes systematisk med grunnleggende ferdigheter i lesing og regning i alle fag ved skolene. Kommunen ligger noe under i gjennomsnitt både i forhold til det nasjonale og fylkessnittet når det gjelder lesing og regning på 5. trinn, mens kommunen ligger over det fylket og det nasjonale gjennomsnittet i engelsk.

Når det gjelder tilsvarende resultat på 8. trinn ligger Nome kommune på samme nivå med fylket når det gjelder lesing, men høyere snitt i regning og engelsk enn på fylket. Det nasjonale gjennomsnitt ligger over både Nome kommune og Telemark fylke.

Resultatene på 9. trinn i lesing og regning ligger under gjennomsnittet både på fylket og nasjonalt.

Grunnskolepoeng Nome 2011-2016

Det som er gledelig er at Nome kommune ligger over Telemarkssnittet, og på linje med nasjonalt snitt når det gjelder grunnskolepoeng ved utgangen av 10. trinn. Skoleåret 2015-16 var gjennomsnittet i Nome kommune på 41,3, nasjonalt snitt var på 41,2 og Telemark med 40,3 poeng. Lunde 10-årige skole hadde et gjennomsnitt på 41,6 og Holla 10-årige skole på 41,1. Det er selvsagt noe mer variasjon fra år til år på dette området, fordi det ofte kan være bare en klasse opp til eksamen i et fag i kommunen. Nome har ligget på 40 poeng i snitt de siste årene, en snittkarakter på 4, 0.

Nome kommune, Grunnskole, Grunnskolepoeng, Alle eierformer, Trinn 10, Begge kjønn

⚡ 2014-2015: Fra og med skoleåret 2014-2015 inngår standpunkt karakteren i valgfag i beregningen av grunnskolepoeng.

Resultater etter kjønn og skole

Nome kommune har den samme utfordringen som landet for øvrig når det gjelder resultater og kjønnsforskjeller. Telemark ligger under nasjonalt nivå på grunnskolepoeng. Studerer en kjønnsforskjellene ligger jentene i Lunde på et svært høyt nivå, guttene i Lunde ligger også på et høyt nivå, men under gjennomsnittet for jentene i Lunde. Holla ligger under gjennomsnittet for landet, men på nivå med Telemark. Jentene på Holla ligger betydelig over nasjonalt nivå, guttene under gjennomsnittet for Telemark. Dette er noe det jobbes med på skolene, ved å gjøre undervisningen mer relevant, praktisk og variert, samt fokusere på elevmedvirkning.

Gjennomføring i videregående opplæring

Nye data vi har fått gjennom programmet PULS viser at gode resultater i grunnskolen øker graden av gjennomføring. Vi vet også at dette henger mye sammen med fravær i grunnskolen.

Vi har derfor laget et system for oppfølging av elever som har fravær, helt fra de starter på barnetrinnet og ut ungdomstrinnet. Dette er utarbeidet i det tverrfaglige samarbeidet og ble innført fra oppstart skoleår 2014-15.

	Nome kommune (14-15)	Nome kommune (15-16)
Fullført og bestått Vg1	88,2 %	82,65 %

Kompetanseutvikling

Nomeskolen avsluttet satsingen «Ungdomstrinn i utvikling» (UiU) i desember 2015. Dette er tidenes satsing i skole-Norge, og målet var definert i ungdomstrinnsatsninga. I Nome var også barnetrinnet med, i og med at vi har felles mål og to 1- 10 skoler. Fokus var på klasseledelse, og en lokal ressurslærer bistod rektorene og lærerne i arbeidet. Høyskolen i Telemark hadde ansvaret for den eksterne satsingen i skolene, og hadde skoling av de ansatte. Opplegget dreide seg i første omgang om skolebasert kompetanseutvikling. For begge skolene pekte veien seg ut til å dreie seg om elevmedvirkning. Som en videreføring av arbeidet med «Ungdomstrinn i utvikling», og en start på ny satsing med «Vurdering for læring» (VFL) ble det gjennomført «kick-off» for elevrådene i kommunen ved skolestart høsten 2016. Elevrådene ved begge skolene er godt representert i skolenes rådsorganer, og de er aktive og kommer med gode innspill.

Når det gjelder VFL har også her skoleeier det overordnede ansvar for arbeidet i kommunen, mens det er Utdanningsdirektoratet (Udir) som har det nasjonale ansvar for gjennomføringen. Det er ansatt ressurslærer i 20 % stilling i kommunen som bistår skoleeier og rektorene i arbeidet, og dette er også fast tema på rektormøter som gjennomføres hver 14. dag. Det ble gjennomført felles planleggingsdag for samtlige skoler i kommunene Nome, Bø og Sauherad i november 2016 – der det var eksterne forelesere.

Lunde 10-årige skole har gjort et stort arbeid med å utvikle felles strukturer både innenfor det organisatoriske og det pedagogiske. De har lagd felles standarder for hvordan skoledagen skal være for alle, og definert hva en læringsøkt skal inneholde. Dette er standarder som er godt forankret blant elever og ansatte i skolen.

Lærerkompetanse

Læringsresultatene i skolen er i stor grad påvirket av foreldrenes og lærernes innsats og kompetanse. Langt på vei er disse to faktorene bestemmende for elevenes innsats og læring. Utbyttet av lærernes arbeid er avhengig av organiseringen, kompetansen og innsatsevnen (entusiasmen). Studier viser at det er den faglige relasjonen mellom lærer og elev som er den viktigste, og at det ikke er likegyldig hvordan læreren legger opp undervisningen sin. Lærere må i større grad bruke undervisningsmetoder som er forskningsbasert og som en vet gir læringsutbytte, noe vi har hatt fokus på i arbeidet i forhold til «Ungdomstrinn i utvikling».

I 2016 deltok totalt fire lærere på videreutdanning i regi av «Lærerløftet» - to fra hver av skolene Lunde og Holla. En på matematikk, en på engelsk, en på andrespråkspedagogikk og en på lesing og skriving som grunnleggende ferdighet.

Ledelse

Alle rektorene, samt tre av inspektørene har lederutdanning. Det har blitt jobba med skoleleder- og skoleeierrolla i satsningen «Ungdomstrinn i utvikling», der skolene skal være lærende organisasjoner i arbeidet i forhold til klasseledelse, planarbeid, og ledelse av utviklingsprosesser.

Skoleutbygging og omorganisering

Nytt skolebygg ved Holla 10-årige skole stod klar til innflytting 1. mars 2016, og vedtaket om sammenslåing av skolene på Ulefoss ble fullt ut iverksatt. En lang og krevende prosess der ledelsen og ansatte har opplevd et sterkt arbeidspress, og arbeid i midlertidige lokaler var nå over.

Det organisatoriske arbeidet i forbindelse med sammenslåing av barnetrinn og ungdomstrinn ved skolen tar tid, og det må jobbes systematisk videre i forhold til det.

Sykefravær

Det jobbes mye med å fremme nærvær ved skolene, og det meste av sykefravær er relatert til langtidssykemeldinger. Etaten og rektorene jobber kontinuerlig med dette, og følger opp IA-avtalen i samarbeid med legene og NAV. Det er en utfordring at disse ordningene er tidkrevende og byråkratiske, og det er dessverre en av mange tidstyver i skolen.

Refusjoner fosterbarn

Det er 30 fosterbarn fra Nome kommune som er i fosterhjem i andre kommuner. De fleste av disse barn i skolealder. Dette er barn som har vært bosatt i Nome kommune og barn som har oppholdt seg på Nome statlige mottak i påvente av å få sin søknad om asyl behandlet. Nome kommune må dekke grunnskoletilbudet og eventuell spesialundervisning i skole og barnehage. De fleste av elevene har spesialundervisning, og flere av barna har omfattende spesialpedagogiske behov, som har blitt avdekket enten før eller i løpet av skoletiden. Det ble gjennom 2016 signalisert en bekymring rundt økningen i disse utgiftene, og etaten fikk derfor en økning i budsjettet under behandling av PLØM/2.

Konklusjonen vår er at arbeidet må fortsette i forhold til å heve de grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og skriving, blant annet gjennom tidlig innsats, samt å gi elevene gode mestringsopplevelser og kompetanse så tidlig som mulig i skoleløpet. I dette arbeidet må vi ha spesiell oppmerksomhet mot de guttene som strever, og gjøre undervisningen mer relevant, variert og praktisk, samt fokusere på elevmedvirkning.

Økonomi

I 2016 hadde tjenesteområde 23 grunnskole inklusive SFO et **mindre forbruk på kr 151 000 (0,2 %)**. Området grunnskole felles hadde et merforbruk på kr 206 000 som i hovedsak dreide seg om refusjonskrav fra andre kommuner (refusjoner fosterbarn). Mens mindre forbruk totalt sett for tjenesteområdet kom som en følge av vedtak i PLØM/1 om innsparing i lærerårsverk ved skolene.

5.5 Tjenesteområde 24 Barnehager

Barnehagene i Nome har høy kvalitet, både på bygninger, kompetanse og i forhold til fleksibilitet for barn og foreldre. Både areal- og bemanningsnormen følges.

Kommunestyret vedtok i desember 2014 at ordningen med felles styrer i Helgen og Herregårdshavna barnehager skulle være permanent. Fra og med 2015 har kommunen derfor hatt fire barnehageenheter i Nome, fordelt på seks bygg.

Full barnehagedekning

«Kommunen har plikt til å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall barnehageplasser for barn under opplæringspliktig alder. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov». (Barnehagelovens § 8).

Det kommunale og nasjonale målet om full barnehagedekning er nådd i Nome.

I Norge går 9 av 10 barn mellom 1 og 5 år i barnehage.

Under følger en oversikt over antall barn i barnehagene i Nome kommune – utvikling gjennom de tre siste år.

Tallene er hentet fra Udirs statistikkportal for barnehagene, BASIL.

År	Antall barn	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år
2014	296	36	61	54	75	70
2015	271	25	59	61	53	73
2016	266	29	49	65	66	57

På oppdrag fra kommunestyret i KS-045/16 ble det opprettet en arbeidsgruppe som fikk følgende oppdrag: «*Rådmannen bes samarbeid med driftsutvalget å gjennomgå barnehagestrukturen på Ulefoss med tanke på mye ledig areal. Utredningen skal foreligge til budsjettarbeidet høsten 2016*».

Arbeidsgruppas arbeid ble politisk behandlet høsten 2016 etter at den hadde vært på høring hos de ulike instanser. Det var en grundig rapport som ble presentert politikerne, og det ble ingen endringer i barnehagestruktur.

I tillegg gir kommunesidene på Barnehagefakta.no innbyggerne oversikt over barnehagetilbudet i sin kommune, både med kart og med nøkkelinformasjon om hver enkelt barnehage. Det er Utdanningsdirektoratet som står bak denne hjemmesida. Den oppdateres årlig, med tall som barnehagene selv rapporterer inn i sine årsmeldinger.

Barnehagene i Nome kommune har ett hovedopptak i mars og ett supplerende opptak i oktober.

Ved utgangen av 2016 var det flere barn som stod uten barnehageplass. Selv om det var ledig areal i barnehagene, var det ikke økonomi til å ansette flere barnehagelærere og fagarbeidere. Det var heller ikke rom for å øke bemanningen ved nytt budsjettår, på grunn av innstramminger. Denne situasjonen ble derfor behandlet politisk i forbindelse med budsjett for 2017, og etaten fikk økte rammer for nytt budsjettår. Med økte rammer ble barn på ventelisten tildelt barnehageplass fra januar 2017.

Kompetanseutvikling

Arbeidet med ledelse i barnehagen har fortsatt, og ordningen med økt felles planleggingstid for avdelingsledere og pedagogiske ledere gir resultater i tydeligere ledelse på avdelingen, og tryggere ledere.

Det er utarbeidet handlingsveileder og tiltaksplan vedrørende *Barn som bekymrer*, som brukes både i barnehage og skole. Fokus er satt på det tverrfaglige samarbeidet og ansattes evne til å ta opp de vanskelige spørsmålene med foresatte. Barnehagene bruker handlingsveilederen og ser resultater av dette, både i forhold til trygghet hos den enkelte ansatte for å ta den nødvendige samtalen, og kvaliteten på meldinger til barnevernet. Den nødvendige samtalen er en metode for å bli bedre som ansatt til å ta opp vanskelige tema i samtaler med foreldre. Det kan gå på rus, barns atferd og andre forhold der en lett kan bli opplevd som å blande seg inn i personlige forhold i familien. De ansatte gir tilbakemelding på at det er lettere å gå inn i slike samtaler nå enn tidligere. Det er utarbeidet felles skjema for foreldresamtaler, som åpner for

mer dialog enn skjemaene vi har benyttet tidligere. Disse tar opp ulike tema på ulike aldre som rus, språk, grensesetting og overgangen til skolen.

Språkutvikling og bergrepslæring er et kontinuerlig satsingsområde. Vi har derfor sett behovet for å jobbe mer med det i 2016, og kommunen deltar i prosjektet «Kompetanse for mangfold» med midler fra Udir som tildeles via Fylkesmannen i Telemark.

Lek er en grunnleggende aktivitet i barnehagene, og for barns utvikling både språklig og sosialt. Arbeidet med dette startet i 2013 og er videreført i 2016.

Lek er et område der det gjennom flere år er gjennomført mer forskning og studier, slik at vi har et bedre fagspråk og mer evidensbasert arbeid med lek i barnehagen.

Veiledning har tatt opp i seg arbeidet med blant annet lek. Målet er at det skal drives mer refleksjon, utvikling av kompetanse og veiledning i barnehagene. Det er barnehagelærerne som har fått kompetanseheving i veiledning, for å bruke dette som et verktøy i personalgruppa.

Ledelse og utdanning. Alle styrerne har lederutdanning. Etaten har styremøter hver 14. dag, hvor vi blant annet jobber med kvalitetsutvikling, økonomi og regelverk. Vi jobber for at hele personalet skal ha utdanning, enten som barne- og ungdomsarbeider eller barnehagelærer. Vi er i samarbeid med fagforeningene på vei med dette målet.

Spesialpedagogisk hjelp

I barnehagene får 6 barn (2,3 %) spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven, og vi har ansatt to spesialpedagoger og bruker noe barnehagelærerressurs til dette arbeidet. Vi har endret opplegget for spesialpedagogisk hjelp, slik at det i liten grad er en til en, men styrking av avdelingen som helhet sammen med veiledning fra spesialpedagog og PPT. Dette gjøres også som tidlig innsats og forebyggende tiltak. Vi har også barn med store behov som får et helhetlig opplegg i barnehage; samarbeid med helse er svært godt. Vi fortsetter samarbeidet med PPT for å fange opp barn med vansker så tidlig som mulig. Barnehagene er gode på tidlig innsats, og vi bruker fortsatt mye mer ressurser på spesialundervisning i skolen enn i barnehagen.

Sosial kompetanse er et område som det arbeides med i barnehagene bl.a. ved hjelp av programmet Steg for Steg og Start, som handler om å kunne lese og tolke andres følelser. Dette er et kontinuerlig tema i barnehagene.

IKT i barnehagene.

I rammeplanen er dette nevnt som et viktig område. Plan for IKT 2012 – 2016 brukes, og vi har digitale tavler og nettbrett i alle barnehagene. Noen ansatte har vært flinke til å lære seg verktøy, og å bruke det i hverdagen i barnehagen. Blant annet er det laget noen gode presentasjoner med lyd og bilder fra barnehagens hverdag. I IKT-planen er det også et punkt om kommunikasjon med foresatte. Barnehagene prøver ut tre måter å gjøre dette på: Facebook, Fronter, og mer offensiv og profesjonell bruk av hjemmesidene. Dette skal evalueres, slik at vi ser hva som gir best kontakt mellom foresatte og barnehage. Vi har nå gode trådløse nettverk, og det er investert i flere datamaskiner til de ansatte. Det er lærende IKT nettverk for IKT ansvarlige i barnehagene, for å dele og videreutvikle kompetansen i barnehagene.

Kvalitet

Barnehagene gjennomfører lokale brukerundersøkelser. Tilbakemeldingene viser at foresatte er svært fornøyd med barnehagen sin. Skolene som tar imot 1.klassinger fra barnehagene, sier at de får barn som i mye større grad er klare både sosialt og faglig til å begynne på skolen. Det systematiske arbeidet med sosial kompetanse ser ut til å bære frukter.

Tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet

Det har ikke vært gjennomført tilsyn med barnehagene i 2016.

Sykefravær

Det har vært høyt sykefravær i 2016 ved noen av barnehagene. Dette skyldes delvis en del smitte i forhold til å jobbe i barnehage, men også mange langtidssykemeldte og kronikere. Styrerne har en stor jobb med at mange ansatte har krav på en tilpassa arbeidssituasjon. Det meldes i liten grad fra ansatte at det er forhold på arbeidsplassen som er årsaken, men høyt fravær går i lengden utover arbeidsmiljøet. Det er tett samarbeid mellom personalavdelingen, NAV, styrerne, oppvekstkontoret og HTV for å sette inn tiltak for å bedre situasjonen.

Mat i barnehagene

Ordringen med matservering i barnehagene ble gjort til en permanent ordning fra 15. august 2015 (Kommunestyrevedtak 26.2.2015).

Redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid

Nytt fra 1. mai 2015 var at dersom husstandens samla årsinntekt er under en fastsatt grense, kan det søkes om redusert foreldrebetaling i barnehagen. Foreldrebetalingen skal maks utgjøre 6 % av årsinntekten. Gratis kjernetid gjelder 4- og 5-åringer, og barn med utsatt skolestart, og ble innført fra 1. august 2015. Der er det også krav om at husholdningens samla inntekter må være under en fastsatt grense. Det kan søkes gjennom hele barnehageåret, men vedtakene har ikke tilbakevirkende kraft.

Konklusjonen er at barnehagene drives effektivt og kvalitativt svært bra. Vi har dyktige medarbeidere og en bemanning med høyt antall pedagoger. Dette gjør oss også attraktive når vi skal rekruttere nye ansatte.

Økonomi

Regnskapet for tjenestekområde 24 barnehager viser et **mindre forbruk på kr 1 987 000**. Dette skyldes i hovedsak veldig stram budsjettstyring fra styrerne, samt høyere inntekter enn budsjettert.

Tone Amundsen
Oppvekstsjef

6 Hovedansvar 3: Helse- og omsorgssektoren

6.1 Økonomi – totale rammer

		Budsjett	Regnskap	Avvik	%-	Regnskap
		2016	2016	i	forbruk	2015
				kr		
Hovedansvar:	3 Helse- og omsorgssektoren					
Tjenesteomr:	31 Etatsadm. og fellestjenester					
3100	Etatsadministrasjon og diverse fellestjenester	-15 357	-15 510	153	101	-17 378
3101	Samhandlingsreformen	2 379	2 183	196	92	1 161
3102	Felles opplæringstiltak	65	-181	246	-279	-302
	Sum tjenesteomr: 31 Etatsadm. og fellestjenester	-12 913	-13 508	595	105	-16 519
Tjenesteomr:	32 Helsetjenester					
3200	Psykisk helsearbeid	2 892	2 495	397	86	2 836
3201	Bofellesskap psykisk og fysisk funksjonshemmede	7 462	7 899	-437	106	8 307
3202	Tiltak rusmiddelbruk	574	448	126	78	549
3210	Helsestasjon og skolehelsetjenester	4 820	5 019	-199	104	4 617
3211	Miljørettet helsevern	180	181	-1	100	176
3220	Kommunale legetjenester	1 934	1 234	700	64	1 301
3221	Nome Legesenter	7 183	7 802	-619	109	4 858
3222	UTGÅR (Gamle Lunde legesenter)	-	-	-	0	3 876
3230	Fysio- og ergoterapitjenesten	4 125	4 068	57	99	4 237
3240	Barnevern - interkommunalt samarbeidstiltak	3 756	4 391	-635	117	3 826
3241	Barnevern - forebyggende tiltak	1 200	1 027	173	86	949
3242	Fosterhjem/institusjoner	9 991	7 579	2 412	76	11 585
3243	Ettervern	800	984	-184	123	264
3250	Arbeidstiltak	6 056	5 871	185	97	6 026
	Sum tjenesteomr: 32 Helsetjenester	50 973	48 999	1 974	96	53 406
Tjenesteomr:	33 Institusjonstjenester inkl. kjøkkentjenester					
3300	Nome sjukeheim - fellesavdeling	-361	218	-579	-60	-2 877
3301	Nome sjukeheim - sjukeavdeling	16 300	16 296	4	100	19 009
3302	Nome sjukeheim - skjerma avdeling	18 331	18 315	16	100	19 161
3303	Nome sjukeheim - bo- og behandlingsavdeling	15 566	15 656	-90	101	13 543
3310	Felleskjøkken	2 699	3 189	-490	118	3 311
	Sum tjenesteomr: 33 Institusjonstj inkl. kjøkkentj	52 535	53 675	-1 140	102	52 146
Tjenesteomr:	34 Hjemmetjenester					
3401	Hjemmetjenester Bergvoll	4 764	5 066	-302	106	3 887
3402	Hjemmetjenester Eidsbygda	17 361	17 711	-350	102	17 663
3403	Hjemmetjenester Olastua	10 140	9 991	149	99	10 201
3404	Hjemmetjenester Vesleheimen	7 792	7 904	-112	101	7 966
3410	Ringsevja Bo- og servicesenter	1 372	1 517	-145	111	1 383

		Budsjett	Regnskap	Avvik i	%- forbruk	Regnskap
		2016	2016	kr		2015
3411	Lundetunet	647	686	-39	106	647
3420	Hjemmesykepl./hjemmehjelp Ulefoss	19 075	19 254	-179	101	22 262
3421	Hjemmesykepl./hjemmehjelp Lunde	9 563	9 036	527	94	9 100
3422	Hjemmetjenester Lunde/Tyrivegen	15 418	15 928	-510	103	11 360
3423	Alderspensjonat Bjervatun	5 610	5 442	168	97	5 549
	Sum tjenesteomr: 34 Hjemmetjenester	91 742	92 534	-792	101	90 018
	Sum hovedansvar: 3 Helse- og omsorgssektoren	182 337	181 700	637	100	179 051

Generell kommentar til hele sektoren

2016 har vært et svært travelt år for etaten. Nye oppgaver er overført fra sykehus, noe som medfører flere pasienter og nye utvidede oppgaver. Det foregår nå mye behandling av pasienter i kommunen som tidligere ble utført på sykehus. Dette krever planlegging, organisering og utvikling av nye rutiner og prosedyrer for å ivareta pasientsikkerheten. Etaten har systematisert arbeidet med kompetanseheving i alle ledd. Det er ansatte som ønsker å utdanne seg til helsefagarbeidere eller sykepleier/vernepleier som blir prioritert. Å utdanne ressurspersoner på diagnoser/områder er også prioritert, da dette viser seg å være en effektiv måte å spre kunnskap til andre ansatte og øke kvaliteten på tjenestene. Kompetanseplanen er et viktig styringsdokument. Kvalitetsutvalg er etablert, her rapporteres og behandles avvik og pasientsaker drøftes på generelt grunnlag.

Arbeid med profil-fagprogram/dokumentasjon er intensivert. Etikkveiledning og kvalitetshevende tiltak gjennomføres på de enkelte arbeidsplasser. Tiltak i forbindelse med rekruttering er satt i verk. Det er også dialog med bla. Sykepleierforbundet, fagforbundet og høgskolen om dette viktige arbeidet. Demensteam er opprettet, og består av demenskoordinator og sykepleier fra hjemmetjenesten. Det gis faglig bistand til pasienten selv, deres pårørende og annet fagpersonale. Ved mistanke om kognitiv svikt kartlegger og utreder demenskoordinator så tidlig som mulig. Dette gir god oversikt over nåværende og fremtidige behov for tjenester til denne gruppen.

Sykefraværet i etaten er på 10,1 % (9,7 % i 2015). Det arbeides systematisk med sykefraværsoppfølging i alle avdelinger.

Regnskap

Regnskapet for helse- og omsorgsetaten viser et mindreforbruk på 637.000. Årsaken er i hovedsak mer inntekter i form av refusjoner, spesielt gjelder dette barnevern.

6.2 Tjenesteområde 31: Administrative og andre fellesfunksjoner

Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering

Enheten skal sikre et helhetlig tilbud til pasienter og brukere, og består av et koordineringsteam for voksne og et for barn.

Enheten skal ha generell oversikt over habiliterings/rehabiliteringsbehovet og samarbeider med 2.linjetjenesten.

Resultater og utfordringer

105 personer har koordinerte tjenester (30 barn og 75 voksne). Dette medfører en økning på 23 personer fra 2015. 71 personer har Individuell plan. Det er innenfor psykisk helse at behovet for koordinerte tjenester er spesielt stort. Det samarbeides med Koordinerende enhet i spesialist- helsetjenesten for en felles forståelse av koordinatorrollen.

Det er et ønske/mål å få andre etater/yrkesgrupper til å ta på seg oppgaven som koordinator, da plikten til å skaffe koordinator ligger til kommunen og ikke bare til helse- og omsorg.

6.3 Tjenesteområde 32: Helsetjenester

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Området omfatter: Svangerskaps- og barselomsorg, Helsestasjonstjeneste og helsetjenester i skolen, Helsetjeneste for flyktninger, Nome statlige mottak, Habilitering og psykisk helsearbeid opp til 18 år. Det er 7,7 årsverk tilknyttet helsestasjon og skolehelsetjenesten. (10 ansatte i 50 til 100 %. stilling) SLT/koordinator/kommunal radikaliseringskontakt utgjør 20 % stilling.

Regnskap

Området er i balanse

Resultat og utfordringer

Avdelingen har et høyt aktivitetsnivå, med mange krevende og utfordrende arbeidsoppgaver. De ansatte er fleksible, og sykefraværet er lavt. Det arbeides systematisk med kvalitet og pasientsikkerhet. Det er utarbeidet system for tverrfaglig samarbeid, som er koordinert og som følges opp og evalueres.

Jordmor tilbyr hjemmebesøk til alle 1-3 dager etter fødsel. For å sikre tidlig innsats, har helsestasjon organisert jordmor, helsesøster og familieveileder i et «Jordmorteam»

Alle barn 0-5 år får tilbud om regelmessig helseundersøkelser i tråd med basisprogrammet.

Oppgavene omhandler helseopplysning, helseundersøkelse, råd og veiledning. Vaksinasjoner gis i tråd med barnevaksinasjonsprogrammet, og vaksinasjonsdekningen er høy (ca. 90 %)

Nome har levekårsutfordringer, og det merker helsestasjon ved at det er relativt mange barn og foreldre som får et utvidet tilbud. Samhandlingsreformen har bidratt til økte forventninger om kommunal oppfølging av de minste barna, og det er i hovedsak helsestasjonens ansatte som gir denne oppfølgingen.

Helsestasjonen samarbeider tett med barnehagene, og kommunens øvrige tjenester om helsefremmende tiltak som temauken for 4 åringer og om identifisering og oppfølging av enkeltbarn og familier.

Antall elever i grunnskolen holder seg relativt stabilt (725-750 elever). Alle 5 åringer har gjennomført skolestartundersøkelse, elever på 3. trinn har blitt innkalt sammen med foreldre og elever på 8 trinn har vært innkalt til helsesamtale. Helsesøster har undervisning på ulike trinn. Mange elever har fått tilbud om hjelp fra skolehelsetjenesten, og det er et tett samarbeid mellom skole og skolehelsetjeneste. I gjennomsnitt er det 25 % og 30 % av elevene som har behov for oppfølging fra skolehelsetjenesten.

Nome har 70 % helsesøsterressurs tilknyttet videregående skole. Alle de faste oppgavene er ivaretatt, og det har vært fokus på tilstedeværelse av helsesøster. Det har vært avholdt møter både med skoleledelse og elevråd. Nome vgs. har en elevgruppe med mye gjesteelever, og flere elever med risiko. Ungdata undersøkelsen viser dette tydelig. Ønsker fra skoleadministrasjonen og elevene på mer tilgjengelig helsesøsterressurs, skal veies opp mot behovene i grunnskolen.

Økning i antall bosatte flyktninger har medført endringer i tilbudet, og det er opprettet et flyktningehelseteam bestående av lege, sykepleier og helsesøster. Ved behov deltar andre fra HO, og ukentlige treffpunkt med NAV er innarbeidet. Det er etablert Tverrfaglig møte på Nome statlige mottak, for å sikre tidlig hjelp ved bekymring for beboer, koordinering av tiltak, oppfølging og veiledning av ansatte.

Totalt 48 familier har fått veiledning og oppfølging fra familieveileder og psykiatrisk sykepleier.

Det arbeides med å utarbeide en egen delavtale for barn og unge. Formålet er å sikre kvaliteten på samarbeidet mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten.

Legetjenesten

Nome har 5 private legehjemler, en kommunal legestilling, en turnuslege og en tilsynslege som er knyttet til Nome sjukeheim i 40 % stilling. Totalt 7,4 årsverk leger.

Hjelpespersonell: 4,9 årsverk helsesekretærer og 1 årsverk sykepleier. Totalt 5,9 årsverk.

Det ble ansatt to nye private leger, samt en kommunal lege i 2016.

Regnskap

Samlet sett er legetjenesten stort sett i balanse

Resultat og utfordringer

Kommunen har fra 01.01.16 organisert øyeblikkelig hjelp tjeneste i kontortiden, herunder tilgjengelighet i helseradionett/nødnett og ivaretagelse av utrykningsplikten. Det er inngått en egen avtale mellom kommunen og de private fastlegene. Det interkommunale samarbeidet med Skien og Siljan om felles legevakt fortsetter som før.

Det er lagt til rette for et mer forpliktende samarbeid mellom kommunens fastleger og andre tjenester i etaten. Dette er møter som skaper et tettere samarbeid mellom fastleger og HO til beste for pasientene.

Det er nye krav til allmennleger om spesialisering og veiledet tjeneste.

Fysio- og ergoterapitjenesten

Avdelingen har 4 årsverk kommunalt ansatte fysioterapeuter og 2 ergoterapeuter. Det er i tillegg 3 årsverk privatpraktiserende fysioterapeuter med driftstilskudd fra kommunen.

De kommunale fysioterapeutene har tilrettelagte kontorer og treningsrom på Dagsrud, men det er ofte hensiktsmessig med tiltak nærmest der hvor brukerne bor og prioriterer derfor hjemmet som arena og samarbeider da med andre som evt. yter tjenester til brukeren.

Regnskap

Regnskapet er i balanse

Kommunen mottar fastlønnstilskudd for alle faste fysioterapistillinger for 2016 utgjør dette ca. kr. 770.000

Resultat og utfordringer

Avdelingen yter tjenester delt inn i følgende hovedområder:

- Barn (skolehelsetjeneste, helsestasjon, habilitering)

- Voksne og eldre: fysioterapi på institusjon (Nome sjukeheim, primært rehabilitering)

Samarbeid med hjemmetjenesten i Ulefoss og Lunde (hjemmefysioterapi og rehabilitering i hjemmet)

-Grupper: fallforebyggende grupper, bassenggrupper, behandlings-/treningsgrupper

-Hjelpemidler

Rutiner/prosedyrer for registrering av alle henvendelser og tjenester til voksne i fagprogrammet Profil er nå satt iverk. Dette arbeidet må videreutvikles i året som kommer.

Registrerte henvendelser (Voksne)		
Ergoterapi/hjelpemidler	347	
Fysioterapi	128	
Registrerte tjenester	Antall brukere	Antall tjenester
Fysioterapi	81	90
Fysioterapi gruppe	42	43

Det er utarbeidet en prioriteringsnøkkel som sier noe om hvordan pasientene skal prioriteres. Medarbeidere har gjennomført ulike kurs. Ergoterapeut har fullført mastergrad i rehabilitering og habilitering.

Når det gjelder hjelpemidler er det stadig økende krav til kompetanse. Nav Hjelpemiddelsentral krever mer opplæring i bruken og håndteringen av elektriske hjelpemidler som senger, heiser m.m. KanJa/Idea administrerer fortsatt det lokale lageret, men opplever også økende krav og teknisk utvikling som gjør det utfordrende å være oppdatert.

Det er en stor mengde små og store hjelpemiddel i omløp, det tar tid og ressurser å administrere alle disse hjelpemidlene. Opplæring i riktig bruk av hjelpemiddel er et tidkrevende arbeid. Avdelingen har over flere år hatt utfordringer med noe ustabilitet i personalgruppen knyttet til permisjoner og fravær. Behovet for vikarer har vært stort også i 2016. Dette går i noen grad utover pasientene som må skifte fysioterapeut ofte.

Hverdagsrehabilitering drives nå av hjemmetjenesten og i en litt annen form under navnet hjemme rehabilitering. Målet er å fremme eldres mulighet og evne til å klare seg selv i sitt eget hjem. Tjenesten er teambasert med fysioterapeut, sykepleier og hjelpepleier/hjemmetrener.

Friskliv i regi av avd. fysio/ergo er nå avsluttet, og det er i stedet etablert samarbeid med Frisklivsentralen i Bø og Sauherad - Frisklivsentralen i Midt-Telemark.

Helse og omsorgstjenesteloven vektlegger kommunens plikt til å yte tjenester som fremmer helse og søker å forebygge sykdom, skade og sosiale problemer. Helsedirektoratet mener at Frisklivssentralene er et viktig bidrag i dette arbeidet. Frisklivsentralen har som overordnet mål å jobbe med forebyggende arbeid, rettet inn mot livsstilssykdommer som f.eks. KOLS, diabetes, muskel og skjelettlidelser, hjerte-kar problematikk, overvekt og psykiske lidelser. Tilbud gis til barn, unge og voksne. Frisklivsresept er et av de viktigste tiltaket. Det består av et strukturert opplegg i 3 mnd., med muligheter for videre oppfølging.

En student fra Høgskolen i Bø følger opp revmatiker/frisklivsgruppe på Dagsrud.

Bra Mat kurs er gjennomført med deltagere fra alle tre kommunene.

Barneverntjenesten

Midt-Telemark barneverntjeneste er et interkommunalt samarbeid mellom Bø, Nome og Sauherad, der Sauherad er vertskommune. Barneverntjenesten har nå 16,5 årsverk. Fagrådet består av en representant for hver kommune. (etatsjef). Barnevernet er representert ved leder. Fagrådet skal ha min. 4 møter pr. år. For 2016 er det avholdt 5 møter.

Regnskap

Det er et mindreforbruk på tiltaksbudsjettet grunnet mer inntekter i form av refusjoner fra staten. Refusjonene varierer fra år til år og er til tider svært vanskelig å beregne.

Administrasjonsbudsjettet har et merforbruk på ca. 600.000. Overskridelsen gjelder hovedsakelig ekstra utgifter til lønn og konsulenter for å håndtere store saksmengder.

Resultater og utfordringer

Barneverntjenesten har i 2016 hatt et høyt sykefravær, 14,3 % i gj.snitt. Sykemeldingene har i hovedsak ikke vært jobberelaterte, men stort arbeidspress blir en tilleggsbelastning til andre helseplager. I tillegg til det høye sykefraværet, har det vært en økning av saker i barneverntjenesten. Saksmengden er stor, og Midt-Telemark barneverntjeneste har spesielt mange barn som er plassert utenfor hjemmet. Mange av sakene er av alvorlig karakter. Utfordringer med språk og bruk av tolk, gjør også sakene mer krevende. Ansatte har gjennom året deltatt på flere kurs for å øke kompetansen. Det er også foretatt en omorganisering for å effektivisere tjenestene med bakgrunn i større arbeidsmengde. Antall meldinger har økt med 50 % fra 2012 til 2016.

Fristoverskridelser

Når barneverntjenesten mottar en bekymringsmelding så skal meldingen gjennomgås innen en uke. Dersom det blir iverksatt en undersøkelse, så skal undersøkelsen gjennomføres innen 3 mnd. I særlig tilfelle kan fristen utvides til 6 mnd. Loven har strenge krav til hvordan en undersøkelse skal gjennomføres, og barneverntjenesten skal hvert kvartal rapportere til fylkesmannen vedrørende eventuelle fristoverskridelser.

Barneverntjenesten har fristoverskridelser som fordeler seg slik:

	2012	2013	2014	2015	2016
Bø	0	13	2	3	13
Nome	7	10	8	7	11
Sauherad	3	6	6	4	8
Totalt	10	29	20	14	32

Årsaken til fristoverskridelsene er forskjellige, men den store arbeidsmengden i 2016 er den viktigste årsaken til økning i fristoverskridelser. Det har vært mange saker som har vært alvorlige og kompliserte, og som derfor er meget tidkrevende. Dette har ført til at mindre alvorlige saker har måttet vente noe.

Meldinger til barnevernet.

	Bø				Nome				Sauherad			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Melding	43	69	69	83	68	72	87	97	35	30	49	59

Barn med tiltak pr. 31.12 (inkludert barn under omsorg og tiltak for ungdom over 18 år)

	Bø				Nome				Sauherad			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Tiltak	64	51	49	68	96	49	63	58	40	23	25	36

Det arbeides intensivt i undersøkelsesperioden for raskt å avklare situasjonen. Det er fokus på å skille mellom saker som tilhører barneverntjenesten, og saker som hører til andre tjenesteområder. Det legges også vekt på å avhjelpe sakene på et tidlig tidspunkt, slik at det ikke vil være pågående saker i barnevernet i mange år. Tiltakssakene blir evaluert for å avklare om det fortsatt er en sak som faller inn under barnevernloven.

Barn i fosterhjem pr. 31.12.16

	Bø				Nome				Sauherad			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Foster hjem	18	17	18	20	21	30	30	29	13	12	11	13

Psykisk helsearbeid

Avdelingen har 6,68 årsverk. En ruskonsulent 100 % stilling finansieres fra prosjektmidler. I tillegg kommer bofellesskapet med 12 årsverk som er organisert under psykiatritjenesten, totalt 18,68 årsverk.

Regnskap

Samlet sett er psykisk helse og bofellesskapet for psykiatri i balanse

Resultat og utfordringer

Det er 205 registrert brukere av psykisk helsearbeid. 41 flere enn i 2015. 19 av brukerne har døgnbemanning ca. 100 har ukentlig oppfølging, resten har oppfølging 2-3 ganger i mnd. 75 personer er registrert med rusutfordringer.

Arbeidet som utføres er variert, og består av samtaler og veiledning til praktisk bistand. Alder på brukerne er fra 10-90 år. Den største gruppen av brukere er mellom 18-50 år. Det er mange henvendelser som ikke blir registrerte. Dette er pårørende, kortere veiledningsoppdrag m.m. Legetjenesten og den øvrige helse- og omsorgstjenesten utøver også tjenester og behandlinger til mennesker som har en alvorlig psykisk lidelse.

Kommunen mottok prosjektmidler fra helsedirektoratet i 2014, det er videreført ut 2016 og søkes om forlenging. Fra september 2016 har kommunen fått ytterligere midler knyttet til pasienter med ROP diagnoser. Tildelte midler i 2016 er på 1,2 millioner kr. Prosjektstillingene arbeider med å bedre botilbudet, samt å bedre samhandlingen mellom første og andre linje tjenesten ang. pasienter med RPO diagnoser. I tillegg brukes prosjektmidlene til å øke kompetansen i bofellesskapet i form av mer veiledning, systematisering, undervisning og bistand fra ambulant team fra sykehuset. Det er et overordnet mål å øke kunnskapen rundt pasienter med rusutfordringer.

Psykiatritjenesten hadde koordinatorrolle i 32 ansvarsgrupper. Det er utarbeidet 23 individuelle planer for mennesker som har alvorlig psykisk lidelse, og som har behov for ulike tjenester.

Det arbeides systematisk med dokumentasjon som også er lovpålagt, men det er krevende å gjennomføre dette på en god nok måte i en travel hverdag.

19 brukere bor i bofellesskapet for psykiatri, mange med forskjellige diagnoser. Brukerne gir uttrykk for at de trives godt. Personalet viser et stort engasjement for brukernes beste. De faglige utfordringene er til tider store. Bofellesskapet på Ringsevja er også en viktig arena hvor mange pasienter treffes for sosialt samvær, dette skjer på dag og kveldstid. Røde Kors er en aktiv samarbeidspartner og har nettverksguide for flere brukere. I tillegg arrangerer de kurs. Det er faste samarbeidsmøter med Røde Kors.

Ca. 25 brukere benytter seg av dagtilbudet hver onsdag på Ringevja. I tillegg benyttes dagtilbudet til eldre som er etablert 2 dager i uken noe som medfører at pasienter/brukere kan bo lenger i eget hjem. Dette tilbudet er imidlertid vedtatt lagt ned fra 2017.

Lokalforening/Mental helse Nome driver et godt arbeid i kommunen, de er med i planlegging av nye tilbud, og delaktig i flere av kommunens tilbud. Foreningen har i tillegg flere egne arrangement.

Kriseteamet møtes med jevne mellomrom og har vært involvert i 6 saker. I flere av sakene har det vært mange personer involvert. Noen følges opp i korte perioder, andre har blitt fulgt opp over lang tid. Det er en krevende oppgave å være medlem i kommunens kriseteam.

6.4 Tjenesteområde 33: Institusjonstjenester

Tjenesteområdet omfatter Nome sjukeheim med fellesavdeling og felleskjøkken.

Sjukeavdeling, skjermet avdeling og bo- og behandlingsavdeling.

Nome sjukeheim har 71 pasientrom. Ved behov kan 3 rom på korttidsavdelingen brukes som dobbeltrom, da er belegget opptil 74 pasienter.

Regnskap

Det er et mindreforbruk på posten til medisiner på ca. kr. 550.000,-. Mer forbruk til kjøp av mat med ca. kr. 500.000,-. Denne posten var budsjettet for lavt. Det er noe mindreinntekter på opphold og betaling for leie av plasser er budsjettet for lavt med ca. kr. 500.000,-. Det er også et merforbruk på transport og energi. For øvrig er avdelingsbudsjettene stort sett i balanse.

Resultat og utfordringer

Det har vært et hektisk år på sjukeheimen med stor etterspørsel etter sjukeheimplasser gjennom hele året, både fra hjemmeboende og fra sykehuset. Pasientene som nå får en plass har større pleie- og behandlingsbehov og har ofte et ustabil sykdomsbilde, noe som krever tett oppfølging. Dette gjør noe med sjukeheimens bemanning- og kompetansebehov. Ansatte har strekt seg langt i en travel hverdag for å gi et godt tilbud. Gjennomsnittlig sykefravær på Sjukeheimen var på 9 %. Avdelingsledere legger stor vekt på arbeidet med å redusere sykefraværet. Sjukeheimens ansatte melder og behandler avvik i pasientens elektroniske journal, det meldes også avvik ved systemfeil og helse miljø og sikkerhet.

Brukerrådet på sjukeheimen har møter to ganger pr. år. Pårørende får tilbud om pårørendesamtale. Samtykkekompetanse blir vurdert på alle pasienter. Sjukeheimen er en del av et nettverk for sikker legemiddelhåndtering og det er ressurspersoner som følger opp dette arbeidet. Fallforebyggende arbeid er også satt i system, målet er å forebygge og redusere antall fall hos pasientene. Innføring av multidose (medisiner kommer ferdigpakket i pose med pasientens navn) Dette er et trygt system og reduserer sjukeheimens medisin lager betraktelig. Bo- og behandlingsavdelingen har hatt tilsyn fra fylkesmann: »får rehabiliteringspasienter et forsvarlig tilbud mens de er innlagt på Nome sjukeheim» Det ble ikke funnet avvik, men gitt merknad om bl.a. at det bør dokumenteres mer, bruk av dobbeltrom et problem i ifht. taushetsplikt og verdighetsgarantien. Det er i tråd med etatens egne oppfatninger om at tiden i perioder ikke strekker til når det gjelder dokumentering.

Andel korttidsplasser i %

Nome	Bø	Sauherad	Kom.gr.11	Telemark	Landet
9,9	16,1	17,4	18,2	24,8	18,7

Antall heldøgns beboere i institusjon etter kjønn og alder 31.12.2016

Tall i parentes er fra 2015

Alder	Menn	Kvinner
50-66	0 (4)	2(1)
67-74	5 (5)	7 (6)
75-79	6 (3)	6 (5)
80-84	5 (4)	5 (4)
85-89	3 (5)	14 (15)
90 år og over	6 (3)	17 (20)
Sum	25 (24)	51(51)

Antall opphold fordelt på tjenestetype. 2016/15-14-13-12-11

Tjenestetype	Antall opphold
Avlastning i institusjon	36/41/34/35/17/10
Korttids./rehabilitering	52 /48/37/50/65/46
Korttidsopphold annet	3/2/5/7/4/3
Korttids. Utredning/behandling	107/54/61/60/56/35
Rullerende korttidsopphold	1 /0/2/4/12/11
Langtidsopphold	48 /47/36/33/41/43
Tidsbegrenset botilbud Ringsevja	3

Å gi avlastningsopphold til pårørende som gjør en stor jobb er svært viktig. Antallet har vært økende de to siste årene. Disse oppholdene er gratis.

Antall korttidsopphold for rehabilitering øker. Dette er stort sett pasienter som kommer fra STHF. Med rask og god behandling kan pasientene enten skrives ut til hjemmet, eller tildeles en langtids plass. Utrednings- og behandlingspasienter er pasienter som utredes for å avklare rett omsorgsnivå samt pasienter med behov for lindrende behandling.

Antall rullerende korttidsopphold har vært meget lavt de siste årene etter innføring av samhandlingsreformen. Dette er bekymringsfullt. Mulighet for jevnlig forutsigbare korttidsopphold er svært viktig for at brukerne kan bo lengst mulig hjemme. Dette har vært vanskelig fordi plassene stort sett har vært brukt til å ta imot utskrivningsklare pasienter fra sykehus samt langtids pasienter.

Før langtidsopphold innvilges tildeles pasienten et utredningsopphold.

Det høye antall utredningsopphold er et uttrykk for at mange av pasientene generelt er dårligere enn tidligere ved tildeling av plass.

6.5 Tjenesteområde 34: Hjemmetjenester

Hjemmetjenesten består av hjemmesykepleie/hjemmehjelp i Ulefoss og Lunde. Lundtunet og Ringsevja aktivitetssenter Bjervatun alderspensjonat, bofelleskapene: Vesleheimen, Olastua, Eidsbygda, Bergvoll og Tyrivegen.

Regnskap

Hjemmesykepleien/hjemmehjelp i Lunde og Ulefoss har samlet et mindreforbruk på ca. kr. 350.000,-. Refusjoner og ikke innleie er stort sett årsaken til dette mindreforbruket.

Bofelleskapene har et merforbruk på ca. kr. 600.000,- årsaken er behov for ekstra innleie for å gi forsvarlige tjenester.

Resultater og utfordringer

Økt kommunalt ansvar for kronisk syke pasienter gir hjemmetjenesten både faglige og organisatoriske utfordringer. Det er nødvendig med økt tverrfaglig samarbeid med fokus på

forebygging. Dette arbeidet viser seg å være tidkrevende, gode prosedyrer og rutiner må innarbeides. Det er etablert nødvendige/lovpålagte individuelle tiltak rundt enkelte hjemmeboende. Dette er ressurskrevende tiltak som krever grundig opplæring av ansatte. En stadig større del av brukerne har en kognitiv svikt/demens som gjør det utfordrende å skape trygge rammer. Det er viktig med et nært samarbeid med pårørende og muligheter til å gi et dagtilbud, slik at pårørende får avlastning. Demenskoordinator i kommunen blir brukt som konsulent hos brukere der det er faglig utfordrende å finne gode løsninger, og for generelt å gi faglig påfyll.

En leilighet på RIBO fungerer i perioder som en avlastnings/korttidsleilighet. Dette tiltaket ble opprettet for å avlaste sykehjemmet som har få korttidsplasser. Det er videre utfordrende å gi et tilstrekkelig hjemmesykepleie tilbud slik at det å bo hjemme fortsatt er forsvarlig. I hjemmesykepleien er det flere yngre brukere med kroniske og langvarige behov, noe som vil medføre økte utgifter til hjemmesykepleie i årene framover. «Enkel» velferdsteknologi som GPS er tatt i bruk.

Det arbeides med å utvikle gode rutiner, og med å gi opplæring til ressurspersoner/team som kan settes inn for mer intensivt arbeid hos pasienter i en periode.

Hjemmerehabilitering(tidligere hverdagsrehabilitering) er satt i system og resultatene er gode. Flere pasienter mestrer hverdagen bedre etter oppfølging fra hjemmetrenere.

I arbeidet med å forbedre dokumentasjonsgraden tas «mobile enheter» i bruk. Disse gir ansatte tilgang til arbeidslistene og pasientopplysninger på nettbrett som bringes med på runden.

Hjemmetjenesten samarbeider med fysio/ergoterapitjenesten og psykiatritjenesten for å gi et best mulig tilbud i hjemmet.

Utdeling av medikamenter til LAR brukere (Legemiddellassistert rehabilitering) er i perioder svært krevende og det er utfordrende å få til tverrfaglig samarbeid og samarbeid med 2. linjetjenesten som gir kontinuitet rundt disse brukerne. Det er nå gjennomført et arbeid med å lage prosedyrer for dette arbeidet.

Det er til tider krevende å få nok tid til saksbehandling og dokumentasjon, da mye av tiden til avdelingsleder også går med til planlegging av tjenester og oppfølging av pasienter.

Bofellesskap for funksjonshemmede

Resultat og utfordringer

Målet er å gi beboerne trygge og gode tjenester med kvalitet. Det er stor forskjell på alder og behov for tilsyn. Alderen på brukerne tilsier et dårligere funksjonsnivå og større bistandsbehov. Behovet for ekstrainnleie for å gi forsvarlige tjenester har vært stort i perioder. Noen blir etter hvert svært pleietrengende, og får behov for mer medisinsk oppfølging.

Hjemmesykepleien er da en viktig samarbeidspartner. Det bor også personer med demens i bofellesskapene, noe som også ofte medfører behov for mer personell.

Det er flere brukere som ikke lenger nyttiggjør seg av dagtilbudet på Dagsrud, da må i enkelte tilfeller bemanningen styrkes på dagtid i boligene.

Det kommer etter hvert nye og yngre personer inn i bofellesskapene. Dette medfører omlegging av tjenestene og behov for opplæring av ansatte. Smedkåsa med 5 leiligheter driftes i et samarbeid mellom personalet på Olastua, Bergvoll, Vesleheimen og Psykisk Helse. Et samarbeid som fungerer godt for brukerne og som gir utviklingsmuligheter for personalet. Det er ansatte med svært lang erfaring og mye kunnskap som arbeider i bofellesskapene, det medfører at kompliserte og krevende oppgaver stort sett løses på en god måte, men ytterligere kompetanseheving er nødvendig for å gi gode tjenester til nye brukergrupper.

Tilbud om aktiviteter på dagtid gis i samarbeid med A/S KanJa. Tilbudet er spesielt tilrettelagt for den enkelte bruker, og det er med følgepersonell fra boligene. Dette fungerer godt og fører til et tett samarbeid med KanJa. Aktiv fritid for brukerne er en viktig målsetting, og den enkelte ansatte tar som regel aktivt del i planlegging og gjennomføring av turer og aktiviteter. Brukerne har også tilbud om ferie og dagsturer.

Bo- og aktivitetssenter

Aktivitetssentrene på Lundetunet og Ringsevja er viktige og populære møtesteder som gir tilbud til de som har behov for å være sammen med andre. Ansatte i hjemmetjenesten opplever ofte at eldre føler seg ensomme.

Lag, foreninger og brukergrupper er aktive på sentrene. Det arrangeres eldre treff, diverse fester og tilstelninger. Det er faste kvelder med bridge, seniordans, strikking, lesesirkler osv. Mye arbeid på sentrene blir utført av frivillige, som legger ned mange timer for å holde kafe driften og andre aktiviteter i gang. Gleden var som kjent stor over at driften på sentrene videreføres. Hjemmetjenesten i samarbeid med fysioterapitjenesten driver treningsgrupper på begge sentrene. Dette er svært populære tiltak.

Ellen Moen
Helse- og omsorgssjef

7 Hovedansvar 4: Biblioteksektoren

7.1 Økonomi – totale rammer

		Budsjett	Regnskap	Avvik i	%-	Regnskap
		2016	2016	kr	forbruk	2015
Hovedansvar:	4 Biblioteksektoren					
Tjenesteomr:	41 Telemarksbiblioteket					
4100	Nome Bibliotek	2 240	1 962	278	88	1 894
4101	Bibliotekbygg	-	-3	3	0	-9
	Sum tjenesteomr: 41 Telemarksbiblioteket	2 240	1 960	280	87	1 885
	Sum hovedansvar: 4 Biblioteksektoren	2 240	1 960	280	87	1 885

Budsjettavvik 2016

Underforbruket skyldes primært at biblioteket har vært meget sparsommelig i overgangen fra å huse fylkesbiblioteket til å være et rent folkebibliotek da årlige utgifter som rent folkebibliotek ikke var kartlagt.

7.2 Beskrivelser av tjenesten

Nome bibliotek.

Fram til 01.06.16 var Nome folkebibliotek samlokalisert med Telemark fylkesbibliotek under Telemarksbiblioteket. Ved adskillelsen fra fylkesbiblioteket endret folkebiblioteket navn til Nome bibliotek, avdeling Lunde og Ulefoss. Fra å være en del av et stort fagmiljø, er biblioteket i dag bemannet med 2,9 stillinger. Med begrensede personalressurser betjenes to bibliotekavdelinger. Til sammen har avdeling Lunde og Ulefoss betjent seks dager i uka. Fra 01.12.14 har avdelingen i Lunde hatt et meråpent tilbud utover betjent åpningstid. Det vil si at brukerne kan logge seg inn på egenhånd fra kl. 07-22 syv dager i uken. Bruken av det meråpne tilbudet er mer enn doblet i 2016 i forhold til året før. 2097 logget seg inn i 2016, det vil si et gjennomsnitt på nesten 6 besøkende hver dag gjennom hele året. I høytider som jul og påske var det ekstra godt besøkt.

Utlån pr. innbygger: 2016: 4,7 i Nome, gjennomsnitt Telemark (2015): 4,42. Besøk pr. innbygger: 2016: 3,4 i Nome, gjennomsnitt Telemark (2015): 4,2.

Biblioteket skal i henhold til revidert biblioteklov drive aktiv formidling og være en uavhengig arena for samtale og debatt. I 2016 har Nome bibliotek vært preget av endringer, men noe arrangement er allikevel gjennomført, eksempelvis: lesekampanjer, lesesirkler, formidling ved klassebesøk, lesestunder for barn, bokomtaler i Kanalen, Allsangkonsert, familieforestilling med besøk av klovn, kabaret om den unge Sigrid Undset, og bokkasser til skoler og barnehager.

Utfordringer i 2017:

Bibliotekbygget på Ulefoss skal bygges om for å tilrettelegge for kompetanseshus. Tre alternativer har vært drøftet: 1) Å ha bibliotek i 2.etasje, 2) Å ha bibliotek i 1.etasje, 3) Å flytte biblioteket til samfunnshuset under forutsetning av at samfunnshuset bygges ut. Uansett utfall forventes det at bibliotekets avdeling på Ulefoss må stenge i en periode. Bøker og øvrig media må pakkes ned og lagres, i påvente av «nye» lokaler. 2,9 ansatte er redusert til 2,65 ansatte i 2017. Konsekvensen av dette er at betjent åpningstid ved Lunde avdeling er redusert fra to til en dag i uken. På sikt legges det opp til et meråpent tilbud også på Ulefoss. På sikt skal det gis likt tilbud mht. bemannet/ubemannet tilgang til folkebiblioteket i begge avdelingene.

8 Hovedansvar 5: Kultur- og næringssektoren

8.1 Økonomi – totale rammer

		Budsjett	Regnskap	Avvik i	%-	Regnskap
		2016	2016	kr	forbruk	2015
Hovedansvar:	5 Kultur- og næringssektoren					
Tjenesteomr:	51 Kulturadministrasjon og fellestjenester					
5100	Kulturadministrasjon og fellestjenester	2 725	2 885	-160	106	2 721
	Sum tjenesteomr: 51 Kulturadm og fellestj	2 725	2 885	-160	106	2 721
Tjenesteomr:	52 Kulturminnevern og museer					
5200	Kulturvern/lokalhistorie	-	23	-23	0	32
5201	Øvre Verket Håndverkstun	365	345	20	94	352
5202	Museer og samlinger	377	445	-68	118	407
	Sum tjenesteomr: 52 Kulturminnevern og museer	742	812	-70	109	790
Tjenesteomr:	53 Nome kulturskole					
5300	Nome kulturskole	2 313	2 274	39	98	2 130
5301	Den kulturelle skolesekken	40	40	-	100	18
5302	Den kulturelle Spaserstokken	-	34	-34	0	7
	Sum tjenesteomr: 53 Nome kulturskole	2 353	2 348	5	100	2 155
Tjenesteomr:	54 Kulturtiltak barn/unge og funksjonshemmede					
5400	Kulturtiltak funksjonshemmede	150	112	38	74	234
5401	Kulturtilbud barn/unge	598	421	177	70	674
5402	Nome ungdomsråd	10	1	10	5	6
5403	Sluserock	-	-68	68	0	107
5404	Pulsen	130	33	97	26	38
	Sum tjenesteomr: 54 Kulturtilt barn/unge og f h	888	499	389	56	1 060
Tjenesteomr:	55 Andre kulturaktiviteter					
5500	Anleggstilskudd idrett	70	-	70	0	5
5510	Støtte til andre kulturtiltak	549	696	-147	127	665
5511	Ulefoss samfunnshus/Ulefosshallen	474	388	86	82	455
5512	Nome kino	117	81	36	69	86
5513	Støtte kunstformidling	-	8	-8	0	3
	Sum tjenesteomr: 55 Andre kulturaktiviteter	1 210	1 172	38	97	1 214
Tjenesteomr:	56 Reiseliv					
5600	Turistinformasjon/jern og kanalutstilling	593	557	36	94	608
	Sum tjenesteomr: 56 Reiseliv	593	557	36	94	608
Tjenesteomr:	57 Næring					
5700	Næringsadministrasjon	1 056	1 056	-	100	1 036
5710	Bruk av kommunale driftsmidler	340	519	-179	153	274
5715	Prosjekt Bolyst	-	-	-	0	-
5717	Ulefoss kulturarv	-	47	-47	0	-
	Sum tjenesteomr: 57 Næring	1 396	1 623	-227	116	1 310
	Sum hovedansvar: 5 Kultur- og næringssektoren	9 907	9 895	12	100	9 859

Generelle kommentarer til området

KPU er svært fornøyd med årets budsjettstyring som viser kr 12.000,- i underforbruk og like fornøyd med et rekordlavt sykefravær på bare 0,5 %.

Regnskap 2016 viser et underforbruk generelt, men det er også overforbruk på noen delområder. Overforbruket er knyttet til tilskudd til lag og foreninger (ansvar 5510), administrasjonen (5100) og næring (5710).

Måloppnåelser

- Næringsapparatet har gitt nødvendig samordnet og rask bistand til de som trenger det. Handlingsprogram SNP har også fungert som styringsverktøy politisk.
- Reiselivsplan ble utsatt som en følge av den nasjonale reiselivsstrategien. Det har ikke vært mulig å jobbe nok målrettet med næringsklyngen for Ulefoss Kulturarv. Dette arbeidet tas opp igjen i 2017.. Tiltak knyttet til utviklingsplan for Lunde Slusepark kom til politisk behandling i november og videreføres i 2017.
- Det ble gjort en brukerundersøkelse ift ungdomsarbeidet – målet er å ha gode lavterskeltilbud åpne så mye som mulig.
- Det ble planlagt flere løsninger for Nome bibliotek. Saken landes i 2017 – og det er et viktig mål at både brukere og ansatte blir fornøyd med løsningen.

Sykefravær

Etaten hadde i 2016 en fraværspersent på kun 0,5 %. Etaten har jobbet mye med arbeidsmiljøet og er svært glad for et slikt positivt resultat.

Hovedutfordring

1. Gjennom en strategisk satsning på tilflytting og bostedsarbeid skal kommunen reversere en synkende befolkningsvekst.
2. Nome har et rikt mangfold av kulturhistoriske attraksjoner som bør kunne være med å fronte kommunen som et spennende bosted.
3. Nome kommune bør øke sitt fokus på barne- og ungdomsarbeid for å øke stolthet og identitet til egen kommune. Det må gjennomføres tiltak og prosjekter som gjør at Nome markerer seg på en positiv måte også utenfor kommunens grenser.
4. Nome trenger å styrke sin posisjon som en attraktiv kanalkommune. Vi må profesjonalisere vårt mottaksapparat for turistene og tilby de tjenester som turistene etterspør.

8.2 Tjenesteområde 51: Administrative og andre fellesfunksjoner

Kommentarer til budsjettavvik:

Overforbruk på kr 160 000,- er primært knyttet til lønn ved omorganisering.

8.3 Tjenesteområde 52: Kulturvern og lokalhistorie

Øvre Verket. I balanse

Holla kirkeruiner - investeringsregnskapet

Riksantikvaren er godt i gang med konserveringsprosjektet for middelaldreruiner. I Nome er Holla kirkeruiner en sentral del av dette prosjektet. Selve ruinen er vurdert til å være i relativt god teknisk stand. Arbeidet ved Holla kirkeruin har pågått siden 2010. Det kommunale tilskudd til arbeidet med kirkeruinkonserveringen er på kr. 501 274,- og ble finansiert med kr.

100 000,- i 2010, 251 274,- i 2011 og 150 000,- i 2012. Det gjenstår 1-2 sesonger med arbeid før ruinen er ferdig konservert. Gjenstående arbeid fullfinansieres av Riksantikvaren

Mudder`n - investeringsregnskap

I 2015 bevilget Sparebankstiftelsen Holla og Lunde kr. 1 000 000,- til restaureringen av Mudder`n. Kommunestyret vedtok i sak 019/15 Tiltaksplan for bevaring av Mudder`n. Telemarkskanalen FKF har bidratt med finansieringen av et bryggeanlegg som ble igangsatt høsten 2015 (ca. kostnad på kr. 300 000,-) hvor Mudder`n nå er plassert. Nome kommune skal finansiere taket som skal være over Mudder`n når den er ferdigrestaurert. Kommunale midler som skal avsettes til dette er kr. 150 000,-.

8.4 Tjenesteområde 53: Nome kulturskole

5300 Tilbud, tjenester og prosjekter

Nome kulturskole tilbyr undervisning innenfor et bredt spekter av kulturuttrykk.

Hovedfagene er musikk, dans, visuell kunst, teater, tilrettelagte tilbud.

Tilbudet i kulturskolen er under utvikling. Vi ønsker å nå ut til nye målgrupper, øke elevtallet og forbedre eksisterende tilbud. Kulturskolen er i vekst og 2016 har vært et positivt år for Nome kulturskole. Kulturskolen deltok på den internasjonale barnekulturfestivalen «Joy of Europe» i Beograd der kulturskoleelever utmerket seg. Kulturskolens juleforestilling er tradisjonelt en stor kulturproduksjon. Kulturskolens versjon av juleklassikeren «A Christmas Carol» hadde solgt ut lenge før det var duket for framvisning.

Pr 31.12.2016 hadde kulturskolen 216 elevplasser.

For tiden jobbes det blant annet med implementering av ny rammeplan for kulturskolen.

Kulturskolene i Midt-Telemark jobber sammen om de lokale læreplanene.

Den nye rammeplanen for kulturskolen vil bli et godt hjelpemiddel for kulturskolens ledere og lærere, og det vil være fordelaktig om den også blir politisk vedtatt i kommunen.

Gjennom «Barnas Hjerterom»- gir kulturskolen profesjonelt kulturtilbud til barn i Nome.

I 2016 ble det vist 9 barneforestillinger. Gjennomsnittsbesøk har vært 57 pr forestilling.

Kommentarer til regnskapet

Området gikk i balanse med et mindre underforbruk som skyldes noe større inntekter enn budsjettet.

Utfordringer i kulturskolen

Kulturskolens primære mål er å fremme personlig vekst og vise hvordan musikk, dans, visuell kunst og andre kulturaktiviteter kan formidle kontakt, trivsel og samhørighet, samt å bidra til å skape et rikt og godt kunst- og musikkmiljø i kommunen. For å kunne oppnå disse målene jobber vi i kulturskolen med å gi våre elever undervisning og opplæring innen et vidt spekter som ivaretar både bredde og kvalitet. Kulturskolen har et utmerket samarbeid med grunnskolene i kommunene om felles utnyttelse av ulike ressurser og materiell.

Kulturskolens største utfordring fremover er implementering av den nye rammeplanen.

Kulturskolen er ansvarlig for å utvikle lokale læreplaner med basis i rammeplanen for alle fag skolen tilbyr. Nome kulturskole har mye god undervisningspraksis som er i liten grad formulert og verbalisert. Det lokale læreplanarbeidet setter tydeligere krav til dokumentasjon av hva elevene skal lære og hvordan de skal lære dette.

Ifølge den nye rammeplanen skal kulturskolens breddetilbud nå flest mulig og ha lav terskel for deltakelse innen våre fag. Som eksempel nevnes kulturverksteder, barnehagetilbud, musikklek, tilbud for større grupper i SFO-tiden og lignende.

Vekst i tilbud og høyere kvalitet både faglig og pedagogisk krever økning i ressurser i kulturskolen. For å kunne imøtekomme kravene, støtte skolene i breddeprogrammet og realisere samarbeidsprosjekter er kulturskolen avhengig av å få utvide stillinger til involverte lærere.

5301 Den kulturelle skolesekken (DKS)

Den kulturelle skolesekken er en nasjonal satsing som skal bidra til at elever i grunnskolen i Norge får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag. Satsingen finansieres av Tippemiddeloverskuddet og forutsetter et samarbeid mellom kultur- og skolesektoren. Skolesekken har som fremste mål å gi barn en kulturell kapital og kompetanse som vil gjøre dem bedre i stand til å møte utfordringene i samfunnet. Den kulturelle skolesekken består av en fylkeskommunal del (DKS Telemark) og en kommunal del (DKS Nome). I den kommunale delen er det i 2016 gjennomført 10 tiltak for alle klassetrinn i grunnskolen. Området har i 2016 vært i balanse.

Utfordring: Øke kommunalt tilskudd til tiltakene.

Sammenlignet med andre kommune er Nome kommunes andel til DKS svært lav i forhold til fylkeskommunal andel. Budsjettet til DKS i Nome gir ikke rom til utvikling eller endring/variasjon av tiltakene. Utgiftene til tiltak vil dog kunne variere noe fra år til år, avhengig av type tiltak en har tilgang til. Dersom det er økonomisk mulig vil tiltak på trinn 2 bli prioritert inn.

5302 Den kulturelle spaserstokken (DKSS)

Den kulturelle spaserstokken er en nasjonal kultursatsing som har som mål å sørge for profesjonell kunst- og kulturformidling av høy kvalitet til eldre. Gjennom ordningen skal det legges til rette for økt samarbeid mellom kultursektoren og omsorgssektoren, slik at det utvikles gode kunst- og kulturprosjekt lokalt innenfor et mangfold av sjangre og uttrykk. Ordningen skal også bidra til at eldre får et tilpasset kulturtilbud på arenaer der de eldre befinner seg i dagliglivet. Den kulturelle spaserstokken har rundt 10-15 arrangement årlig på ulike arenaer rundt i kommunen.

Regnskap 2016 viser et overforbruk på 34 000,-. Overforbruket skyldes mindre inntekter enn forventet og budsjettet. Det brukes kun statlige midler, dersom en ser bort fra arbeidstid til organisering/administrasjon. Omleggingen av DKSS-tilbudet på fylkeskommunalt nivå gjorde at Nome kommune får mindre inntekter til det lokale DKSS-programmet enn tidligere.

8.5 Tjenesteområde 54: Kulturtiltak barn/unge og funksjonshemmede.

5400 Kultur- og fritidstilbud til funksjonshemmede

Fritidsklubben ”Kompis” er et tilrettelagt tilbud for personer med bistandsbehov. Opplegget og aktiviteten er lagt vesentlig om etter at budsjettet for 2016 fikk store kutt. Antall aktivitetsekvelder er kuttet fra trettini i 2015 til tjue i 2016. Det er i 2016 lagt større vekt på at det har vært en aktivitet på hver eneste kveld. Det har vært gjennomført aktiviteter som konserter/dansekvelder, diverse kurs, quiz, spillekvelder, filmkvelder og lignende. Det lages

aktivitetsprogram med informasjon om når det er aktivitetsskvelder og hvilke aktiviteter som tilbys. Besøket på de aktivitetsskveldene har totalt vært sirka femhundre og åtti, mot sirka åttehundre og førti i 2015.

Utfordringer framover og mål:

Det skal legges til rette for at mennesker med behov for tilrettelegging får et meningsfylt og allsidig kultur- og fritidstilbud og integreres i det øvrige kulturlivet så langt det er mulig. Budsjetten for tilrettelagte tilbud for 2016 ble nesten halvert og at de tilrettelagte tilbudene for 2016 er sterkt redusert har gjort at det ikke lenger er et tilbud en fast dag i uka, dette gjør det vanskeligere for deltagere og bistandspersoner og følge med på når tilbudet er. Det gjør det også vanskeligere å skaffe ledere til å bemanne tilbudet.

Budsjettavvik 2016

Området gikk i balanse med et mindre underforbruk, som skyldes større inntekter enn budsjettet, at kulturkonsulent har måttet jobbe på flere av aktivitetsskveldene enn forutsatt, fordi en ikke har fått tak i aktivitetsledere, og generell innsparing slik alle har vært pålagt.

5401 Kulturtilbud barn/unge

“Ung i Nome” er en samlebetegnelse for de kommunale ungdomshusene og fritidstilbud for ungdom i regi av KPU-avdelingen. Drift av ungdomshusene Gamlebanken i Lunde og på Ulefoss samfunnshus. Etter utført markedsundersøkelse på Holla 10-årige og Lunde 10-årige ungdomsskole, er det etter ungdommens ønske lagt opp til nytt fritidstilbud med virkning fra mars 2017. Faste ungdomsskvelder vil bli på tirsdager, annenhver gang på Ulefoss og i Lunde og siste fredag i måned. Det er ungdomskafe på Ulefoss samfunnshus hver torsdag og det blir lagt opp til en aktivitetsdag på lørdag eller søndag i måned. I tillegg arrangeres det blant annet UKM (Ung Kultur Møtes), UKU (ungdomskulturuker), opplevelsesturer, kurs/workshops og konserter. Ungdomsleder er engasjert i SLT-arbeid og folkehelserådet.

Det har videre ikke vært et fungerende ungdomsråd i året 2016 på grunn av omorganisering. Nytt ungdomsråd skal komme på plass innen skoleåret 2017/2018. Sluserock 2016 var utsolgt og gikk med overskudd.

Økonomi

Område 54 Kulturtiltak barn og unge har hatt underforbruk i 2016. Dette kan forklares med at det har vært vakanse i 30 % ungdomsarbeiderstilling i påvente kartleggingen av ungdomstilbudet i kommunen som ble gjennomført høsten 2016.

Viktige utfordringer og mål:

Variierende besøk på ungdomsskvelder. Kulturinnhold, nyteknisk, samarbeid og inkludering av ungdom står i fokus i videreutvikling av ungdomslederens arbeid. Det ble utført en markedsundersøkelse og framover vil ungdomsarbeid fokusere på å gi ungdommer det tilbudet de selv ønsker og legge til rette for mer medvirkning fra ungdommens side. Det jobbes med å finne en form for ungdomsråd. Dette skal være klar til høsten 2017.

Aktiviteter i 2016:

Sluserock, UKM (Ung Kultur Møtes), UKU (UngdomskulturUka) i høstferien og fritidsklubbenes dag var de største enkeltarrangementer i 2016. Det er ønskelig å sørge for at

det er et lavterskeltilbud til barn og unge også i ferieuker. Ungdommer selv har et ønske om å ha tilbud i høst- og sommerferie.

5404 Pulsen kiosk

Kiosken i samfunnshusets vestibyle har flere funksjoner. Kiosk- og billettsalg ved kino og andre forestillinger står sentralt, mens Pulsen også fungerer som en «miljøarbeid-sentral» ved klubbkvelder og for utlån av aktivitetsutstyr.

Utfordringer framover og mål:

Det er et mål at kiosken skal være åpen ved alle større åpne tilstelninger i Storsalen, og for øvrig ved ønske og behov. Pulsen skal oppleves som en positiv faktor knyttet til øvrig virksomhet på huset. Budsjettet er for 2017 endret slik at det store underforbruket ikke vedvarer.

Budsjettavvik 2016

Forbruket i 2016 var som i 2015 på kun 25 % av budsjettet. Vakanse i miljøarbeider-stilling rettet mot ungdom utgjør en betydelig del av underforbruket. Gode salgsinntekter fra Kompis og kino utgjør den andre faktoren. Begge disse faktorene er nå justert for 2017-budsjettet.

8.6 Tjenesteområde 55 Andre kulturaktiviteter

5500 Anleggstilskudd idrett og støtte til andre kulturtiltak

5500: i balanse (midler her disponert over 5510)

5510: Kulturmidler:

Området har et reelt overforbruk på kr 77 000,- på grunn av sterk pågang på kulturmidler og innkjøp av nye vimpler til kommunens flaggstenger.

Utfordringer framover og mål:

I 2016 var det 73 søknader om kulturmidler med en søknadssum totalt på kr. 1 768 270,-. Midler som var til fordeling var kr. 580 000,-. Kulturmidler for 2016 fordeler seg som følger: Idrett: 363 000,-, Kultur: 217 000,-.

De siste årene har antall søknader om kulturmidler vært i sterk økning. Fra bunnåret 2007 med 34 søknader er nå tallet fordoblet.

Kulturpris

Nome kommune delte ut en kulturpris og en hederspris i 2016. Kulturprisen 2016 ble tildelt Lunde Sogelag. Hedersprisen ble tildelt Erland Dahlen.

5511 Ulefoss samfunnshus og Ulefosshallen

Ulefosshallen går som alltid bra, med høy aktivitet og god kapasitetsutnyttelse. For samfunnshuset er utnyttelsesgraden betydelig lavere etter at kulturskolen flyttet ut. Den faste ukentlige bruken er redusert, mens 2016 var et godt år for arrangementer på grunn av en unormal stor andel av kulturarrangementer i regi av leietakere.

Utfordringer framover og mål:

Gulvet i idrettshallen har store skader, noe som teknisk etat følger opp. Kanskje gulvet ikke tåler all belastningen fra Barnas Marked og 17.-mai-arrangement? En betydelig del av husets møbler begynner å nærme seg dato for utskiftning, spesielt bord og stoler på Vertshuset og stablebordene våre. Scenetrekket i Storsalen ble ikke godkjent ved årskontroll i 2016, med

utgifter på ca. 200.000 til utskiftninger påkrevet i 2017.

Budsjettavvik 2016

Et totalforbruk på kun 82 % (underforbruk på 86.000,-) på et budsjett som ble kuttet 20.000,- i løpet av driftsåret forklares tilsynelatende av at inntektene overstiger budsjettet, men dette forklarer kun noe av differansen. To andre faktorer er mer vesentlige. Først at det tidlig på året ble innført generelle restriksjoner i utgiftsbruken, noe som slår tydelig ut på dette området som har lave lønnsutgifter og lav andel av andre bundne utgifter. Dette medførte at planlagte investeringer i scene og utstyr måtte utgå. Dernest at ca. 55.000 i inntekter og utgifter knyttet til arrangementer er ført for eksterne arrangører. Dette blåser opp det samlede volumet på regnskapet.

5512 Nome kino.

Nome kino har i 2016 hatt 128 visninger, mot 136 i 2015. Besøket for 2016 var på 4819 mot et besøk i 2015 på 4024, som vil si en økning i snittbesøket fra tretti til trettiåtte. Nome kino har i 2016 hatt en rekke premierer. Det har vært gjennomført større arrangement i tilknytning til visningene av filmen om Magnus og Børning 2, hvor Nome kino blant annet samarbeidet med Nome nærmiljøsentral, Porsgrunn sjakkklubb, og Lunde MC-klubb. I tillegg setter Nome kino opp ekstravisninger i samarbeid med skolen, Barnas hjerterom, 17. maikomiteen på Ulefoss, Den kulturelle skolesekken, SFO og Den kulturelle spaserstokken og i forbindelse med «integreringsarrangement» i februar. Det ble gjort avtale med Barnas Røde Kors som har kjøpt gavebilletter. NAV kjøper «verdibilletter». Den store skolekinodagen ble gjennomført i februar og Den store kinodagen ble gjennomført i november.

Budsjettavvik 2016:

Området gikk i balanse med et lite underforbruk som skyldes større inntekter enn budsjettet på grunn av bedre besøk, og generelle innsparing slik alle har vært pålagt.

5513 Støtte til kunstformidling

Det var ikke avsatt midler for kunstformidling i 2016. I forbindelse med bygging av Holla Ungdomsskole: Utsmykkingssum til ombygging eller nye offentlige bygg utgjør 1,5 % av totale byggekostnader. Utsmykkingskomiteen, i samarbeid med Telemark kunstnersenter, utnevnte høsten 2015 kunstnerisk konsulent som leder arbeidet i utsmykkingskomiteen. KPU-avdelingen er sekretær i komiteen. Første kunstoppdrag ble ferdigstilt i august 2016 og er inne i fellesområdet til ungdomsskoletrinnet. To kunstoppdrag gjenstår: et ved inngangen til kulturskolen og ett utendørs oppdrag. Disse vil være ferdigstilt i løpet av 2017, muligens begynnelsen av 2018.

8.7 Tjenesteområde 56: Reiseliv

I 2016 har KPU videreført sitt fokus på utvikling av Telemarkskanalen gjennom Telemarkskanalen Regionalpark. Videre er det gitt bistand til Stiftelsen Nome kulturhistoriske bygg og de venneforeninger som jobber med kulturarv i kommunen.

For sommersesongen 2016 stod kommunen selv for turistinformasjonen ved Ulefoss sluse da det var behov for mer åpent enn det Telemark turist kunne tilby. I tillegg var det turistvertskap på Telemark kanalcamping og på Øvre Verket. Nyttige erfaringer fra sommersesongen tas med til videreutviklingen av turistvertskap/informasjonsfunksjoner i kommunen for sesongen 2017.

Utfordringer på reiselivsområdet

Kommunen har gjennom reiselivsplanen satt fokus på egen rolle – og hvordan vi best kan bistå reiselivsaktørene. I planen fokuseres det spesielt på områder som infrastruktur, samarbeid og organisering. Infrastruktur viser seg å være et område kommunen har behov for ytterligere fokus for å best tilrettelegge for turisme til kommunen.

8.8 Tjenesteområde 57: Næring

Generelle kommentarer til området

Ansvarsområdet har hatt et høyt aktivitetsnivå – og det er stort press på de tilgjengelige midlene. I 2016 ble kommunen tilført kr 1.200.000 i statlig næringsfond. Dette muliggjorde en mer bedriftsrettet utviklingsstøtte. Midlene ble fordelt i tråd med statlige føringer gjennom egen sak i kommunestyret.

Næringsarbeidet i kommunen er delt mellom Midt Telemark Næringsutvikling (MTNU) og Nome kommune. Nome Investeringselskap er en annen viktig næringsaktør i Nome. RDA ordningen ble avviklet i 2016.

Utfordringer og mål

Det er en utfordring å ha et næringsapparat som til enhver tid er i stand til å takle de utfordringer og muligheter som vi står overfor. Det er også problematisk at en for stor del av statlige næringsfondsmidler ikke blir brukt til bedriftsretta tiltak, men til generelle næringsformål.

I tillegg til midler som er satt av i driftsbudsjettet har kommunen til næringsformål disponert midler fra kraftfondet. Fra og med 2005 har Nome kommune også forvaltet statlige, regionale midler i forbindelse med bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift (RDA – midler).

Viktige prosjekter i 2016

- Utviklingsarbeid gjennom Telemarkskanalen regionalpark
- Bedriftsretta støtte 2016 – tiltak administrert av MTNU. Se årsberetning for MTNU.
- Infrastruktur forskjønnning og bolyst (tilskudd til Vakre Lunde/Vakre Ulefoss)
- Overført støtte til det interkommunale næringsfondet
- Produksjonstilskudd Skien Dalen Skipsselskap AS
- Utviklingsplan for Lunde slusepark

Kommentarer til regnskapet for 2016

Statlig næringsfond. Den regnskapsmessige beholdningen pr.31.12.2016 er på kr 875.692

Kraftfondet. Den regnskapsmessige beholdningen er pr 31.12.16 på kr 638.664

Næringsrettede utviklingstiltak (RDA-midler): Frigjorte midler er og vil bli overført til MTNU som bedriftsretta tilskudd.

Eva Rismo
Kultur-, plan- og utviklingssjef

9 Hovedansvar 6: Teknisk sektor

9.1 Økonomi – totale rammer

		Budsjett	Regnskap	Avvik i	%-	Regnskap
		2016	2016	kr	forbruk	2015
Hovedansvar:	6 Teknisk sektor					
Tjenesteomr:	61 Etatsadministrasjon og fellestjenester					
6100	Etatsadministrasjon og fellestjenester	918	868	50	95	839
6101	Vilt- og fiskeforvaltning	22	12	10	53	10
6110	Midt-Telemark Landbruk	1 744	1 765	-21	101	1 677
6111	Midt-Telemark Brann og redning	5 485	5 569	-84	102	5 183
	Sum tjenesteomr: 61 Etatsadm og felles	8 169	8 213	-44	101	7 709
Tjenesteomr:	62 Arealforvaltning					
6201	Arealforvaltning - felles	828	801	27	97	821
6202	Byggesak	573	684	-111	119	425
6203	GIS/Kart	382	416	-34	109	377
6204	Oppmåling	1 009	691	318	68	782
6205	Plan	1 052	974	78	93	908
6206	Miljø	407	199	208	49	375
	Sum tjenesteomr: 62 Arealforvaltning	4 251	3 765	486	89	3 688
Tjenesteomr:	63 Kommunalteknikk eksl VA					
6300	Kommunaltekn.tjenester - felles	3 012	2 863	149	95	2 872
6310	Kommunale veger og plasser	7 093	7 645	-552	108	7 789
	Sum tjenesteomr: 63 Kommunalteknikk eksl VA	10 105	10 508	-403	104	10 661
Tjenesteomr:	64 Eiendomsforvaltning					
6400	Eiendomsforvaltning - felles	1 430	1 207	223	84	1 530
6410	FDV - Renhold	8 214	8 536	-322	104	8 787
6411	FDV - Vaktmestertjenester	2 788	2 772	16	99	2 671
6412	FDV - Håndverkertjenester	1 241	1 170	71	94	1 378
6413	FDV - ENØK og ventilasjon	1 141	1 178	-37	103	1 135
6420	Eiendommen Dagsrud	-2 093	-2 265	172	108	-2 512
6421	Kommunale utleieboliger	-3 222	-3 716	494	115	-3 419
6430	Formålsbygg	-137	246	-383	-180	250
6440	Park og friområder	454	442	12	97	381
6441	Ulefoss gjestebrygge	1	131	-130	13063	139
6450	Skogsdrift kommunale eiendommer	3	7	-4	223	-
	Sum tjenesteomr: 64 Eiendomsforvaltning	9 820	9 707	113	99	10 340
Tjenesteomr:	68 Vann					
6320	Vann	-4 053	-3 833	-220	95	-4 155
	Sum tjenesteomr: 68 Vann	-4 053	-3 833	-220	95	-4 155
Tjenesteomr:	69 Avløp					
6330	Avløp	-5 159	-5 006	-153	97	-4 600
	Sum tjenesteomr: 69 Avløp	-5 159	-5 006	-153	97	-4 600
	Sum hovedansvar: 6 Teknisk sektor	23 133	23 354	-221	101	23 643

Teknisk etat er fornøyd med at en også i år har klart å styre utgiftene mot budsjett. Det har likevel vært noen viktige forutsetninger for at dette har lyktes. Vegbudsjettet ble tilført 500 000 kroner i PLØM-II, (teknisk etat ba om 1 mill. kroner). Selv med tilføring av disse midlene gikk vegbudsjettet med en overskridelse på kr 552 000. Vegområdet er underfinansiert. Eiendomsavdelingen har ett underforbruk på kr 113 000 – med en stram styring hele året. Arealforvaltning går med overskudd som følge av økte gebyrinntekter på oppmåling.

Når det gjelder forretningsområdene vann og avløp så har etterberegning av selvkost vist at det må settes av mer til fond. VA samlet går derfor med et underskudd på kr 373 000.

Fravær

Fraværet varierer fra år til år. Det er derfor veldig vanskelig å tolke mye ut fra tallene i en såpass liten gruppe som teknisk. I 2005 hadde vi et fravær på 3,5 %, mens det i 2006 var på 14,5 %. I 2012 lå det på 4,1 %, i 2013 på 7,7 %, i 2014 er vi nede på 4,3 %, i 2015 på 6,3 % og i 2016 5,7 %.

Teknisk sjefs ledergruppe har fokus på sykefravær, og analyserer hele tiden om fravær er jobbrelatert. Det er ytterst få av disse vi kan relatere til arbeidsmiljø. Det er derfor vanskelig å sette inn nye tiltak. Vi vil derfor bestrebe oss på å følge opp reglene for oppfølging av sykemeldte, og vektlegger trivelig og uformelt arbeidsmiljø.

Organisering og bemanning

Omorganiseringsprosessen som foregikk første halvår var slitsom for mange ansatte. Resultatet av prosessen ble at Arealforvaltningsavdelingen ble splittet og avdelingssjefen, som også var Teknisk sjefs stedfortreder, og reguleringsplanlegger ble overført til KPU i stab. Som en overgangsordning fungerte avdelingssjefen i en 50/50 stilling mellom KPU og teknisk ut året.

9.2 Tjenesteområde 61 Etatsadministrasjon og felles tjenester

Beskrivelse av tjenestene

Tjenesteområdet inneholder kostnader til de interkommunale tiltakene MTBR og Midt-Telemark Landbruk. Videre inneholder budsjettet felleskostnader for etaten og lønnskostnader til teknisk sjef.

Kommentarer til regnskapsavvik

Driftsutgiftene på fellestjenester har vært holdt nede så mye som mulig som gir et bidrag til overskuddet på tjenesteområde 61. MTBR og MTLK har gått med et mindre underskudd, dette har gitt oss en overskridelse på 105'. Tjenesteområdet går derfor samlet med et mindre underskudd.

Viktige forhold i 2016

Prosess og sak rundt kommunens boligpolitikk var en stor sak som ble landet i juni 2016. På grunn av manglende bemanning på eiendom har teknisk sjef måttet jobbe mer med eiendomssaker. Dette har gått utover revisjon av beredskapsplanen som var planlagt i 2016.

9.3 Tjenesteområde 62 Arealforvaltning

Beskrivelse av tjenestene

Avdelingen har forvaltningsansvaret for plan- og bygningsloven, delingsloven og matrikkelloven i tillegg til flere andre mindre omfattende lover og forskrifter. Miljø- og forsøplingssaker er også en del av ansvarsområdet. Det er en stor data- og informasjonsflyt til private kunder, næringsdrivende og eiendomsmeglere. Det er et omfattende vedlikehold av databaser knyttet til kartproduksjon, matrikulering og bygg/anleggstiltak. Avdelingen har et betydelig samarbeid med andre avdelinger og etater, og bidrar også i flere prosjekter som vi ikke selv har hovedansvar for.

Det er et høyt kundefokus på de tjenestene vi leverer. Dette kan i perioder gå utover fremdriften på andre planlagte aktiviteter i avdelingen.

Kommentarer til regnskapsavvik

Avdelingens inntekter er i hovedsak gebyrer på søknadspliktige saker. Det ble et bra produksjonsår, selv om statistikken over noe tid har vist en utflating av antall saker. Denne trenden fortsatte i 2016. Stilling som seniorrådgiver har stått vakant deler av året, i praksis siden juni 2016, noe som også har bidratt til et bra økonomisk resultat.

Utfordringer og mål

Avdelingens hovedmål er å gi kundene en rask og forsvarlig saksbehandling innenfor gjeldende lover, retningslinjer og vedtatte rammer. Avdelingen skal om mulig også yte service overfor andre etater og brukere. Tjenester som leveres statlige og regionale organ skal ha rett kvalitet.

Målene er konkretisert gjennom fokus på arbeidsmiljø, vedlikehold og utvikling av GIS-området, samt samordning og effektivisering av saksbehandlingen.

Avdelingen forvalter regelverk som stadig blir mer omfattende. Kravene til dokumentasjon, utredninger og rapportering er skjerpet. Eksempelvis er KOSTRA-rapporteringen etter hvert blitt svært krevende.

Det er viktig at avdelingen fortsatt får anledning til å være oppdatert på utstyr og programvare for å løse oppgavene på en effektiv måte. Vi har et betydelig samarbeid med Bø og Sauherad når det gjelder investering i og vedlikehold av programvare/databaser. På tross av dette er kostnadene blitt høye og voksende, og budsjettammene for disse postene sprekker litt hvert år.

Avdelingen avsluttet i 2016 flere større planarbeider som sentrumsplanen for Ulefoss, Kaste-Stoadalen og Bjørndalen deponi. Meklingssakene for Kaste næringsområde og rundkjøring på Øra er også saker som har krevd mye oppmerksomhet. Arbeidet med vanndirektivet er et prosjekt som går over flere år.

Sykefravær

Avdelingen har hatt lavt sykefravær over lang tid. Fravær i forbindelse med barns sykdom eller sykdom i familien påvirker statistikken i en liten avdeling, noe den til dels har gjort i 2016.

Viktige forhold i 2016

Avdelingen har rammemessig en grei bemanning. De seinere åra har den nye matrikkelloven generert langt større arbeidsmengde enn tidligere. Endring av Matrikkelloven kan påvirke denne faggruppen betydelig allerede fra medio 2017.

Innenfor ansvarsområdet overordna plan og miljø er det en rekke prosjekter, satsinger og behov som skal følges opp. Arbeidsmengden har tidligere grenset til det uforsvarlige, og stillingen har nå vært ubesatt siden juni 2016. Denne stillingshjemmelen får nå et annet innhold, men det er viktig at arbeidsoppgavene innenfor plan og miljø gjennomtenkes og plasseres fornuftig i ny organisering.

Type saker - antall	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Oppmålingsforretninger	53	57	22	22	34	64	45	47	37
Delingssøknader	15	21	19	17	27	42	36	28	26
Byggesaker	159	160	137	132	141	176	134	134	123
Nye boliger godkjent	9	8	6	13	20	20	4	38	4
Nye boliger tatt i bruk	1	5	3	5	16	24	13	24	8
Bruksendringer	2	3	4	9	6	4	8	8	10
Rivingstillatelser	11	19	15	5	13	24	19	12	8
Søknad om utslipp	6	5	4	2	8	6	2	3	3
Regulering – nye planer	2	0	2	4	6	4	0	3	4
Dispensasjoner – byggesak					1	3	2	3	2
Dispensasjoner - plansak					35	33	26	38	29

I 2016 mottok avdelingen 2 klager på vedtak etter plan- og bygningsloven.

9.4 Tjenesteområde 63 Kommunalteknikk ex Vann og Avløp

Beskrivelse av tjenestene

Tjenesteområdet består av drift og administrasjon av veger og plasser, vannforsyning og avløpsrensing. Avdelingen har hovedansvaret for vann, avløp, vegvedlikehold samt fakturering og kundeoppfølging.

Kommentarer til regnskapsavvik

Det ble i PLØM-II meldt inn et behov på minimum kr 1 000 000, hvorav kr. 500 000 ble innvilget. Resultatet for 2016 ble et merforbruk på kr 550 000 i tillegg til det som ble bevilget i plan og økonomimelding II. Merforbruket utgjør dermed kr 1 225 000 i forhold til opprinnelig budsjett. Resultatet for 2015 ble 1 225 000 (tallene for 2014 ble et merforbruk på kr 823 000 på veg i forhold til opprinnelig budsjett, mens merforbruket i 2013 var på kr 2 330 000). Formålet med å presentere disse tallene er å påpeke at budsjettområdet vei ikke er i nærheten av å ha et reelt budsjett.

Følgende kan nevnes som medvirkende årsak til merforbruket utover det faktum at området ikke har et reelt budsjett:

- Økte utgifter til overtid på grunn av mer ekstremvær og bytting av stikkrenner på tidspunkt som er til liten hindring for normal trafikk.
- Måtte kjøre ut mer grus en budsjettet (hovedsakelig på grunn av teleløsning).
- Endret situasjon på vinterdrift med mye mer strøing enn tidligere år (det ble i 2015 og 2016 brukt til sammen 2 900 000 til strøing mens tallene for 2013 og 2014 er 1 100 000).

Det presiseres at det i hovedsak er været som bestemmer hvor mye som brukes på veg.

Utfordringer og mål

Avdelingen har over lengre tid hatt for mange arbeidsoppgaver i forhold til kapasitet. Det er en utfordring å opprettholde noenlunde tilfredsstillende og sikker framkommelighet på kommunens veger både sommer og vinter. Kommunen har ansvar for ca. 140 km veg, herav ca. 100 km grusveg. I tillegg kommer vedlikehold av ca. 60 000 kvm med plasser.

Tjenesteområdet veg har normalt et budsjett som ikke kan dekke opp det kommunens innbyggere forventer. Det har over flere år vært for trange budsjett. Dette har medført et stort etterslep på vedlikehold av veger. Det ble tatt et aktivt grep i 2014 med at teknisk etat leaset en hjulgraver. Denne har som hovedmål å grøfte langs kommunale veger samt kantrydding av vegetasjon på vinterstid. 2015 ble det første året med fullt engasjement på grøfting. Dette var lenge etterlengtet og vil på sikt bedre veienes evne til å tåle nedbør og derved redusere faren for merforbruk. Selv om situasjonen på veg er alvorlig skal man ikke svartmale situasjonen helt. En hjulgraver på heltid gjør at situasjonen gradvis blir bedre.

Det er dessverre fortsatt mengden av brøyting og spesielt strøing tidlig i året, som bestemmer om det er midler til et forsvarlig sommervedlikehold, dette er ikke en holdbar situasjon for kommunen. Når dette er sagt ønsker vi å fremheve at vi mener at vi har en god kvalitet på vintervedlikeholdet.

Det er også spesielt bekymringsfullt at det ikke er tilstrekkelig med midler til reasfaltering av eksisterende asfalt.

Viktige forhold i 2016

Det anses som meget viktig at det fortsatt prioriteres å grøfte langs veiene. Reasfaltering av veier blir mer og mer påtrengende etter hvert som gammel asfalt går i oppløsning og sprekker. En vinter med mye frysing og tining forverrer situasjonen ytterligere.

For øvrig vises det til kommentarer på tiltakene på investeringsbudsjettet.

9.5 Tjenesteområde 631 Kommunalteknikk - Vannforsyning

Beskrivelse av tjenestene

Vannforsyning består av 4 vannverk og ca. 110 km med vannledninger. Alle kommunale vannverk oppfyller nå drikkevannsforskriften eller er i slutfasen for godkjenning. I kommunale vannverk er det i 2016 produsert 865 000 m³ mot 800 000 m³ vann i 2015.

Kommentarer til regnskapsavvik

Området har totalt sett et underskudd på kr 220 000 i forhold til budsjett. Dette skyldes forhold rundt selvkostavskrivninger og renteberegninger. Selvkostberegningene viser at det er satt av kr 1 833 000 i bundet fond for vann. Hovedgrunnen til den store avsetningen er at det ikke har vært mulighet til å gjennomføre den ønskede aktiviteten på vannsiden.

Utfordringer og mål

Det er ønske om flere vannmålerosoner på ledningsnettet på Ulefoss og Lunde. Vi kan da følge med på hvilke deler av nettet som lekker mest og om det kommer nye lekkasjer som øker forbruket. Det å få etablert flere målepunkter er et viktig mål for 2017. I tillegg er det flere utfordringer som det burde prioriteres. Dette er:

- Oppdatering av VA forskrift (og her vurdere om alle skal ha vannmåler)
- Ny hovedplan for vannforsyning
- Rehabilitering av høydebassenger

- Det er identifisert flere ledningsstrekker som har asbest sement ledninger av en dårlig kvalitet.

Viktige forhold i 2016

Mannskapet ble i også 2016 mer engasjert i oppgraderingen av Lunde renseanlegg enn tidligere antatt. Det har i hovedsak vært jobbet med uteområdene ved Lunde og Ulefoss renseanlegg: Det har kun vært mulig å jobbe med det mest nødvendige på vannsiden. Av viktige vedlikeholdsoppgaver for 2016 kan det nevnes at det var jobbet med å kutte ut gamle vannledninger på Lanna og på Berget. Det ble også etablert en ny hovedledning for overvann på Berget og rehabilitert gamle overvannsledninger ved Lundehallen.

Avdelingen har også vært tungt inne i byttingen av en stor stikkrenne for overvann under Hollavegen.

2016 var et år med totalt forholdsvis få vannlekkasjer på kommunalt ledningsnett, men det ønskes spesielt å nevne at vi hadde to lekkasjer på hovedvannledningen på Berget til Kåsa bassenget. For øvrig vises det til kommentarer på tiltakene på investeringsbudsjettet.

9.6 Tjenesteområde 632 Kommunalteknikk – avløp

Beskrivelse av tjenestene

Avløp består av 4 renseanlegg og ca. 63 km med avløpsledninger.

Kommentarer til regnskapsavvik

Området har et merforbruk på kr 407 000. Dette skyldes mer bruk av overtid enn budsjettet og noe nødvendig bytte av utstyr samt serviceavtaler på nytt utstyr.

Utfordringer og mål

Kommunens to små renseanlegg begynner å bære preg av alder og slitasje. Søvitt og Lunde renseanlegg er nå renoveret. Kommunens ledningsnett er uttett. Det medfører at våre renseanlegg tilføres mye overvann, og tendensen er stigende.

For å nå målene må det investeres betydelige beløp i ledningsanlegg, samt drives aktivt med å finne innlekkingspunkter. Dette er oppgaver som er både arbeidskrevende og kostnadskrevende. Det må jobbes systematisk med dette. Uforutsette hendelser stjeler mye tid som burde vært benyttet til å rehabilitere gamle ledninger. Ved å skyve dette ut i tid vil vi bare få et større trykk når ledningene kollapser.

Nye utbyggingsprosjekter er også tidkrevende, men svært etterlengtet.

Viktige forhold i 2016

Hovedfokusområdet for 2016 har vært ferdigstillelsen av Lunde renseanlegg og prøvedrift. Det er fortsatt noen utfordringer med optimaliseringen av renseanleggene på Lunde og Ulefoss som vil kreve tid og ressurser. Planlegging av VA på Tufte / Fen har tatt tid og det har i tillegg oppstått en utfordring med overskuddsmasser av fjell. Det har vært et utstrakt samarbeid med regiongeologen for kartlegging av utfordringene. Statens strålevern har i saken foreløpig meldt at det kan være lang saksbehandlingstid for å få til et godkjent deponi. Dette sammen med at det er et behov for en permanent løsning (ikke bare for VA prosjektet) gjør at det er flyttet fokus fra Tufte / Fen til Kastet. Dette er forhold som er meldt til fylkesmannen som er utslippsmyndighet. Det ble på høsten 2016 besluttet å forsere avkloakking på Kastet da forholdene nå ligger til rette med ny pumpestasjon i båd havna.

For øvrig vises det til kommentarer på tiltakene på investeringsbudsjettet.

9.7 Tjenesteområde 64 Eiendomsforvaltning

Beskrivelse av tjenestene

Eiendomsavdelingen har ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens eiendommer. Avdelingen har også vedlikeholdet av eiendommene til kommunens to boligstiftelser (94 leiligheter). Med de kommunale utleieleilighetene blir det totalt 180 leiligheter. Totalt har avdelingen driftsansvaret for ca. 70 000 kvm bygningsareal (eks. boligstiftelsene). Avdelingen har et betydelig personalansvar med totalt 34 personer ansatte - fordelt på renholdere, vaktmestere, håndverkere og administrasjon.

Regnskapsavvik

Det har blitt et forventet merforbruk på renhold (kr 322 000) som i hovedsak skyldes at prosessen med gjennomgang av renhold tok lengere tid enn planlagt. Dette har det derfor blitt tatt hensyn til ved reduksjon i forbruk på andre poster.

Gjestebygga har et merforbruk på kr 131 000. Dette kommer av omfattende flomskader som måtte utbedres og hvor ikke alle skader ble dekket inn av forsikringen.

Inntektene fra UDI har sviktet med kr 140 000 for husleie på mottaket.

Utfordringer og måloppnåelse

Grunnet for små rammer har det meste av budsjettet gått med til drift, dette gjelder energi, kommunale gebyrer og renovasjon, lovpålagte kontroller og serviceavtaler på slukkeutstyr, varslingsanlegg, sprinkleranlegg og heiser. Det gjør at det er lite midler igjen til vedlikehold. Det som nå har blitt en realitet er at det er et stort vedlikeholdsbehov på mange av byggene våre, det gjelder bygg med dårlige tak, maling av fasader på bla. Lunde 10-årige skole, Rådhuset, RIBO og Lundetunet. Bygningsmassen på Dagsrud er utsatt for hard bruk og har en alder som utløser store vedlikeholdsbehov.

Det er utfordrende å få midlene til strekke til for å opprettholde en standard som er innenfor de lovlige kravene.

Viktige forhold i 2016

Det er fortsatt behov for en styrking av vaktmestertjenesten i Lunde. I 2016 fikk vi også ansvaret for Bjervatun. Dette styrker behovet ytterligere. Vi har i år hatt en del jobb med demontering av interiør og utstyr på Holla ungdomsskole før den skulle brennes

Vi kan spesielt nevne vedlikehold av leiligheter, solskjerming på Lunde 10-årige skole, istandsetting av bygga etter flomskader, utskifting av bad og kjøkken på Dagsrud. I tillegg kommer som vanlig drift, vedlikehold og renhold av eiendommene.

Vi har også brukt mye av arbeidskapasiteten på forskjellige investeringsprosjekter.

Det vises til dette kapitlet for å vise hva som er gjennomført i 2016.

Det har vært et stort trykk på eiendomssjefen i 2016 med en stilling som har stått ubesatt store deler av året. Det er svært viktig å få utlyst denne snarest i 2017.

Per Kristian Bjønnes

Teknisk sjef

10 Hovedansvar 7: Midt-Telemark brann- og redningstjeneste

Midt-Telemark Brann- og redningstjeneste (MTBR) er et samarbeidstiltak mellom kommunene Nome, Bø og Sauherad, organisert etter kommunelovens § 28 b) – Administrativt vertskommunesamarbeid. MTBR har ansvar for brannberedskapen, brannforebyggende tiltak og tilsyn i Midt-Telemark og utfører kommunenes oppgaver etter brannloven og vedtekter for Midt-Telemark Brann- og Redningstjeneste.

Nome kommune er vertskommune for samarbeidstiltaket som ledes av Brannsjef/avd. leder Svein Ove Kåsa. MTBR har kontorsted i rådhuset på Ulefoss.

I fagrådet for MTBR sitter Teknisk sjef i Nome Per Kristian Bjønnes, Kommunalsjef i Sauherad Joar Sættem, Gudmund Amundsen fra Bø og tillitsvalgt representant Aslak Gilde.

Antall ansatte i 2016 var 8 personer i 100 % stilling og 40 deltidsmannskaper uten fast stillingsprosent.

10.1 Økonomi – Totale rammer

		Budsjett	Regnskap	Avvik i	%-	Budsjett
		2016	2016	kr	forbruk	2016
Hovedansvar:	7 Midt-Telemark Brann og redning					
Tjenesteomr:	71 Midt-Telemark Brann og redning					
7100	Brann og redning - felles	-12 051	-12 388	337	103	-11 377
7101	Brann og redning - beredskap	10 689	10 879	-190	102	9 853
7102	Brann og redning - forebyggende	1 092	1 084	8	99	1 070
7110	Brann og redning - feiing	-	-43	43	0	-48
	Sum tjenesteomr: 71 M-T Brann og redning	-270	-468	198	173	-501
	Sum hovedansvar: 7 M-T Brann og redn	-270	-468	198	173	-501

10.2 Beredskap/forebyggende

7100/7101/7102		Regnskap	Budsjett
Tall i 1000 kr.		2016	2016
Netto utgifter		13.133	12.936
Netto fordelt på Bø	30,1	3.953	3.894
Netto fordelt på Nome	42,4	5.568	5.485
Netto fordel på Sauherad	27,5	3.612	3.557

Kommentar til tallene:

MTBR fikk i 2016 ett merforbruk på kr. 117`. Det må tas hensyn til at opplæring er styrket med 190` fra rammetilskuddet til Nome kommune, og at redusert arbeidsgiveravgift til Nome kommune, som utgjør kr. 270` for MTBR, skal beholdes av Nome kommune. Dette vil si at MTBR får ett reellt merforbruk på kr. 197` som fordeles etter avtalt fordelingsnøkkel for Nome-Bø-Sauherad. Mva-kompensasjon utgjorde 345`, og denne kompensasjonen beholder Nome kommune som vertskommune.

Vi fikk en skogbrann i Sauherad i oktober, og denne kostet oss ett sted mellom 150` og 200`. Dette er en enkelt faktor som forklarer årsaken til merforbruket alene. Vi hadde færre utrykninger i 2016 enn 2015, men samtidig har det vært flere utrykninger som har vært

langvarige. Antall utrykninger og lengde på disse er avgjørende om regnskap blir tilnærmet lik budsjettet.

HMS-brannbekledning hadde en ramme på 400` på investeringsbudsjettet. Det ble benyttet 398 781,- til dette tiltaket.

10.3 Feiing

7110		Regnskap	Budsjett
Tall i 100 kroner		2016	2016
Netto utgifter		2.974	3.106
Netto fordelt på Bø	2556 piper	924	965
Netto fordelt på Nome	3383 piper	1.223	1.277
Netto fordel på Sauherad	2290 piper	827	864
Totalt antall piper Midt-Telemark:	8229 piper		

Kommentar til tallene

Regnskapstallene for 2016 viser ett mindreforbruk på kr. 132 161,70. Dette vil si at vi for 2016 kan overføre overskytende til respektive feiefond. Mva-kompensasjon utgjør 143`, og beholdes av Nome kommune som vertskommune.

Hovedårsaken til mindreforbruket er tilbakeføring av i overkant av 100` i forbindelse med dobbelbetaling av Norkarts tjenester siste 3 år.

1 feier var sykmeldt juli til nyttår. Vi har for 2016 benyttet ca. 50`,- i lønnskostnader for ekstrahjelp i løpet av året.

Kostnad pr. pipe for 2016 var budsjettet til 377,-, og tilsvarte det Nome kommune tok i avgift for 2016. For 2017 blir kostnad og avgift 397,- for Nome kommune.

Feie- og tilsynsavgiften er basert på selvkost-prinsippet.

Statistikk på tjenestenivå.

Hendelse:	Hele 2016	hele år 2015
Brann i bygning	14	10
Unødige alarm	60	90
Falsk alarm	1	0
Brann i kratt/grass	6	11
Bilbrann	4	11
Brann i camping/telt	1	0
Brann i fritidsbåt	1	0
Pipebrann	12	10
Annen brann	6	9
Brannhindrende tiltak	5	6
Trafikkulykker	22	29
Vannskade/oversvømmelse	1	2
Akutt forurensning	0	3
Annen assistanse	48	38
Skogbrann	3	2
MDVA	5	
Totalt	189	221

Utrykningsstatistikken for 2016 viser en nedgang i antall utrykninger i forhold til år 2015.. Kategorien «annen assistanse» innbefatter mange assistanser siden det rykker ut 2

brannstasjoner til samme hendelse.

Man kan lese av statistikken at vi har hatt en gledelig nedgang på unødige sammenlignet med 2015. De fleste unødige utrykningene er til direkte-varslede bygg, gjerne med os fra matlaging eller arbeid på brannalarmanlegget som hyppig årsak. MTBR ønsker færrest mulig unødige alarmer, selv om vi budsjetterer med inntekter på dette.

Vi har også i år mange trafikkulykker. Man har for året ikke måttet frigjøre fastklemte personer ved hjelp av brannvesenets frigjøringsutstyr.

Måloppnåelse for virksomheten

Tilsyn med særskilte brannobjekt:

I 2016 har det blitt utført 37 særskilte tilsyn i § 13 objekter og 337 andre forebyggende aktiviteter. Antall særskilte tilsyn er noe lavere enn målsetting, men vi har hatt mye andre forebyggende aktiviteter; befaringer, besøk, kurs, foredrag, rådgivning, inspeksjoner, kampanjer med mer.

Ny forebyggende forskrift har lagt nye føringer for det forebyggende arbeidet, blant annet å jobbe med ulike forebyggende satsingsområder.

Det presiseres at det er eier/bruker av virksomheten som har ansvar for brannsikkerheten, selv om brannvesenet ikke har gjennomført tilsyn.

Vi har gjennomført samtlige nasjonale aksjoner, blant annet aksjon boligbrann, brannvernuka, barnehagebesøk, hytteaksjon med mer.

Feiing / Tilsyn bolig hus:

I 2016 var det registrert 8229 skorsteiner i Midt-Telemark, hvorav det årlig skal feies 4115 skorsteiner og føres tilsyn ved 2057 fyringsanlegg/ skorsteiner. Tilbudte feiinger/tilsyn er høyere enn gjennomførte feiinger/tilsyn. Årsaken til dette er gjerne at eier/leier ikke er hjemme ved avtalt tilsyn av fyringsanlegget.

Målsettingen om 100% tilbudte feiinger og tilsyn ble oppnådd. Dette resultatet er vi veldig fornøyd med, selv om antall utførte er noe lavere enn antall tilbudte.

Sykefraværet

Sykefraværet for heltidsansatte ble i 2016 på 8,0 %. Prosenten er tilfredsstillende med tanke på at MTBR er en liten avdeling med 8 heltidsansatte. Utslaget på fraværs-statistikken blir stort ved fravær av enkeltpersoner. 1 feier var langtidssykmeldt fra 18. juli og ut året.

Vedkommende er heldigvis i 100 % arbeid igjen.

Fravær av deltidsansatte kommer ikke inn på fraværsstatistikken.

HMS-arbeidet

Vi har møter hvert kvartal med lokale verneombud/plasstillitsvalgte. I tillegg har vi også møter kvartalsvis med utrykningslederne. Avdelingsmøter for alle 100% ansatte i MTBR blir gjennomført en gang i måneden.

Feierne har egne avdelingsmøter månedlig. Feierne jobber også i utgangspunktet parvis, og dette er ett løft for arbeidsmiljøet og sikkerheten Deres.

Vernerunder er gjennomført på alle stasjonene i mai måned.

Medarbeidersamtaler er gjennomført av brannsjef med alle med 100% stilling i MTBR.

Vi har pågående ett postalt tilsyn fra Arbeidstilsynet angående brannfolk og feieres risiko for helseskadelig støv, gass og brannrøyk i ulike arbeidsrelaterte situasjoner (inkludert brannstasjonene). MTBR har i skrivende stund fått forhåndsvarsel om diverse pålegg fra

Arbeidstilsynet. MTBR vil i samarbeid med bedriftshelsetjenesten og lokale verneombud sette i gang jobben med å oppfylle påleggende innen fristen, som er satt til 12. mai 2017. Ny brannstasjon på Ulefoss har ikke fått klarert plassering, slik at avvik som omhandler denne er ikke gjennomført.

Svein Ove Kåsa
Brannsjef MTBR